ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ

លេខ...០៩៨...សហវ.ប្រក

ប្រកាស
ស្តីពី
ពន្ធលើប្រាក់ចំណូល

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩១៨/៩២៥ ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៨ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦១៨/០១២ ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/១៨ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៥០៨/០១៦ ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៨ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០២៩៧/០៣ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៩៧ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ និងវិសោធនកម្មជាបន្តបន្ទាប់
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៣០៣/០០៩ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៣ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មនៃច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៣០៣/០១០ ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៣ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មនៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ៤៨៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ៧៥ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៧ ស្តីពីការកែសម្រួលអនុក្រឹត្យលេខ ៤៨៨ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៣ ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

ផ្លូវលេខ ៩២ សង្កាត់វត្តភ្នំ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ កម្ពុជា
St,92,Sangkat Wat Phnom , Khan Daun Penh, Phnom Penh, CAMBODIA.
ទូរស័ព្ទ : ៨៥៥-២៣-៧២៤ ៦៦៤ ទូរសារ : ៨៥៥-២៣-៤២៧ ៧៩៨
Phone : 855-23-724 664 Fax: 855-23-427 798

- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ៣៣ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៩ ស្តីពីការកែសម្រួលមាត្រា ១៥ នៃអនុក្រឹត្យលេខ ១១១ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៥ ស្តីពីការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីវិសោធនកម្មនៃច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញប្រកាសលេខ ១០៥៩ សហវ.ប្រក.ពដ ចុះថ្ងៃទី១២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៣ ស្តីពីពន្ធលើប្រាក់ចំណេញ
- យោងតាមតម្រូវការចាំបាច់របស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

សម្រេច

ជំពូកទី១

បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

ប្រការ១.- គោលបំណង

ប្រកាសនេះ មានគោលបំណងប្រមូលផ្តុំ កែសម្រួល និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពប្រកាសនិងបទប្បញ្ញត្តិនានាទាក់ទិននឹងពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការរីកចម្រើននៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ប្រការ២.- គោលដៅ

ប្រកាសនេះ មានគោលដៅកំណត់នូវវិធាននិងនីតិវិធីនានាក្នុងការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធលើប្រាក់ចំណូល។

ប្រការ៣.- វិសាលភាព

ប្រកាសនេះ មានវិសាលភាពអនុវត្តចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាស វៀរលែងតែអ្នកជាប់ពន្ធតូចដែលត្រូវអនុវត្តតាមបទប្បញ្ញត្តិដោយឡែក។

ប្រការ៤.- អ្នកជាប់ពន្ធ

សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូល អ្នកជាប់ពន្ធសំដៅដល់បុគ្គលដែលមានកាតព្វកិច្ចត្រូវបង់ពន្ធដែលក្នុងនោះមាន រូបវន្តបុគ្គល និងនីតិបុគ្គល។

ប្រការ៥.- អ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន និងអ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសនជន

១- ចំពោះរូបវន្តបុគ្គល ពាក្យ “អ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន” សំដៅដល់ រូបវន្តបុគ្គលណាម្នាក់ដែលមានលក្ខណវិនិច្ឆ័យចាប់ពីមួយឡើងទៅក្នុងចំណោមលក្ខណវិនិច្ឆ័យទាំងបីដូចខាងក្រោម÷

ក- រូបវន្តបុគ្គលមាននិវាសនដ្ឋាននៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលជាកម្មសិទ្ធិឬជួល ឬភតិសន្យា ផ្ទះ អគារ បន្ទប់ជួល អន្តេវាសិកដ្ឋាន។ល។ ដែលអាចប្រើប្រាស់បាន ហើយដែលរូបវន្តបុគ្គលនោះតែងតែស្នាក់នៅឬកាន់កាប់

ខ- រូបវន្តបុគ្គលមានកន្លែងស្នាក់នៅជាគោលដើមនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា តាមរូបភាពជាក់ស្តែងនៃការស្នាក់នៅ ដោយផ្អែកទៅលើកត្តានានា ដូចជា មជ្ឈមណ្ឌលសេដ្ឋកិច្ចរបស់រូបវន្តបុគ្គល រយៈពេលស្នាក់នៅ ចរិតនៃការស្នាក់នៅ ទីកន្លែងដែលគ្រួសាររបស់រូបវន្តបុគ្គលនោះស្នាក់នៅ គណនីធនាគាររបស់រូបវន្តបុគ្គល ទីកន្លែងដែលរូបវន្តបុគ្គលធ្វើសកម្មភាពសង្គមជាសំខាន់

គ- រូបវន្តបុគ្គលមានវត្តមាននៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាលើសពី ១៨២ថ្ងៃក្នុងមួយលើក ឬច្រើនលើកក្នុងរយៈពេល ១២ខែណាមួយដែលបានបញ្ចប់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធចរន្ត។ ក្នុងការកំណត់ចំនួនថ្ងៃស្នាក់នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា វត្តមានក្នុងចំណែកណាមួយនៃថ្ងៃត្រូវរាប់ថាជា ១ថ្ងៃពេញ។

ក្នុងករណីដែលមានភាពមិនច្បាស់លាស់ក្នុងការវិនិច្ឆ័យតាមលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ ក និងវាក្យខណ្ឌ ខ នៃកថាខណ្ឌនេះ វត្តមានរបស់រូបវន្តបុគ្គលដែលមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ គ គឺជាលក្ខខណ្ឌចុងក្រោយសម្រាប់កំណត់ភាពជានិវាសនជនរបស់រូបវន្តបុគ្គល។

២- ចំពោះនីតិបុគ្គល ពាក្យ "អ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន" សំដៅដល់ អង្គភាពដែលត្រូវបានបង្កើត ឬត្រូវបានគ្រប់គ្រង ឬដែលមានទីកន្លែងប្រកបអាជីវកម្មជាគោលដើមនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

៣- ពាក្យ"នីតិបុគ្គល" សំដៅដល់ សហគ្រាស ឬអង្គភាពនានា ដែលប្រកបអាជីវកម្មទោះបីជាបានឬមិនទាន់បានទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការពីស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្តី។ ពាក្យ "នីតិបុគ្គល" រួមបញ្ចូលផងដែរនូវក្រុមហ៊ុនមូលធន ស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល អង្គការសាសនា អង្គការសប្បុរសធម៌ អង្គការមិនស្វែងរកចំណេញ ឬគ្រឹះស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍របស់បុគ្គលអនិវាសនជនដែលតាំងនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ពាក្យ "នីតិបុគ្គល" ពុំរាប់បញ្ចូលទេនូវក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិ ឬសហគ្រាសឯកបុគ្គល។

៤- ពាក្យ "គ្រឹះស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍" សំដៅដល់ ទីកន្លែងប្រកបអាជីវកម្មជាប់លាប់នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា សាខារបស់ក្រុមហ៊ុនបរទេស ឬភ្នាក់ងារនិវាសនជននៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលតាមរយៈនេះ បុគ្គលអនិវាសនជនប្រកបអាជីវកម្មរបស់ខ្លួន។ ពាក្យ "គ្រឹះស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍" រួមបញ្ចូលផងដែរនូវបណ្តាញឬរូបភាពទំនាក់ទំនងផ្សេងទៀត ដែលតាមរយៈនេះ បុគ្គលអនិវាសនជនធ្វើសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ចំពោះសកម្មភាពអាជីវកម្មតាមរយៈប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក អ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសនជនត្រូវបានចាត់ទុកថាមានគ្រឹះស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប្រសិនបើទំនិញឬសេវាត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់ឬប្រើប្រាស់នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ គ្រឹះស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍ត្រូវបានចាត់ទុកថាជានីតិបុគ្គលនិវាសនជនចំពោះតែប្រាក់ចំណូលប្រភពកម្ពុជាប៉ុណ្ណោះ។ សម្រាប់គោលដៅនៃប្រការនេះ គ្រឹះស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍ជាអាទិ៍មាន÷

ក- ទីកន្លែងសម្រាប់ធ្វើការងារគ្រប់គ្រង

ខ- សាខារបស់សហគ្រាសបរទេស ឬភ្នាក់ងារ

គ- ការិយាល័យរបស់សហគ្រាសបរទេស

ឃ- ឃ្លាំង រោងចក្រ រោងជាង កសិដ្ឋាន ឬកន្លែងដាំដុះ

ង- កន្លែងយករ៉ែ អណ្តូងប្រេងកាត ឬឧស្ម័នធម្មជាតិ កន្លែងយកថ្ម ឬធនធានធម្មជាតិផ្សេងទៀត

ច- ការដ្ឋាន កន្លែងសាងសង់ គម្រោងការសាងសង់ ឬគម្រោងការផ្គុំដំឡើង និងសកម្មភាពតាមដាន ពិនិត្យដែលជាប់ទាក់ទិននឹងទីកន្លែង ឬគម្រោងការទាំងនោះ ក្នុងករណីដែលទីកន្លែងសាងសង់ ឬគម្រោងការ ឬសកម្មភាពទាំងនោះមានរយៈពេលលើសពី ១៨២ថ្ងៃក្នុងមួយលើក ឬច្រើនលើកក្នុងរយៈពេល ១២ខែណាមួយ

ឍ- ការផ្តល់សេវាដែលក្នុងនោះមានទាំងសេវាទីប្រឹក្សាផង ធ្វើឡើងដោយនិយោជិត ឬបុគ្គលិកផ្សេងទៀតរបស់សហគ្រាសបរទេស ក្នុងករណីដែលសកម្មភាពទាំងនោះបានប្រព្រឹត្តទៅនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាអស់រយៈពេលសរុបលើសពី ១៨២ថ្ងៃ ក្នុងមួយលើក ឬច្រើនលើកក្នុងរយៈពេល ១២ខែណាមួយ

ជ- សកម្មភាពអាជីវកម្ម (រួមបញ្ចូលទាំងប្រតិបត្តិការឧបករណ៍ធុនធ្ងន់) សម្រាប់ការស្វែងរុករក ឬការធ្វើអាជីវកម្មធនធានធម្មជាតិ សម្រាប់មួយលើក ឬច្រើនលើក ដែលមានរយៈពេលសរុបលើសពី ៩០ថ្ងៃ ក្នុងអំឡុងពេល ១២ខែណាមួយ

ឈ- បន្ថែមលើសេចក្តីចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ ក ដល់វាក្យខណ្ឌ ជ នៃកថាខណ្ឌនេះ បុគ្គលណាមួយត្រូវបានចាត់ទុកជាគ្រឹះស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងករណីដែលបុគ្គលនោះបំពេញលក្ខខណ្ឌចាប់ពីមួយឡើងទៅក្នុងចំណោមលក្ខខណ្ឌទាំងបីដូចតទៅ÷

- មាននិងប្រើជាប្រចាំនូវសិទ្ធិអំណាចក្នុងការចុះកិច្ចសន្យានៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងនាមសហគ្រាសបរទេសណាមួយ
- កាន់កាប់ជាប្រចាំនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានូវស្តុកទំនិញ ហើយបុគ្គលនោះតែងធ្វើការបញ្ចេញ ឬផ្គត់ផ្គង់ទំនិញចេញពីស្តុកនោះ នៅក្នុងនាមសហគ្រាសបរទេសណាមួយ
- ធ្វើការប្រមូលបុព្វលាភ ឬធ្វើការធានារ៉ាប់រង លើកលែងតែការធានារ៉ាប់រងបន្តនូវហានិភ័យនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងនាមសហគ្រាសបរទេសណាមួយ

ញ- ក្នុងការអនុវត្ត រដ្ឋបាលសារពើពន្ធត្រូវវិនិច្ឆ័យទៅតាមករណីដោយឡែកនីមួយៗទៅតាមព្រឹត្តិការណ៍ជាក់ស្តែងនៃករណីនីមួយៗថាតើមាន ឬគ្មានគ្រឹះស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍ លើកលែងតែការអនុវត្តនូវប្រការទាំងឡាយនៃកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ។

៥- ពាក្យ "ក្រុមហ៊ុនមូលធន" រួមមាន ក្រុមហ៊ុនមហាជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត ក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត សហគ្រាសឯកបុគ្គលទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត។

៦- ពាក្យ "សហគ្រាស" សំដៅដល់ គ្រឹះស្ថាន ឬអង្គភាពដែលរូបវន្តបុគ្គលឬនីតិបុគ្គលប្រកបអាជីវកម្ម។

៧- ពាក្យ "អ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសនជន" សំដៅដល់ បុគ្គលណាមួយដែលមិនមែនជាអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន និងទទួលបាននូវប្រាក់ចំណូលប្រភពកម្ពុជា។

ប្រការ៦.- កម្មវត្ថុនៃពន្ធ

ពន្ធលើប្រាក់ចំណូលគឺជាកាតព្វកិច្ចរបស់អ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជនចំពោះប្រាក់ចំណូលប្រភពកម្ពុជា និងប្រាក់ចំណូលប្រភពបរទេស និងជាកាតព្វកិច្ចរបស់អ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសនជនចំពោះប្រាក់ចំណូលប្រភពកម្ពុជា។

ប្រការ៧.- ប្រភពចំណូល

១- អនុលោមតាមមាត្រា ៣៣ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ដោយមិនមានការកម្រិតត្រឹមតែប្រាក់ចំណូលដូចខាងក្រោមនេះ ប្រាក់ចំណូលប្រភពកម្ពុជា រួមមាន÷

ក- ការប្រាក់ដែលបង់ដោយអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន

ខ- ភាគលាភដែលបានបែងចែកដោយអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន។ សម្រាប់គោលដៅនៃវាក្យខណ្ឌនេះ÷

- ក្នុងករណីមានការផ្ទេរចំណែកណាមួយឬទាំងស្រុងនៃប្រាក់ចំណូលរក្សាទុកទៅក្នុងដើមទុនរបស់សហគ្រាស ប្រសិនបើពេលណាមួយសហគ្រាសដកដើមទុនបែងចែកឱ្យម្ចាស់ភាគហ៊ុន ការដកដើមទុននោះត្រូវបានចាត់ទុក ជាការបែងចែកភាគលាភចំពោះចំណែកដើមទុនដែលបានមកពីប្រាក់ចំណូលរក្សាទុក
- ក្នុងករណីមានការផ្ទេរចំណែកណាមួយឬទាំងស្រុងនៃភាគហ៊ុនក្នុងដើមទុនឬមូលធនរបស់សហគ្រាស ដែលមានប្រាក់ចំណូលរក្សាទុក ប្រាក់ចំណូលរក្សាទុកដែលជាប់ទាក់ទិននឹងភាគហ៊ុនដែលបានផ្ទេរ ទោះបីបានបង្វែរឬមិនបានបង្វែរចូលក្នុងដើមទុនឬមូលធនក៏ដោយ ត្រូវចាត់ទុកថាបានបែងចែកជាភាគលាភ

គ- ប្រាក់ចំណូលពីសេវាកម្មដែលបានបំពេញនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ឃ- ប្រាក់ចំណូលពីការគ្រប់គ្រង និងសេវាបច្ចេកទេស ដែលបានទូទាត់ដោយអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន។ សម្រាប់គោលដៅនៃវាក្យខណ្ឌនេះ÷
- ពាក្យ "សេវាគ្រប់គ្រង" សំដៅដល់ សេវាដែលមានចរិតគ្រប់គ្រងទាំងឡាយដែលបានធ្វើឡើងដើម្បីបំពេញ មុខងារគ្រប់គ្រងក្នុងការប្រកបអាជីវកម្មជាអាទិ៍មាន ការជ្រើសរើសបុគ្គលិក ការបណ្តុះបណ្តាលការគ្រប់គ្រងភ្នាក់ងារលក់។ល។
- ពាក្យ "សេវាបច្ចេកទេស" សំដៅដល់ សេវាទាំងឡាយដែលមានចរិតជាបច្ចេកទេសដែលតម្រូវឱ្យមានជំនាញឬចំណេះដឹងបច្ចេកទេសក្នុងការអភិវឌ្ឍឬបង្កើតធាតុចូលនានានៅក្នុងអាជីវកម្មជាអាទិ៍មាន សេវាវិទ្យាសាស្ត្ររូបសាស្ត្រ គីមីសាស្ត្រ វេជ្ជសាស្ត្រ ទន្តសាស្ត្រ ឱសថសាស្ត្រ នីតិសាស្ត្រ ធារាសាស្ត្រ បសុសាស្ត្រ សិល្បៈ អប់រំសិក្សាធិការ វិស្វកម្ម ស្ថាបត្យកម្ម ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ គណនេយ្យ សេដ្ឋកិច្ច សុខុមាលភាព ថាមពលបរមាណូ រួមទាំងសេវាពិគ្រោះយោបល់។ល។ ពាក្យ "សេវាពិគ្រោះយោបល់" សំដៅដល់សេវាផ្តល់ប្រឹក្សាដោយអ្នកជំនាញ ឬអ្នកដែលមានវិជ្ជាជីវៈទាក់ទិនទៅនឹងសេវាបច្ចេកទេស ដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌនេះ

ង- ប្រាក់ចំណូលដែលបានមកពី ចលនទ្រព្យ ឬអចលនទ្រព្យ ក្នុងករណីដែលទ្រព្យនោះស្ថិតនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ច- ប្រាក់សួយសារដែលបានមកពីការប្រើប្រាស់ ឬសិទ្ធិប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មអរូបីដែលបានទូទាត់ដោយបុគ្គលនិវាសនជនឬបុគ្គលអនិវាសនជន តាមរយៈគ្រឹះស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍ដែលតាំងនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ សម្រាប់គោលដៅនៃវាក្យខណ្ឌនេះ ពាក្យ "សួយសារចំពោះទ្រព្យសកម្មអរូបី" សំដៅដល់÷
- ការអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់នូវសិទ្ធិបោះពុម្ពផ្សាយនិងលក់ស្នាដៃអក្សរសាស្ត្រ សិល្បៈ វិទ្យាសាស្ត្រ ឬសិទ្ធិប្រហាក់ប្រហែល (រួមទាំងសិទ្ធិចម្លង និងផ្សាយខ្សែអាត់សំឡេងឬវីដេអូ...) ប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម សិទ្ធិធ្វើអាជីវកម្ម ម៉ាកសញ្ញាផលិត ម៉ាកសញ្ញាពាណិជ្ជកម្ម គំនូរ គំរូប្លង់ គម្រោង រូបមន្ត ការសម្ងាត់អំពីវិធីផលិត ... ជារួមគឺអ្វីៗទាំងអស់ដែលជាកម្មសិទ្ធិអរូបី ឬសិទ្ធិផ្សេងៗ
- ចំណេះដឹង ឬចំណេះធ្វើ ឬព័ត៌មានទាក់ទិននឹងបទពិសោធន៍ផ្សេងៗក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន បច្ចេកទេស...
- ការផ្ទេរសិទ្ធិលើចំណេះឬព័ត៌មាន ដូចមានរៀបរាប់ក្នុងវាក្យខណ្ឌនេះ

- ការផ្តល់យោបល់ ឬការផ្តល់សេវាទាក់ទិននឹងការអនុវត្ត ឬការប្រើប្រាស់សិទ្ធិដូចមានរៀបរាប់ក្នុងវាក្យខណ្ឌនេះ ស្នួយសារចំពោះទ្រព្យសកម្មអរូបី រួមបញ្ចូលផងដែរនូវការទូទាត់រាល់អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗពីភាគកម្មក្នុងធនធានរ៉ែ ក្រៅពីប្រាក់ចំណូលសុទ្ធបានមកពីអាជីវកម្មលើធនធាននេះ និងភាគលាភ

ឆ- ផលចំណេញពីការលក់អចលនទ្រព្យដែលស្ថិតនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬផលចំណេញពីការផ្ទេរផលប្រយោជន៍ណាមួយនៃអចលនទ្រព្យដែលស្ថិតនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬចំណេញមូលធនពីទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុនិងទ្រព្យសកម្មវិនិយោគនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬចំណេញមូលធនពីការផ្ទេរចំណែកណាមួយឬទាំងស្រុងនៃភាគហ៊ុនក្នុងដើមទុនផ្ទាល់របស់សហគ្រាសនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជ- បុព្វលាភធានារ៉ាប់រង ឬធានារ៉ាប់រងបន្តចំពោះហានិភ័យនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ឈ- ផលចំណេញពីការលក់ចលនទ្រព្យដែលជាចំណែកនៃទ្រព្យអាជីវកម្មរបស់គ្រឹះស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍របស់អ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសនជននៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ញ- ប្រាក់ចំណូលពីសកម្មភាពអាជីវកម្មរបស់អ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសនជន តាមរយៈគ្រឹះស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

២- អនុលោមតាមមាត្រា ៣៤ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ប្រាក់ចំណូលណាមួយដែលមិនត្រូវបានកំណត់ថាជាប្រាក់ចំណូលប្រភពកម្ពុជា ដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ១ នៃប្រការនេះ ត្រូវបានចាត់ទុកជាប្រាក់ចំណូលប្រភពបរទេស។

៣- ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៣៥ នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ក្នុងករណីដែលគ្មានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីកំណត់ប្រភពចំណូល ឬប្រសិនបើវិធាននានាដែលអនុលោមតាមមាត្រា ៣៣ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធឬបទប្បញ្ញត្តិដទៃទៀតស្តីពីពន្ធដារពុំអាចឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យបានច្បាស់លាស់នូវប្រាក់ចំណូលពីប្រភពណាមួយបានទេ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធជាអ្នកកំណត់ប្រភពនៃប្រាក់ចំណូលនោះ។

ប្រការ៨.- ប្រាក់ចំណូលមិនជាប់ពន្ធ

ប្រាក់ចំណូលមិនជាប់ពន្ធ មានដូចខាងក្រោម÷

១- ប្រាក់ចំណូលរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ឬប្រាក់ចំណូលរបស់ស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល។

២- ប្រាក់ចំណូលរបស់÷

ក- អង្គការណាមួយ ដែលត្រូវបានរៀបចំឡើង និងដំណើរការសម្រាប់គោលដៅសុទ្ធសាធខាងសាសនា សប្បុរសធម៌ វិទ្យាសាស្ត្រ អក្សរសាស្ត្រឬអប់រំ ហើយគ្មានចំណែកណាមួយនៃទ្រព្យ ឬប្រាក់ចំណូលត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាផលប្រយោជន៍ឯកជន

ខ- សមាគមណាមួយ ក្នុងករណីដែលប្រាក់ចំណូលរបស់សមាគមទាំងនោះ មិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាផលប្រយោជន៍ឯកជនរបស់អ្នកចូលហ៊ុនឬរូបវន្តបុគ្គល។

ប្រាក់ចំណូលលើកលែងពន្ធក្នុងកថាខណ្ឌនេះ មិនរាប់បញ្ចូលប្រាក់ចំណូលពីសកម្មភាពដែលមិនស្ថិតក្នុងគោលដៅសុទ្ធសាធរបស់សមាគម ឬអង្គការទាំងនោះទេ។

ជំពូកទី២
វិធានទូទៅស្តីពីប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ

ប្រការ៩.- ឆ្នាំជាប់ពន្ធ

អនុលោមតាមមាត្រា ៥ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ឆ្នាំជាប់ពន្ធត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម÷

១- ចំពោះនីតិបុគ្គល÷

ក- ពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ត្រូវបានគណនាចេញពីលទ្ធផលគណនេយ្យដែលសម្រេចបានក្នុងឆ្នាំប្រតិទិននីមួយៗ (ថ្ងៃទី១ ខែមករា ដល់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ)

ខ- ចំពោះសហគ្រាសថ្មីដែលចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មក្នុងពេលណាមួយនៃឆ្នាំប្រតិទិន លទ្ធផលគណនេយ្យត្រូវគិតចាប់តាំងពីថ្ងៃដែលចាប់ផ្តើមប្រកបអាជីវកម្មមកទល់នឹងថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ នៃឆ្នាំប្រតិទិននោះ

គ- ប្រសិនបើមានលទ្ធផលគណនេយ្យច្រើនតៗគ្នាក្នុងឆ្នាំប្រតិទិនណាមួយ លទ្ធផលគណនេយ្យទាំងឡាយត្រូវបូកបញ្ចូលគ្នាធ្វើជាមូលដ្ឋានគិតពន្ធលើប្រាក់ចំណូល

ឃ- សហគ្រាសដែលត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយនីតិបុគ្គលអនិវាសនជនអាចស្នើសុំអនុវត្តឆ្នាំជាប់ពន្ធខុសពីឆ្នាំប្រតិទិន

ង- ចំពោះសហគ្រាសដែលផ្អាក ឬបញ្ឈប់សកម្មភាពអាជីវកម្ម លទ្ធផលគណនេយ្យចុងក្រោយត្រូវគិត÷

- ចាប់ពីថ្ងៃទី០១ ខែមករា រហូតដល់ថ្ងៃផ្អាក ឬបញ្ឈប់សកម្មភាពជាស្ថាពរសម្រាប់សហគ្រាសដែលប្រើប្រាស់ឆ្នាំប្រតិទិនជាឆ្នាំជាប់ពន្ធ
- ចាប់ពីដើមឆ្នាំជាប់ពន្ធចរន្តរហូតដល់ថ្ងៃផ្អាក ឬបញ្ឈប់សកម្មភាពជាស្ថាពរសម្រាប់សហគ្រាសដែលស្នើសុំអនុវត្តឆ្នាំជាប់ពន្ធខុសពីឆ្នាំប្រតិទិន។

២- ចំពោះរូបវន្តបុគ្គល ពន្ធលើប្រាក់ចំណូលត្រូវបានគណនាចេញពីប្រាក់ចំណូលសរុបដែលសម្រេចបានក្នុងឆ្នាំប្រតិទិននីមួយៗ។

ប្រការ១០.- ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ

១- ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៧ ថ្មី (មួយ) នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ គឺជាប្រាក់ចំណូលសុទ្ធបានមកពីលទ្ធផលទាំងអស់នៃប្រតិបត្តិការគ្រប់ប្រភេទដែលសហគ្រាសសម្រេចបាន រួមបញ្ចូលទាំងតម្លៃលើសបានមកពីការលក់ចំណែកនានា នៃទ្រព្យសកម្មក្នុងពេលកំពុងប្រកបអាជីវកម្មឬនៅពេលបញ្ចប់អាជីវកម្ម ការប្រាក់ ថ្លៃឈ្នួល និងសួយសារព្រមទាំងប្រាក់ចំណូលពីទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ឬទ្រព្យសកម្មវិនិយោគ រាប់ទាំងអចលនទ្រព្យផង។ ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធក៏រួមបញ្ចូលផងដែរនូវចំណេញមូលធនទាំងអស់ពីអចលនទ្រព្យ ទ្រព្យហិរញ្ញវត្ថុ ឬទ្រព្យសកម្មវិនិយោគដែលរូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គលសម្រេចបានមកពីប្រតិបត្តិការនានាក្រៅពីប្រតិបត្តិការអាជីវកម្ម។ តាមនិយមន័យនេះ ការប្រកបអាជីវកម្មណាមួយទោះបីច្បាប់អនុញ្ញាត ឬមិនអនុញ្ញាតក្តី មិនអាចរួចផុតពីការបង់ពន្ធលើប្រាក់ចំណូលឡើយ។

២- ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធកើតចេញពីការកាត់កងគ្នារវាងចំណូលដុល និងចំណាយទាំងអស់ដែលកើតចេញពីប្រតិបត្តិការគ្រប់ប្រភេទរបស់សហគ្រាសក្នុងរយៈពេលកំពុងដំណើរការឬនៅពេលបញ្ចប់អាជីវកម្ម។ តាមគោលការណ៍គណនេយ្យ ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធគឺជាសមតុល្យនៃគណនីលទ្ធផលដែលសម្រេចបានពីប្រតិបត្តិការគ្រប់ប្រភេទរបស់

សហគ្រាស។ ប្រតិបត្តិការទាំងនេះ អាចទាក់ទងដោយផ្ទាល់នឹងសកម្មភាពរបស់សហគ្រាស ឬអាចមិនទាក់ទងដោយផ្ទាល់នឹងសកម្មភាពរបស់សហគ្រាស ដែលអាចប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលក្ខណៈជាគោលដើមឬក្នុងលក្ខណៈបន្ទាប់បន្សំ។ ប្រតិបត្តិការទាំងនេះ ជាអាទិ៍មាន÷

- ក- ការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវា ឬប្រតិបត្តិការដទៃទៀត (ជំនួញជើងសា ការងារយកកម្រៃជើងសា សម្បទានសិទ្ធិនៃទ្រព្យអរូបី...)
- ខ- ការបញ្ចេញចំណែកណាមួយនៃទ្រព្យសកម្ម។ ក្នុងន័យនេះការបញ្ចេញ សំដៅដល់ប្រតិបត្តិការ ឬព្រឹត្តិការណ៍ណាមួយដែលនាំដល់ការបញ្ចេញចំណែកណាមួយនៃទ្រព្យសកម្មរបស់សហគ្រាស ដូចជា ការលក់ ការដកហូតទ្រព្យសម្បត្តិតាមផ្លូវច្បាប់ ឧបហារិត (ការដាក់បញ្ចូលជាដើមទុន) ការដោះដូរ ការផ្តល់ជាអំណោយ ការដកចេញនូវទ្រព្យសកម្ម...
- គ- ចំពោះសហគ្រាសនីតិបុគ្គល ឬសហគ្រាសឯកបុគ្គល ត្រូវគិតបញ្ចូលក្នុងប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធនូវ÷
  - តម្លៃលើសនៃទ្រព្យសកម្មដែលបានលក់
  - ទ្រព្យសកម្មដែលមិនបានលក់នាថ្ងៃផ្អាកសកម្មភាព (ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង ស្តុកទំនិញ វត្ថុធាតុដើម ការងារកំពុងដំណើរការ...) ត្រូវចាត់ទុកថាជាការយកវិញរបស់ម្ចាស់សហគ្រាស (ផ្ទេរពីទ្រព្យអាជីវកម្មទៅទ្រព្យឯកជន)។ ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងនេះត្រូវវាយតម្លៃតាមតម្លៃទីផ្សារ។

៣- ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ គឺជាចំនួនលម្អៀងរវាងតម្លៃនៃទ្រព្យសកម្មសុទ្ធនាពេលបិទនិងនាពេលបើកនៃរយៈពេលជាប់ពន្ធ។

- ក- ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ គឺជាចំនួនលម្អៀងរវាងតម្លៃនៃទ្រព្យសកម្មសុទ្ធនាពេលបិទនិងនាពេលបើកនៃរយៈពេលមួយដែលលទ្ធផលក្នុងរយៈពេលនោះ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់គិតពន្ធ ដោយត្រូវដកចេញនូវឧបហារិត និងបូកចូលនូវរាល់ការដកយកមកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួន ឬការកាត់យកមុនដែលម្ចាស់សហគ្រាសបានធ្វើនៅក្នុងគ្រា។ និយមន័យនេះបានបង្ហាញឱ្យឃើញថា នៅក្នុងប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធក៏មានផងដែរនូវផលចំណេញទាំងឡាយដែលបានកើតឡើងក្នុងកាលៈទេសៈណាមួយ ដែលសហគ្រាសមិនបានធ្វើប្រតិបត្តិការដូចជាករណីតម្លៃលើសដែលបានកើតឡើងក្នុងពេលដកហូតទ្រព្យសម្បត្តិតាមផ្លូវច្បាប់ក្នុងពេលរឹបអូស ឬក្នុងពេលមានព្រឹត្តិការណ៍ដែលនាំដល់ការទទួលប្រាក់សំណងធានារ៉ាប់រង
- ខ- ទ្រព្យសកម្មសុទ្ធ គឺជាតម្លៃពិតនៃទ្រព្យសកម្មសរុប ដកផលបូកនៃខ្ទង់នានាខាងគណនីបំណុលដែលក្នុងនោះមានឥណទេយ្យតតិយជន (បំណុលរយៈពេលវែងឬខ្លី) និងសំវិធានធនដែលបានបង្កើតឡើងដោយស្របច្បាប់។
  - ទ្រព្យសកម្មសរុប រួមមានខ្ទង់សំខាន់ៗដូចខាងក្រោម÷
    - ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង ជាអាទិ៍មាន ដីធ្លីរបស់សហគ្រាស ការរៀបចំតុបតែងដីធ្លីរបស់សហគ្រាស អគារ សំណង់របស់សហគ្រាស រោងចក្រ មូលនិធិពាណិជ្ជកម្ម ចំណាយបង្កើតសហគ្រាសដំបូង...
    - ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលខ្លី ជាអាទិ៍មាន ស្តុក (ទំនិញ វត្ថុធាតុដើម និងសម្ភារផ្គត់ផ្គង់ផ្សេងៗ សំបកវេចខ្ចប់ ផលិតផល ការងារកំពុងដំណើរការ...) ប័ណ្ណបណ្តាក់ទុនផ្សេងៗ ប្រាក់នៅធនាគារ ប្រាក់ក្នុងបេឡា...

    (ចំណាយស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍ និងចំណាយលើទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងផ្សេងទៀត÷ ចំណាយទាំងនេះមិនបង្កើតបានជាតម្លៃពិតប្រាកដនៃទ្រព្យសកម្មទេ)

- ឥណទេយ្យនៃតតិយជន÷ គឺជាបំណុលពិតប្រាកដនិងជាស្ថាពរទាំងគោលការណ៍ និងទាំងទឹកប្រាក់ បំណុលដែលបានចុះកិច្ចសន្យាសម្រាប់តម្រូវការអាជីវកម្ម និងដែលផ្សាភ្ជាប់នឹងការគ្រប់គ្រងធម្មតារបស់សហគ្រាស
- សំវិធានធន÷ ខ្ទង់ទាំងនេះត្រូវតែបានបង្កើតឡើងដោយស្របច្បាប់

គ- ឧបហារិត÷ ឧបហារិតទោះជាប្រាក់ ឬជាវត្ថុក្តី មិនមែនជាប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធទេ។ ឧបហារិតដោយម្ចាស់សហគ្រាសឯកបុគ្គលនៅក្នុងករណីដែលមានសក្ខីកម្មត្រឹមត្រូវនោះ ត្រូវកាត់កងពីចំនួនលម្អៀងរវាងតម្លៃទ្រព្យសកម្មពិតនាពេលបិទនិងនាពេលបើកនៃរយៈពេលជាប់ពន្ធ

ឃ- ការដកយកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួន ឬការកាត់យកមុនរបស់ម្ចាស់សហគ្រាស ជាអាទិ៍មាន÷

- ការដកយកនូវវត្ថុធាតុដើម ផលិតផលសម្រេច ទំនិញ សេវា... សម្រាប់តម្រូវការផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ម្ចាស់សហគ្រាស និងគ្រួសារ (ឧទាហរណ៍÷ ម្ហូបអាហារ សំលៀកបំពាក់ បរិក្ខារប្រើប្រាស់ក្នុងផ្ទះ សម្ភារៈ និងសេវាផ្សេងៗ របស់ម្ចាស់សហគ្រាសសំណង់...)
- ការប្រើប្រាស់ដែលជាតម្រូវការផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ម្ចាស់សហគ្រាសនូវទ្រព្យសកម្មរបស់សហគ្រាស (ផ្ទះ រថយន្ត...)

ង- ការលក់ឱ្យម្ចាស់ភាគទុននូវទំនិញឬសេវាតាមថ្លៃទាបជាងថ្លៃធម្មតា (ថ្លៃជំហោងដៃ ឬថ្លៃទីផ្សារ) ដែលអនុវត្តចំពោះអតិថិជនទូទៅ

ច- ត្រូវបានកំណត់ជាប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធផងដែរ ចំពោះ÷

- ការលុបចោលបំណុល
- ការកាត់បន្ថយបំណុល ដែលម្ចាស់បំណុលបានផ្តល់ឱ្យសហគ្រាស
- គណនីទុនម្ចាស់ទ្រព្យនិងបំណុលទាំងឡាយដែលគ្មានការពិត គ្មានភស្តុតាងបញ្ជាក់
- ការបង្កើតឡើងវិញខាងទ្រព្យសកម្មនូវខ្ទង់ដែលមិនបានកត់ត្រា

ឆ- រាល់ការប្រែប្រួលនៃទ្រព្យសកម្មសុទ្ធ ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យមានការកែតម្រូវលើរាល់ការខុសឆ្គង ដែលមាននៅក្នុងតារាងតុល្យការនៅពេលបញ្ចប់ការិយបរិច្ឆេទណាមួយ ហើយប្រសិនបើការកែតម្រូវនាំឱ្យមានការកើនឡើងខាងគណនីទ្រព្យសកម្ម ឬមានការថយចុះខាងគណនីបំណុល តម្រូវឱ្យមានការកំណត់ឡើងវិញនូវប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធនៃការិយបរិច្ឆេទនោះ។ អ្នកជាប់ពន្ធមានសិទ្ធិកែតម្រូវតារាងតុល្យការនាពេលបើកការិយបរិច្ឆេទបន្តបន្ទាប់ ដែលស្ថិតក្នុងរយៈពេលនៃអាជ្ញាយុកាលកែតម្រូវ លើកលែងតែតារាងតុល្យការនាពេលបើកនៃការិយបរិច្ឆេទដំបូង។

ប្រការ១១.- ទ្រព្យសកម្មអាជីវកម្ម

១- ដោយហេតុថា តម្លៃនៃទ្រព្យសកម្មសុទ្ធនាពេលបិទនិងពេលបើកការិយបរិច្ឆេទ ត្រូវបានប្រើប្រាស់ធ្វើជាមូលដ្ឋានសម្រាប់គណនាប្រាក់ពន្ធ សហគ្រាសត្រូវកត់ត្រាទ្រព្យសកម្មអាជីវកម្មដែលជាចំណែកនៃទ្រព្យរបស់សហគ្រាសទៅតាមប្រភេទនីមួយៗឱ្យបានច្បាស់លាស់។

២- វៀរលែងតែដីនិងអគារដែលត្រូវអនុវត្តតាមវាក្យខណ្ឌ ក កថាខណ្ឌ៥ នៃប្រការ៣៦ នៃប្រកាសនេះ ទ្រព្យសកម្មអាជីវកម្មរបស់សហគ្រាសឯកបុគ្គល ត្រូវគោរពតាមគោលការណ៍ដូចខាងក្រោម÷

ក- ម្ចាស់សហគ្រាសត្រូវញែកឱ្យដាច់ពីគ្នារវាងទ្រព្យសកម្មអាជីវកម្ម និងទ្រព្យឯកជនរបស់ម្ចាស់សហគ្រាស។ ការកត់ត្រាក្នុងតារាងតុល្យការបង្កើតជាលក្ខណវិនិច្ឆ័យខុសគ្នារវាងទ្រព្យសកម្មអាជីវកម្ម និងទ្រព្យឯកជន។

ខ- ម្ចាស់សហគ្រាសឯកបុគ្គល ពុំមានសិទ្ធិកត់ត្រាឬមិនកត់ត្រានូវចំណែកណាមួយនៃទ្រព្យសកម្មឬទុនម្ចាស់ទ្រព្យ និងបំណុលតាមការយល់ឃើញរបស់ខ្លួនឡើយ

គ- ម្ចាស់សហគ្រាសឯកបុគ្គលត្រូវកត់ត្រាក្នុងតារាងតុល្យការនៃសហគ្រាសខ្លួននូវចំណែកទាំងអស់នៃទ្រព្យសកម្ម ព្រមទាំងទុនម្ចាស់ទ្រព្យនិងបំណុលដែលជាប់ទាក់ទងនឹងប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មដូចខាងក្រោម÷

- រាល់ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងប្រើប្រាស់សម្រាប់ការធ្វើសកម្មភាពអាជីវកម្ម (ជាអាទិ៍មាន មូលនិធិពាណិជ្ជកម្ម សម្ភារដឹកជញ្ជូន...)។ ត្រូវតែកត់ត្រាផងដែរក្នុងទ្រព្យសកម្មនៃតារាងតុល្យការនូវទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងទាំងឡាយដែលប្រើប្រាស់ចម្រុះ (សម្រាប់ប្រើប្រាស់អាជីវកម្ម និងប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួន)
- រាល់ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលខ្លីដែលទាក់ទិននឹងសកម្មភាពអាជីវកម្ម (ស្តុកទំនិញ ផលិតផល វត្ថុធាតុដើម ឥណទេយ្យ ប្រាក់ក្នុងដៃ...)
- ទុនម្ចាស់ទ្រព្យ និងបំណុលដែលទាក់ទិននឹងសកម្មភាពអាជីវកម្ម (ការខ្ចីបុលដើម្បីទិញទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង បំណុលរយៈពេលខ្លី ឬវែង...)

ឃ- ម្ចាស់សហគ្រាសឯកបុគ្គល មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកត់ត្រាក្នុងតារាងតុល្យការសហគ្រាសរបស់ខ្លួនទេនូវទ្រព្យដែលមិនទាក់ទិននឹងការធ្វើសកម្មភាពអាជីវកម្ម ក្នុងនោះ÷

- អចលនទ្រព្យឬចំណែកណាមួយនៃអចលនទ្រព្យដែលមិនបម្រើសកម្មភាពអាជីវកម្ម (ឧទាហរណ៍ ផ្ទះសម្រាប់ស្នាក់នៅ...)
- ការឱ្យខ្ចី ឬការខ្ចីបុល ដែលមិនទាក់ទិនដល់សកម្មភាពអាជីវកម្ម

ដូច្នេះតារាងតុល្យការនៃសហគ្រាសឯកបុគ្គល ត្រូវតែគូសបញ្ជាក់ឱ្យឃើញនូវរាល់ទ្រព្យដែលមានលក្ខណៈបម្រើអាជីវកម្មតាមចរិត តាមការដាក់ប្រើប្រាស់ ឬតាមគោលដៅ ដោយបង្ហាញតែតម្លៃទាំងនេះប៉ុណ្ណោះ

ង- ការតម្រូវឱ្យមានការញែកដាច់ពីគ្នារវាងទ្រព្យសកម្មអាជីវកម្ម និងទ្រព្យឯកជន មានលក្ខណៈសំខាន់ណាស់ពីព្រោះ÷

- ចំណាយដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការកំណត់ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ ត្រូវតែជាចំណាយទាំងឡាយដែលទាក់ទិននឹងចំណែកនៃទ្រព្យសកម្មអាជីវកម្ម។ តាមន័យនេះ ចំណាយទាំងឡាយដែលទាក់ទិននឹងទ្រព្យសកម្ម ប៉ុន្តែមិនបានកត់ត្រាខាងទ្រព្យសកម្មនៃតារាងតុល្យការ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងទេ
- ការផ្ទេរទ្រព្យសកម្មអាជីវកម្មទៅទ្រព្យឯកជន ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការលក់ដែលបណ្តាលឱ្យមានតម្លៃលើសត្រូវជាប់ពន្ធ ឬតម្លៃខ្វះត្រូវកាត់ចេញពីប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ
- ប្រតិបត្តិការបញ្ច្រាស គឺការផ្ទេរទ្រព្យសកម្មពីទ្រព្យឯកជនទៅទ្រព្យសកម្មអាជីវកម្ម គឺជាឧបហារិត។ ឧបហារិតនេះ ត្រូវកត់ត្រាតាមតម្លៃពិតប្រាកដនាថ្ងៃដែលមានការផ្ទេរនេះ។

៣- ទ្រព្យសកម្មអាជីវកម្មរបស់សហគ្រាសនីតិបុគ្គល ត្រូវគោរពតាមគោលការណ៍÷

ក- ទ្រព្យសកម្មអាជីវកម្ម គឺជាទ្រព្យរបស់សហគ្រាស។ ជាគតិយុត្ត ទ្រព្យសកម្មអាជីវកម្មរបស់សហគ្រាសនីតិបុគ្គល ត្រូវដាច់ដោយឡែកពីទ្រព្យរបស់អ្នកចូលហ៊ុនឬម្ចាស់ហ៊ុន

ខ- សម្រាប់សហគ្រាសដែលបង្កើតឡើងដោយគ្មានមូលដ្ឋានច្បាប់ច្បាស់លាស់ ទ្រព្យសកម្មនានាដែលអ្នកចូលហ៊ុនបានយល់ព្រមដាក់ជាកម្មសិទ្ធិរួម ត្រូវតែកត់ត្រាខាងទ្រព្យសកម្មនៃតារាងតុល្យការ។

ប្រការ១២.- វិធានគណនេយ្យ

១- អនុលោមតាមវិធានគណនេយ្យជាធរមាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប្រាក់ចំណូលត្រូវគិតបញ្ចូលនៅក្នុងឆ្នាំដែលចំណូលនោះបានកើតឡើង ទោះបីប្រាក់ចំណូលនោះត្រូវបានទូទាត់ ឬមិនទាន់ទូទាត់ក្តី។ ការកាត់កងចំណាយណាមួយអាចធ្វើទៅបាន លុះណាតែហេតុការណ៍បញ្ជាក់នូវចំណាយរបស់អ្នកជាប់ពន្ធបានកើតឡើង លទ្ធផលនៃសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចដែលជាប់ទាក់ទិនដល់ខ្ទង់ចំណាយនោះបានកើតឡើង និងចំនួនទឹកប្រាក់ដែលជាបន្ទុករបស់អ្នកជាប់ពន្ធអាចបង្ហាញច្បាស់លាស់។

២- ចំពោះប្រតិបត្តិការដែលគិតតម្លៃជារូបិយប័ណ្ណបរទេសត្រូវអនុវត្តតាមគោលការណ៍ដូចខាងក្រោម÷

ក- ត្រូវកត់ត្រាចូលក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យជាប្រាក់រៀលកម្ពុជា ដោយប្រើអត្រាប្តូរប្រាក់របស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជានាថ្ងៃធ្វើប្រតិបត្តិការ

ខ- ក្នុងករណីមានប្រព័ន្ធជានាការប្តូរប្រាក់ ឥណទេយ្យឬបំណុលត្រូវប្តូរជាប្រាក់រៀលលើមូលដ្ឋាននៃអត្រាប្តូរប្រាក់នាពេលកំណត់ដែលបានចែងក្នុងកិច្ចសន្យា

គ- ប្រសិនបើឥណទេយ្យឬបំណុលបានកើតឡើង និងត្រូវបានទូទាត់នៅក្នុងការិយបរិច្ឆេទតែមួយនោះ ចំនួនលម្អៀងដែលបានពិនិត្យឃើញរវាងតម្លៃនាពេលកើតឡើងនិងកត់ចូលបញ្ជី និងតម្លៃនាពេលទូទាត់សង គឺជាការខាតឬចំណេញពីការប្តូរប្រាក់ ដែលត្រូវកត់ត្រាជាចំណាយហិរញ្ញវត្ថុឬចំណូលហិរញ្ញវត្ថុនៃការិយបរិច្ឆេទ

ឃ- នាពេលបញ្ចប់ការិយបរិច្ឆេទ ឥណទេយ្យឬបំណុលជារូបិយប័ណ្ណបរទេស ត្រូវវាយតម្លៃតាមអត្រាប្តូរប្រាក់នាថ្ងៃបិទការិយបរិច្ឆេទ។ លម្អៀងដែលកើតចេញមកពីការវាយតម្លៃនេះត្រូវកត់ត្រាជាការខាតឬចំណេញពីការប្តូរប្រាក់

ង- នៅក្នុងការិយបរិច្ឆេទបន្ទាប់ នៅពេលទូទាត់ឥណទេយ្យ ឬបំណុលពាក់ព័ន្ធនឹងការខាតឬចំណេញពីការប្តូរប្រាក់ ត្រូវកត់ត្រាតាមប្រាក់លម្អៀងរវាងតម្លៃរបស់វានៅពេលទូទាត់ និងតម្លៃរបស់វានាពេលបិទនៃការិយ-បរិច្ឆេទមុន

ច- ចំពោះសាច់ប្រាក់ជារូបិយប័ណ្ណបរទេសដែលសហគ្រាសមាននៅចុងការិយបរិច្ឆេទ សហគ្រាសត្រូវអនុវត្តតាមវិធីដូចគ្នានឹងវិធានដែលបានចែងសម្រាប់ឥណទេយ្យឬបំណុលនៃវាក្យខណ្ឌ ឃ នៃកថាខណ្ឌនេះ។

ប្រការ១៣.- ការកែតម្រូវក្រៅគណនេយ្យ

តាមវិធានគណនេយ្យ ប្រាក់ចំណូលសុទ្ធឬខាត គឺជាសមតុល្យនៃគណនីលទ្ធផលនៃការិយបរិច្ឆេទ ប៉ុន្តែដោយសារបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារបានកំណត់ដោយឡែក ដូចនេះត្រូវមានការកែតម្រូវក្រៅគណនេយ្យដោយមានការបញ្ចូលមកវិញ ឬកាត់ចេញនូវចំណូលនិងចំណាយ ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិដូចមានចែងក្នុងប្រការ៥១ នៃប្រកាសនេះ។

ប្រការ១៤.- បន្ទុកភស្តុតាង

១- នៅពេលដែលអ្នកជាប់ពន្ធ មិនបានរក្សាទុកឯកសារគ្រប់គ្រាន់ឬក៏មិនបានផ្តល់ព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធ មានសិទ្ធិកំណត់ពន្ធលើអ្នកជាប់ពន្ធដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃព័ត៌មានជាក់លាក់ដែលរដ្ឋបាលសារពើពន្ធមាន។ ក្នុងករណីមិនយល់ស្របចំពោះការកំណត់ពន្ធរបស់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធ អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវបង្ហាញភស្តុតាងដើម្បីបញ្ជាក់ថា ការកំណត់ពន្ធនោះមិនត្រឹមត្រូវ។

២- នៅពេលដែលប្រាក់ចំណូលដែលបានប្រកាសដោយអ្នកជាប់ពន្ធ មានភាពខុសគ្នាច្រើនធៀបទៅនឹងការទិញទ្រព្យសកម្មឬវត្ថុនានា ដែលធ្វើឱ្យឃើញចំណាយស្តុកស្តម្ភរបស់អ្នកជាប់ពន្ធលេចធ្លោឡើងនោះ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធមានសិទ្ធិកំណត់ពន្ធ ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃប្រាក់ចំណូលប៉ាន់ស្មាន សមស្របទៅនឹងទំហំនៃចំណាយដែលបានទិញទ្រព្យសកម្មឬវត្ថុនានាដែលលេចធ្លោនោះ។ ក្នុងករណីមិនយល់ស្របចំពោះការកំណត់ពន្ធរបស់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធ អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវបង្ហាញភស្តុតាងដើម្បីបញ្ជាក់ថា ការកំណត់ពន្ធនោះមិនត្រឹមត្រូវ។

ប្រការ១៥.- សំវិធានធន

១- ស្របតាមមាត្រា ៦ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ការកាត់កងចំណាយណាមួយអាចធ្វើទៅបាន លុះណាតែហេតុការណ៍បញ្ជាក់បន្ទុករបស់អ្នកជាប់ពន្ធបានកើតឡើង លទ្ធផលនៃសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចដែលជាប់ទាក់ទងដល់ខ្ទង់ចំណាយនោះបានកើតឡើង និងចំនួនទឹកប្រាក់ដែលជាបន្ទុករបស់អ្នកជាប់ពន្ធអាចបង្ហាញច្បាស់លាស់។ ដូច្នេះ ក្រៅតែពីធនាគារក្នុងស្រុក សំវិធានធនដែលធ្វើឡើងដោយសហគ្រាសផ្សេងទៀត សម្រាប់រ៉ាប់រងបន្ទុកចំណាយ ឬការខាតបង់នានាដែលមិនទាន់កើតមានឡើងជាក់ស្តែង មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងជាចំណាយឡើយ ទោះបីលទ្ធភាពនៃការកើតមានបន្ទុកចំណាយ ឬការខាតបង់ទាំងនេះមានកម្រិតខ្ពស់ ឬជាក់លាក់យ៉ាងណាក៏ដោយ។

២- ចំពោះធនាគារក្នុងស្រុក សំវិធានធនសម្រាប់ឥណទានទេយ្យជាប់សង្ស័យត្រូវបានកំណត់ដូចក្នុងតារាងខាងក្រោម÷

ល.រ	ចំណាត់ថ្នាក់ហានិភ័យឥណទាន	សំវិធានធនដែលបានអនុញ្ញាត
១	ធម្មតា	0%
២	ឃ្លាំមើល	0%
៣	ក្រោមស្តង់ដា	អនុវត្តតាមច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីធនាគារ
៤	សង្ស័យ	អនុវត្តតាមច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីធនាគារ
៥	បាត់បង់	អនុវត្តតាមច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីធនាគារ

សំវិធានធនដែលបានអនុញ្ញាតក្នុងប្រការនេះ មិនអនុវត្តចំពោះប្រតិបត្តិការភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុទេ។

ធនាគារក្នុងស្រុក ត្រូវបញ្ចូលមកជាប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធវិញនូវចំនួនទឹកប្រាក់ឥណទានដែលបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងជាសំវិធានធនចំពោះឥណទេយ្យជាប់សង្ស័យ រួមទាំងការប្រាក់និងចំណាយផ្សេងៗនៅពេលដែលបានទទួលការបង់សងមកវិញនូវឥណទេយ្យដែលជាប់សង្ស័យទាំងនោះ។

សម្រាប់គោលដៅនៃប្រការនេះ ពាក្យ "ធនាគារ" សំដៅដល់ គ្រឹះស្ថានធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ដែលស្ថិតក្រោមច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិក្នុងវិស័យធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ជំពូកទី៣
វិធានធូទៅស្តីពីស្តុក និងការងារកំពុងដំណើរការ

ប្រការ១៦.- និយមន័យ

១- ស្តុកកើតចេញពីទ្រព្យសកម្មទាំងអស់ជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគ្រាស គឺទ្រព្យសកម្មដែលចូលរួមក្នុងវដ្តនៃអាជីវកម្មរបស់សហគ្រាស ដើម្បី÷

ក- លក់ក្នុងសភាពដើម ឬលក់ក្រោយការកែច្នៃ ឬក្រោយការផលិត ឬ

ខ- ប្រើប្រាស់អស់ក្នុងដំណាក់កាលប្រើប្រាស់ដំបូង។

២- ស្តុករួមមាន÷

ក- ទំនិញ សម្ភារផ្គត់ផ្គង់ (វត្ថុធាតុដើម សម្ភារប្រើប្រាស់ សម្ភារវេចខ្ចប់...) ផលិតផល (ផលិតផលពាក់កណ្តាលសម្រេច ផលិតផលសម្រេច កាកសំណល់ ឬវត្ថុធាតុសម្រាប់យកទៅកែច្នៃឡើងវិញ)

ខ- ការងារកំពុងដំណើរការ÷ គឺជាទ្រព្យសកម្ម ឬសេវា ដែលកំពុងកកើតឡើងនៅក្នុងដំណើរការផលិតកម្ម។

៣- ត្រូវចាត់ទុកជាស្តុកផងដែរនូវរាល់ផលិតផលឬទំនិញឬវត្ថុធាតុដើមដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគ្រាស ទោះបីស្ថិតនៅក្នុង ឬនៅក្រៅទីតាំងផ្ទាល់របស់សហគ្រាសក៏ដោយ។

៤- នៅពេលធ្វើសារពើភណ្ឌ ប្រសិនបើផលិតផលឬទំនិញឬវត្ថុធាតុដើមដែលសហគ្រាសមិនទាន់បានទទួល មានភាពប្រាកដប្រជាថាជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគ្រាសហើយនោះ ត្រូវតែឆ្លុះបញ្ចាំងក្នុងស្តុក និងត្រូវកត់ត្រាចូលតារាងតុល្យការនៃការិយបរិច្ឆេទ។

៥- ផលិតផលឬទំនិញឬវត្ថុធាតុដើម ដែលស្តុកទុកនៅក្នុងឃ្លាំងនានានៅក្នុងឬក្រៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬដែលបានប្រគល់ឱ្យអ្នកក្រៅថែទាំ ឬជាបញ្ញើ ឬជាការដាក់ធានា ឬជាការឱ្យខ្ចី ត្រូវតែឆ្លុះបញ្ចាំងក្នុងទ្រព្យសកម្មនៃសហគ្រាសដែលនៅតែជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ។

៦- ត្រូវបានចាត់ទុកជាស្តុក ប្រសិនបើផលិតផលឬទំនិញបានបំពេញលក្ខខណ្ឌទាំងពីរដូចខាងក្រោម÷

ក- ផលិតផលឬទំនិញឬវត្ថុធាតុដើម ជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគ្រាសនាថ្ងៃធ្វើសារពើភណ្ឌ ទោះបីផលិតផលឬទំនិញមិនស្ថិតក្នុងឃ្លាំងរបស់សហគ្រាសក៏ដោយ

ខ- ផលិតផលឬទំនិញឬវត្ថុធាតុដើម មានគោលដៅទុកសម្រាប់លក់ទៅវិញក្នុងសភាពដើម ឬបន្ទាប់ពីកែច្នៃរួច ឬទុកសម្រាប់ផលិត (គឺចំណែកនៃទ្រព្យសកម្មរយៈពេលខ្លីរបស់សហគ្រាសដែលមិនអាចធ្វើជាទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងបាន)។

៧- ទ្រព្យសកម្មកំពុងដំណើរការ គឺជាទ្រព្យសកម្មកំពុងប្រព្រឹត្តទៅឬកំពុងដំណើរការនិងមិនទាន់ត្រូវបានបញ្ចប់នាពេលបញ្ចប់ការិយបរិច្ឆេទ។ ទ្រព្យសកម្មកំពុងដំណើរការច្រើនកើតមាននៅក្នុងសហគ្រាសសំណង់ សហគ្រាសសាធារណការ និងបណ្តាសហគ្រាសដែលអនុវត្តការងារ ដោយឧបករណ៍ធុនធ្ងន់ និងដែលប្រើរយៈពេលវែងក្នុងដំណើរការឬផលិត។

៨- សហគ្រាសមិនត្រូវឆ្លុះបញ្ចាំងក្នុងស្តុកទេ នូវទ្រព្យដែលបានប្រគល់ តែមិនទាន់ចេញវិក្កយបត្រ។

៩- គណនីស្តុក និងគណនីផលិតផលកំពុងផលិត អាចត្រូវបានបែងចែកជា÷

ក- គណនីវត្ថុធាតុដើម និងសម្ភារផ្គត់ផ្គង់÷ កត់ត្រានូវវត្ថុនិងវត្ថុធាតុបានកែច្នៃច្រើនឬតិច ដែលសម្រាប់បញ្ចូលក្នុងធាតុផ្សំនៃផលិតផលកំពុងកែច្នៃឬផលិត

ខ- គណនីផ្គត់ផ្គង់ផ្សេងៗ÷ កត់ត្រានូវវត្ថុនិងវត្ថុធាតុបានកែច្នៃច្រើនឬតិច ដែលប្រើប្រាស់អស់នៅពេលប្រើដំបូង ឬប្រើប្រាស់អស់ដោយឆាប់រហ័សក្នុងការផលិតឬកែច្នៃ និងមិនចូលក្នុងធាតុផ្សំនៃផលិតផលដែលបានផលិត ឬកែច្នៃ ឬប្រើប្រាស់ក្នុងអាជីវកម្មជាសំបកវេចខ្ចប់។ គណនីនេះរួមមាន÷

- វត្ថុធាតុប្រើប្រាស់
- សម្ភារផ្គត់ផ្គង់ប្រើប្រាស់÷
  - គ្រឿងឆេះ
  - សម្ភារថែទាំ
  - សម្ភារផ្គត់ផ្គង់រោងជាង និងរោងចក្រ
  - សម្ភារផ្គត់ផ្គង់ឃ្លាំង
  - សម្ភារផ្គត់ផ្គង់ការិយាល័យ
- សំបកវេចខ្ចប់÷
  - សំបកវេចខ្ចប់មិនប្រមូលវិញ
  - សំបកវេចខ្ចប់ប្រមូលវិញដែលមិនអាចកត់ភិនភាគបាន

គ- គណនីកំពុងដំណើរការសម្រាប់ផលិតផល÷ កត់ត្រាផលិតផលកំពុងផលិត និងការងារកំពុងដំណើរការ

ឃ- គណនីកំពុងដំណើរការសម្រាប់សេវា÷ កត់ត្រាការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងការផ្គត់ផ្គង់សេវា ដែលមិនទាន់ចប់ និងដែលអនុវត្តតាមកិច្ចសន្យាមួយដែលមិនបានគ្រោងទុកនូវការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិជាបណ្ដើរៗ ឬកត់ត្រាការសិក្សាស្រាវជ្រាវនិងការផ្គត់ផ្គង់សេវាដែលបានចប់ហើយតែកិច្ចសន្យាបានចែងថាទាល់តែមានការយល់ព្រមរបស់អតិថិជនលើតម្លៃ ទើបការងារនេះក្លាយជាឥណទេយ្យបាន

ង- ស្តុកផលិតផល រួមមាន÷

- ផលិតផលពាក់កណ្ដាលសម្រេច គឺផលិតផលដែលបានដល់ដំណាក់ការបង្ហើយណាមួយ ប៉ុន្តែត្រូវទុកសម្រាប់បញ្ចូលក្នុងដំណាក់ការថ្មីមួយទៀតនៃវដ្តនៃផលិតកម្ម
- ផលិតផលសម្រេច÷ គឺផលិតផលដែលបានដល់ដំណាក់ការបង្ហើយជាស្ថាពរក្នុងវដ្តនៃផលិតកម្ម
- កាកសំណល់÷ គឺជាកាកសំណល់ពីផលិតកម្មដែលអាចលក់បាន (ឧទាហរណ៍÷ កម្ទេចកំណាត់ កម្ទេចឈើ កម្ទេចលោហធាតុ កម្ទេចក្រដាស...) ឬជាវត្ថុធាតុប្រមូលបាន ដូចជាបំណែក និងវត្ថុធាតុផ្សេងៗដែលប្រមូលបាននៅពេលដែលទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងណាមួយត្រូវបានឈប់ប្រើប្រាស់ ឬត្រូវបានរុះរើដោះបំបែក។ វត្ថុធាតុទាំងនេះ ទុកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងវដ្តអាជីវកម្ម ឬទុកសម្រាប់លក់

ច- ស្តុកទំនិញ÷ គឺជាទំនិញ ដែលសហគ្រាសទិញដើម្បីលក់ទៅវិញដោយមិនបាច់កែច្នៃ

ឆ- ស្តុកកំពុងនៅតាមផ្លូវ÷

- វត្ថុធាតុ សម្ភារផ្គត់ផ្គង់ ឬទំនិញ ដែលមិនទាន់បានទទួលបញ្ចូលឃ្លាំង ប៉ុន្តែបានក្លាយជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគ្រាសរួចហើយ
- ផលិតផល ឬទំនិញ បញ្ចេញពីឃ្លាំងកំពុងប្រគល់ឱ្យអតិថិជន ប៉ុន្តែនៅជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគ្រាសនៅឡើយ
- វត្ថុធាតុ សម្ភារផ្គត់ផ្គង់ ផលិតផល ឬទំនិញ ទុកនៅកន្លែងលក់ដែលស្ថិតនៅក្រៅទីស្នាក់ការ ឬផ្ញើទុកនៅតតិយជន។

ប្រការ១៧.- ការវាយតម្លៃស្តុក

ការវាយតម្លៃស្តុក អាចអនុវត្តបានតាមវិធីដូចខាងក្រោម÷

១- ការវាយតម្លៃតាមបរិយាទានលទ្ធកម្ម (ថ្លៃដើមទំនិញដែលទទួលបាន) តាមថ្លៃទិញពិតដែលផ្សំឡើងដោយ÷

ក- ថ្លៃទិញតាមវិក្កយបត្រ។ ការចុះថ្លៃ ការបន្ថយថ្លៃ ឬការបង្វិលតម្លៃដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការទិញ ដែលអ្នកផ្គត់ផ្គង់បានយល់ព្រមផ្តល់ឱ្យ ត្រូវកាត់ចេញពីថ្លៃទិញ

ខ- ចំណាយបន្ទាប់បន្សំពាក់ព័ន្ធផ្ទាល់នឹងការទិញឬការផ្គត់ផ្គង់ ដែលក្នុងនោះមាន ការដឹកជញ្ជូន សោហ៊ុយឆ្លងកាត់ ប្រាក់កម្រៃឬកម្រៃជើងសា ការលើកឬដាក់ទំនិញ ពន្ធគយនិងពន្ធអាករផ្សេងទៀត លើកលែងតែអាករលើតម្លៃបន្ថែមដែលអាចស្នើសុំជាឥណទានវិញបាន។ ចំណាយទូទៅនៃការផ្គត់ផ្គង់ និងចំណាយក្នុងការស្តុក មិនត្រូវគិតបញ្ចូលក្នុងបរិយាទានលទ្ធកម្មទេ។ ការខាតឬការខ្វះខ្នាយជាយថាហេតុ ព្រមទាំងចំណាយហិរញ្ញវត្ថុផង ក៏មិនត្រូវគិតបញ្ចូលក្នុងបរិយាទាននេះដែរ។

២- ការវាយតម្លៃតាមបរិយាទានផលិតកម្ម (ថ្លៃដើមផលិតផល) ដែលត្រូវផ្សំឡើងដោយ÷

ក- បរិយាទានលទ្ធកម្មនៃវត្ថុធាតុដើម ឬសម្ភារផ្គត់ផ្គង់ ដែលបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ផលិតកម្ម

ខ- ចំណាយដោយផ្ទាល់ដើម្បីនាំផលិតផលទៅដល់ទីកន្លែង និងតាមលក្ខខណ្ឌដែលផលិតផលនោះស្ថិតនៅជាក់ស្តែង។ សហគ្រាសអាចបូកបញ្ចូលនូវចំណាយមិនផ្ទាល់ក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលចំណាយនោះអាចបញ្ចូលដោយសមហេតុសមផលទៅក្នុងបរិយាទានផលិតកម្មនៃស្តុក

គ- មិនត្រូវគិតបញ្ចូលក្នុងបរិយាទានផលិតកម្មទេនូវចំណាយរដ្ឋបាលទូទៅ ចំណាយស្តុកផលិតផល ចំណាយស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍ និងចំណាយហិរញ្ញវត្ថុ។

៣- ការកំណត់បរិយាទានបញ្ចេញនៃស្តុក÷

ក- ចំពោះទំនិញ ឬផលិតផលដែលមានលក្ខណៈដាច់ដោយឡែកពីគ្នា បរិយាទាននៃស្តុកត្រូវកំណត់តាមបរិយាទានបញ្ចូលនៃស្តុកទំនិញ ឬផលិតផលនីមួយៗនោះ

ខ- ចំពោះទំនិញ ឬផលិតផលដែលអាចដោះដូរគ្នាបាន និងដែលមិនមានលក្ខណៈដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យប្រើវិធីពីរយ៉ាងដូចខាងក្រោមនេះ សម្រាប់កំណត់បរិយាទាននៃស្តុក÷

បរិយាទានមធ្យមភាគសមតា ដែលមានពីររបៀប÷

- បរិយាទានមធ្យមភាគសមតាប្រចាំខែ÷ ក្នុងនេះ បរិយាទានឯកតានៃស្តុកក្នុងខែណាមួយ ត្រូវស្មើនឹងផលបូកនៃបរិយាទាននៃស្តុកដើមខែ និងបរិយាទានចូលនៃការទិញឬផលិតកម្មទាំងអស់នៅក្នុងខែនោះ ចែកនឹងផលបូកនៃបរិមាណស្តុកដើមខែ និងបរិមាណនៃការទិញឬការផលិតទាំងអស់នៅក្នុងខែនោះ។ បរិយាទានឯកតាដែលបានគណនាឃើញនេះ ត្រូវយកទៅប្រើប្រាស់សម្រាប់វាយតម្លៃទំនិញចេញទាំងអស់នៅក្នុងខែនោះ

- បរិយាទានមធ្យមភាគសមតាក្រោយពេលបញ្ចូលម្តងៗ÷ បរិយាទានឯកតានៃការបញ្ចេញស្តុកដែលបាន ធ្វើឡើងក្រោយការបញ្ចូលស្តុកណាមួយ ត្រូវស្មើនឹងផលបូកនៃបរិយាទានស្តុកដែលនៅសល់មុនការបញ្ចូល និងបរិយាទាននៃការបញ្ចូល ចែកនឹងផលបូកនៃបរិមាណស្តុកដែលនៅសល់មុនការបញ្ចូលនិងបរិមាណ នៃការបញ្ចូល។ បរិយាទានឯកតាដែលបានគណនាឃើញនេះ ត្រូវយកទៅប្រើប្រាស់សម្រាប់វាយតម្លៃ ទំនិញចេញរហូតដល់មានការបញ្ចូលទំនិញថ្មីទៀត

វិធីចូលមុនចេញមុន (FIFO)÷ ទំនិញឬផលិតផលដែលចូលស្តុកមុនត្រូវបញ្ចេញមុន។

- ក្នុងករណីសហគ្រាសប្រើប្រាស់វិធីគ្រប់គ្រងស្តុកតាមការិយបរិច្ឆេទ ស្តុកចុងក្រោយត្រូវវាយតម្លៃតាម បរិយាទានចូលនៃទំនិញឬផលិតផលដែលចូលក្រោយគេបំផុត
- ក្នុងករណីសហគ្រាសប្រើប្រាស់វិធីចេញចូលជាអចិន្ត្រៃយ៍ ស្តុកចុងក្រោយត្រូវវាយតម្លៃតាមបរិយាទាន ទិញចូលជាក់ស្តែង។

ប្រការ១៨.- ការវាយតម្លៃការងារកំពុងដំណើរការ

ការងារកំពុងដំណើរការ ត្រូវវាយតម្លៃតាមបរិយាទានផលិតកម្មដែលជាអាទិ៍ផ្សំឡើងដោយ÷

ក- បរិយាទាននៃសម្ភារៈដែលបានប្រើប្រាស់

ខ- ចំណាយពលកម្ម

គ- ចំណាយនានានៅការដ្ឋាន

ឃ- មួយភាគនៃចំណាយទូទៅនៃស្នាក់ការកណ្តាល និងមួយភាគនៃរំលស់ដែលជាទូទៅច្រើនតែវាយតម្លៃតាមវិធី ប៉ាន់ស្មាន។

សហគ្រាសមិនអាចយកមកគិតបញ្ចូលបានទេនូវចំណាយសុទ្ធសាធខាងពាណិជ្ជកម្ម និងខាងរដ្ឋបាលព្រមទាំង ចំណាយហិរញ្ញវត្ថុ។

ជំពូកទី៤
វិធានទូទៅស្តីពីចំណូលអាជីវកម្ម

ប្រការ១៩.- គោលការណ៍ទូទៅនៃការទទួលស្គាល់ចំណូល

១- សហគ្រាសត្រូវអនុវត្តវិធានគណនេយ្យតាមប្រព័ន្ធគណនេយ្យជាធរមាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ សម្រាប់ គោលដៅនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូល សហគ្រាសត្រូវទទួលស្គាល់ចំណូលនៅក្នុងការិយបរិច្ឆេទដែលខ្ទង់ចំណូលបានកើតឡើង ទោះបីប្រាក់ចំណូលនោះត្រូវបានទូទាត់ឬមិនទាន់ទូទាត់ក្តី។

២- ចំពោះការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវា សហគ្រាសត្រូវកត់ត្រាជាចំណូលនៅពេលបានចេញវិក្កយបត្រប្រសិនបើវិក្កយបត្រ បានចេញមុនពេលបញ្ជូនទំនិញឬទទួលប្រាក់ ឬពេលបញ្ជូនទំនិញឬការបំពេញសេវា ឬពេលទូទាត់ប្រាក់។ ដោយឡែក សហគ្រាសដែលស្ថិតក្នុងរយៈពេលលើកលែងពន្ធលើប្រាក់ចំណូលត្រូវអនុវត្តការទទួលស្គាល់ចំណូលតាមវិធានគណនេយ្យ ជាធរមាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

៣- ក្នុងករណីទំនិញឬសេវាត្រូវបានយកទៅប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់បុគ្គលណាមួយ សហគ្រាសត្រូវកត់ត្រាជាចំណូលនៅពេលដែលទំនិញនោះត្រូវបានយកទៅប្រើប្រាស់ដំបូង ឬជាពេលដែលសេវាត្រូវបានបំពេញរួចរាល់។

៤- ក្នុងករណីទំនិញឬសេវាត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់ក្នុងលក្ខណៈជាអំណោយ សហគ្រាសត្រូវកត់ត្រាជាចំណូលនៅពេលដែលទំនិញត្រូវបានប្រគល់ឱ្យ ទោះមានលក្ខណៈជាការផ្ទេរសិទ្ធិប្រើប្រាស់ឬសិទ្ធិចាត់ចែងក្តី ឬពេលដែលសេវាត្រូវបានបំពេញរួចរាល់។

៥- ចំពោះការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញក្រោមកិច្ចសន្យាជួល ឬការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវាក្រោមកិច្ចសន្យា ឬច្បាប់ដែលចែងអំពីការទូទាត់ច្រើនលើក ឬការផ្គត់ផ្គង់សេវាជាប់បន្ត ទំនិញឬសេវាទាំងនោះត្រូវចាត់ទុកថាបានផ្គត់ផ្គង់រួចរាល់ចំពោះតែចំណែកដែលបានផ្គត់ផ្គង់រួចរាល់ក្នុងរយៈពេលដែលបានកំណត់ក្នុងកិច្ចសន្យា ឬរយៈពេលដែលច្បាប់បានកំណត់ ហើយសហគ្រាសត្រូវកត់ត្រាជាចំណូលនៃចំណែកដែលបានផ្គត់ផ្គង់រួចរាល់នីមួយៗ នៅកាលបរិច្ឆេទណាមួយមុនគេក្នុងចំណោមកាលបរិច្ឆេទដែលការទូទាត់ត្រូវដល់កំណត់ និងកាលបរិច្ឆេទដែលបានទទួលការទូទាត់។

៦- ចំពោះភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ សហគ្រាសត្រូវកត់ត្រាជាចំណូលនៅកាលបរិច្ឆេទដែលកើតឡើងមុនគេក្នុងចំណោមកាលបរិច្ឆេទដែលការទូទាត់ត្រូវដល់កំណត់ និងកាលបរិច្ឆេទដែលបានទទួលការទូទាត់។

៧- ចំពោះសេវាខាងហិរញ្ញវត្ថុ វៀរលែងតែឥណទេយ្យដែលបានអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើសំវិធានធនតាមបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ ដែលធនាគារព្យួរទុកការប្រាក់ សហគ្រាសត្រូវកត់ត្រាជាចំណូលនៅកាលបរិច្ឆេទដែលបានទទួលការប្រាក់ ប្រាក់កម្រៃឬកម្រៃជើងសា ដូចមានចែងនៅក្នុងកិច្ចសន្យាផ្គត់ផ្គង់សេវាខាងហិរញ្ញវត្ថុ ឬកាលបរិច្ឆេទនៃការបង់ការប្រាក់ ប្រាក់កម្រៃឬកម្រៃជើងសា ប្រសិនបើការបង់ប្រាក់ត្រូវបានធ្វើឡើងមុនកាលបរិច្ឆេទដែលត្រូវបង់ប្រាក់។

៨- ចំពោះសហគ្រាសសំណង់ឬសហគ្រាសធ្វើសេវាសាងសង់ សហគ្រាសត្រូវកត់ត្រាជាចំណូលនៃចំណែកដែលបានផ្គត់ផ្គង់រួចរាល់នីមួយៗ នៅកាលបរិច្ឆេទមុនគេក្នុងចំណោមកាលបរិច្ឆេទដែលការទូទាត់ត្រូវដល់កំណត់តាមកិច្ចសន្យា និងកាលបរិច្ឆេទដែលតម្រូវឱ្យកត់ត្រា ជាចំណូលក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យដែលត្រូវអនុវត្តវិធានគណនេយ្យតាមប្រព័ន្ធគណនេយ្យជាធរមាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ប្រការ២០.- លក្ខខណ្ឌបន្ថែមក្នុងការទទួលស្គាល់ចំណូល

ចំពោះការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ ការទទួលស្គាល់ចំណូលកើតឡើងនៅពេលផ្ទេរកម្មសិទ្ធិឬសិទ្ធិកាន់កាប់ឬសិទ្ធិប្រើប្រាស់ដែលក្នុងករណីទូទៅត្រូវកើតឡើងនៅពេលប្រគល់ទំនិញ។ ការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញអាចធ្វើឡើងក្រោមលក្ខខណ្ឌដូចខាងក្រោម÷

ក- ការផ្គត់ផ្គង់ក្រោមលក្ខខណ្ឌព្យួរកិច្ចសន្យា÷ ក្នុងករណីនេះ ការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិឬសិទ្ធិកាន់កាប់ឬសិទ្ធិប្រើប្រាស់ត្រូវចំណុះទៅនឹងការសម្រេចបាននូវព្រឹត្តិការណ៍អ្វីមួយក្នុងអនាគត។ ផ្ទុយទៅវិញបើព្រឹត្តិការណ៍នោះមិនកើតឡើង កិច្ចសន្យានឹងត្រូវព្យួរទុករហូតដល់ពេលដែលព្រឹត្តិការណ៍កើតឡើងដែលនាំឱ្យមានការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិឬសិទ្ធិកាន់កាប់ឬសិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងធ្វើឱ្យខ្ទង់ចំណូលមានភាពអាចទារបាន

ខ- ការផ្គត់ផ្គង់ក្រោមលក្ខខណ្ឌរំលាយកិច្ចសន្យា÷ ក្នុងករណីនេះ ការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិឬសិទ្ធិកាន់កាប់ឬសិទ្ធិប្រើប្រាស់ត្រូវបានធ្វើឡើងភ្លាមៗ ដូចគ្នានឹងការផ្គត់ផ្គង់តាមកិច្ចសន្យាសាមញ្ញដែរ ប៉ុន្តែកិច្ចសន្យាត្រូវលុបចោលវិញប្រសិនបើលក្ខខណ្ឌដែលបានគ្រោងទុកក្លាយទៅជាពិត។ ដូច្នេះប្រាក់ចំណូលត្រូវទទួលស្គាល់ក្នុងការិយបរិច្ឆេទដែលមានការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិឬសិទ្ធិកាន់កាប់ឬសិទ្ធិប្រើប្រាស់។ ប្រសិនបើក្រោយមកលក្ខខណ្ឌរំលាយ

កិច្ចសន្យាក្លាយទៅជាពិត ការលុបចោលនូវការផ្គត់ផ្គង់ត្រូវទទួលស្គាល់ក្នុងការិយបរិច្ឆេទដែលលក្ខខណ្ឌបានក្លាយទៅជាពិត

គ- ប្រាក់កាត់ទុកដើម្បីធានា÷ ចំពោះប្រាក់ដែលអ្នកទិញបានកាត់ទុកជាបណ្ដោះអាសន្នដើម្បីធានាលើគុណភាពការងារដែលបានផ្គត់ផ្គង់ អ្នកផ្គត់ផ្គង់ត្រូវគិតបញ្ចូលក្នុងលទ្ធផលនៃការិយបរិច្ឆេទចរន្តនាពេលប្រគល់ទទួលការងារ ឬនាពេលដាក់ការងារឱ្យនៅក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់ម្ចាស់កម្មសិទ្ធិនៃការងារនោះ

ឃ- ប្រាក់កក់÷ ប្រាក់កក់ដែលអ្នកទិញបានបង់ជាមុននាពេលបញ្ជាទិញទំនិញឬសេវា ដែលជាចំណែកមួយនៃថ្លៃទិញទំនិញឬសេវា ហើយអ្នកផ្គត់ផ្គង់ត្រូវកត់ត្រាប្រាក់កក់នេះជាចំណូលនាថ្ងៃទទួលប្រាក់។

ប្រការ២១.- ចំណូលពីសកម្មភាពអាជីវកម្ម

ចំណូលពីសកម្មភាពអាជីវកម្ម គឺជាចំណូលដែលបានមកពីការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវាដែលជាសកម្មភាពអាជីវកម្មដែលមានបញ្ជាក់នៅលើប័ណ្ណបង់ពន្ធប៉ាតង់របស់សហគ្រាស។ ចំណូលនេះ រួមបញ្ចូលទាំងការទទួលស្គាល់ចំណូលដែលកើតអំពីការយកទំនិញឬសេវាសម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់បុគ្គលណាម្នាក់ផងដែរ។

ចំណូលពីសកម្មភាពអាជីវកម្មដូចមានចែងក្នុងប្រការនេះនិងចំណូលបន្ទាប់បន្សំដូចមានចែងក្នុងប្រការ២២ នៃប្រកាសនេះ គឺជាផលរបរដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់គណនាប្រាក់រំដោះពន្ធលើប្រាក់ចំណូលឬពន្ធអប្បបរមា។

ប្រការ២២.- ចំណូលបន្ទាប់បន្សំ

ចំណូលបន្ទាប់បន្សំ គឺជាចំណូលទាំងឡាយដែលមិនមែនជាចំណូលពីសកម្មភាពអាជីវកម្មរបស់សហគ្រាស ប៉ុន្តែត្រូវគិតបញ្ចូលផងដែរទៅក្នុងប្រាក់ចំណូលរបស់សហគ្រាស។ ចំណូលបន្ទាប់បន្សំ ជាអាទិ៍មាន÷

១- ចំណូលពីការជួលអចលនទ្រព្យ ទោះបីជាអចលនទ្រព្យនោះចូលរួមឬមិនចូលរួមក្នុងសកម្មភាពអាជីវកម្មក្តី។

២- អចលនទ្រព្យដាក់ឱ្យតតិយជនប្រើប្រាស់ដោយឥតគិតថ្លៃ ត្រូវកំណត់ថាសហគ្រាសបានទទួលចំណូលជាប់ពន្ធដែលមានទឹកប្រាក់ស្មើនឹងថ្លៃឈ្នួលតាមទីផ្សារនៃអចលនទ្រព្យ។

៣- អចលនទ្រព្យដាក់ឱ្យនិយោជិតប្រើប្រាស់ជាលក្ខណៈឯកជនដោយឥតគិតថ្លៃ ត្រូវកំណត់ថាសហគ្រាសបានទទួលចំណូលជាប់ពន្ធ ដែលមានទឹកប្រាក់ស្មើនឹងថ្លៃឈ្នួលតាមទីផ្សារនៃអចលនទ្រព្យ វៀរលែងតែអចលនទ្រព្យដែលដាក់ឱ្យកម្មករនិយោជិតប្រើប្រាស់ជារួមស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីការងារ។

៤- សួយសារ÷ ចំណូលបានមកពីអាជីវកម្មលើទ្រព្យសកម្មអរូបីផ្សេងៗ ដូចជាប្រកាសនីយបត្រតក្កកម្ម សិទ្ធិចម្លង គំនូរគំរូប្លង់ សិទ្ធិអាជីវកម្ម សញ្ញាផលិត វិធីធ្វើ...។

៥- ចំណូលបន្ទាប់បន្សំដទៃទៀត ជាអាទិ៍មាន÷ ចំណូលពីការលក់កាកសំណល់ ការជួលសម្ភារអាជីវកម្ម ប្រាក់ចំណូលពីសំបកវេចខ្ចប់...។

ប្រការ២៣.- ចំណូលផ្សេងៗ

ក្រៅពីចំណូលពីសកម្មភាពអាជីវកម្មនិងចំណូលបន្ទាប់បន្សំ សហគ្រាសនៅមានចំណូលផ្សេងៗជាច្រើនទៀតដែលត្រូវបញ្ចូលក្នុងប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ ជាអាទិ៍មាន÷

១- ចំណូលពីមូលបត្រ ភាគហ៊ុន និងចំណូលភាគលាភ។

២- ចំណូលហិរញ្ញវត្ថុ÷ ចំណូលពីឥណទេយ្យ ប្រាក់ធានា គណនីសន្សំ គណនីចរន្ត...។

៣- ប្រាក់ចំណូលពីសកម្មភាពដែលបានធ្វើឡើងសម្រាប់ជាប្រយោជន៍បុគ្គលិក។

៤- អំណោយនិងឧបត្ថម្ភកធន÷

ក- អំណោយនិងឧបត្ថម្ភកធន ត្រូវគិតបញ្ចូលក្នុងចំណូលជាប់ពន្ធនៃការិយបរិច្ឆេទដែលបានទទួលអំណោយនិងឧបត្ថម្ភកធនទាំងនេះ។ អំណោយនិងឧបត្ថម្ភកធន ជាអាទិ៍មាន÷

- អំណោយផ្សេងៗ ទោះបានពីប្រភពណាក៏ដោយ
- ឧបត្ថម្ភកធនសម្រាប់អាជីវកម្ម ដែលរដ្ឋសម្ព័ហភាពសាធារណៈ តតិយជន... បានផ្តល់ឱ្យ (ឧទាហរណ៍÷ ប្រាក់ប៉ះប៉ូវសម្រាប់បំពេញថ្លៃ ឧបត្ថម្ភកធនសម្រាប់សម្រាលបន្ទុកអាជីវកម្ម ឧបត្ថម្ភកធនសម្រាប់ធានាលំនឹង...)

ខ- ឧបត្ថម្ភកធនវិនិយោគ÷

- ចំពោះឧបត្ថម្ភកធនវិនិយោគសម្រាប់ទ្រព្យសកម្មថ្នាក់១ ដែលមានតម្លៃចាប់ពី ៤០ លានរៀលឡើងទៅ សហគ្រាសមិនត្រូវកត់ត្រាជាចំណូលទាំងស្រុងសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធទេ។ ក្នុងករណីនេះ សហគ្រាសត្រូវកត់ត្រាឧបត្ថម្ភកធនវិនិយោគមួយចំណែកម្តងៗ ជាចំណូលជាប់ពន្ធ។ សម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធនីមួយៗចំណែកដែលត្រូវកត់ត្រាជាចំណូលជាប់ពន្ធ ត្រូវមានទឹកប្រាក់ស្មើគ្នានឹងរំលស់នៃទ្រព្យសកម្មដែលបានទទួល ឬដែលបានបង្កើតដោយសារឧបត្ថម្ភកធនវិនិយោគក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដដែលនោះ។ ឧទាហរណ៍÷ ចំពោះទ្រព្យសកម្មក្នុងថ្នាក់១ ដែលមានអត្រារំលស់ស្មើភាគ ៥ ភាគរយ និងដែលត្រូវបានទទួលមកដោយឧបត្ថម្ភកធនក្នុងតម្លៃ ១០០ លានរៀល ចំណែកត្រូវកត់ត្រាជាចំណូលជាប់ពន្ធសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធនីមួយៗ គឺត្រូវស្មើនឹង ៥ លានរៀល (លើកលែងតែឆ្នាំបញ្ចប់រំលស់)
- សម្រាប់ទ្រព្យសកម្មដែលស្ថិតនៅក្នុងថ្នាក់២ ថ្នាក់៣ និងថ្នាក់៤ ឧបត្ថម្ភកធនវិនិយោគត្រូវកត់ត្រាជាចំណូលជាប់ពន្ធទាំងស្រុង ដោយកាត់កងតាមតារាងរំលស់ដើម្បីកំណត់ចំនួនសមស្របសម្រាប់រំលស់ទ្រព្យសកម្មនៅឆ្នាំទីមួយដែលទ្រព្យទាំងនោះត្រូវបានដាក់ប្រើប្រាស់។

៥- ការសាងសង់ឬកែលម្អអចលនទ្រព្យដែលអ្នកជួលធ្វើឡើងដោយសោហ៊ុយផ្ទាល់ខ្លួន និងដោយមិនបានគិតថ្លៃពីសហគ្រាសវិញ ដែលនាំឱ្យមានការកើនឡើងនូវតម្លៃនៃអចលនទ្រព្យ។ កំណើននៃតម្លៃអចលនទ្រព្យដែលនៅសល់ត្រូវគិតបញ្ចូលទៅក្នុងប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធនៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលអចលនទ្រព្យត្រូវបានប្រគល់មកវិញ។

៦- តម្លៃលើសពីការលក់ឬឈប់ប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មអាជីវកម្ម។

៧- សំណងធានារ៉ាប់រង÷ សំណងធានារ៉ាប់រងដែលសហគ្រាសបានទទួលក្រោយពេលមានកើតមហន្តរាយ (អគ្គិភ័យ ចោរកម្ម ការខូចខាតទ្រព្យសកម្មផ្សេងៗ...) ឬនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃកិច្ចសន្យាធានារ៉ាប់រងដែលបានចុះកិច្ចសន្យាសម្រាប់ជាប្រយោជន៍ដល់សហគ្រាស។ ប្រាក់សំណងនេះត្រូវកត់ត្រាក្នុងចំណូលជាប់ពន្ធរបស់សហគ្រាស។ ដោយឡែក ការខាតបង់ និងចំណាយរបស់សហគ្រាសក្នុងការដាក់ឱ្យដំណើរការឡើងវិញនូវទ្រព្យសកម្មដែលខូចខាតត្រូវកត់ត្រាជាចំណាយ។

៨- សំណងផ្សេងៗ ជាអាទិ៍មាន÷

ក- សំណងចំពោះការកេណ្ឌប្រមូលយកទៅប្រើប្រាស់នូវមធ្យោបាយផ្សេងៗ ដូចជាកាណូតដែលរដ្ឋបានកេណ្ឌឱ្យទៅដឹកប្រជាជនពេលមានគ្រោះទឹកជំនន់ ...

ខ- សំណងពីការលុបកិច្ចសន្យា

គ- សំណងផ្ដល់ឱ្យជាជំងឺចិត្ត

ឃ- សំណងការខូចខាតដោយការធ្វើអាជីវកម្មប្រជែងគ្នាមិនស្មោះត្រង់។

៩- ការបន្ធូរបន្ថយនូវពន្ធអាករដែលកាលពីមុនបានកាត់ចេញពីប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ÷ ប្រាក់បន្ធូរបន្ថយនេះ គឺជាចំណូលនៃការិយបរិច្ឆេទដែលសហគ្រាសបានទទួលផលប្រយោជន៍នេះ។

១០-ការបន្ថយបំណុល÷ ការបន្ថយបំណុលដែលអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ឬតតិយជនបានយល់ព្រមផ្ដល់ឱ្យសហគ្រាស និងដែលបានធ្វើឱ្យមានការកើនឡើងនូវទ្រព្យសកម្មសុទ្ធរបស់សហគ្រាស ត្រូវកត់ត្រាជាចំណូលនៃការិយបរិច្ឆេទដែលសហគ្រាសបានទទួលការយល់ព្រមបន្ថយនេះ។

ជំពូកទី៥
វិធានទូទៅស្ដីពីចំណាយ

ប្រការ២៤.- គោលការណ៍សម្រាប់ចំណាយអាជីវកម្ម

១- ចំណាយដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កង គឺជាចំណាយសម្រាប់អាជីវកម្មដែលអ្នកជាប់ពន្ធបានទូទាត់ ឬត្រូវសងនៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ និងដែលមិនបញ្ចូលមកវិញនូវទ្រព្យសកម្ម ឬដែលគ្មានការលុបបំណុលណាមួយ។

២- ចំណាយបានទូទាត់ឬត្រូវសងនៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ÷ ចំណាយក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយអាចកាត់កងបានតែក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធនោះ។ ចំណាយដែលអាចកាត់កងបានត្រូវបំពេញលក្ខខណ្ឌដូចមានចែងក្នុងប្រការ២៥ នៃប្រកាសនេះ។ អ្នកជាប់ពន្ធមិនអាចរំកិលកាលបរិច្ឆេទកត់ត្រាចំណាយពីឆ្នាំជាប់ពន្ធមួយទៅឆ្នាំជាប់ពន្ធមួយទៀតបានឡើយ។ ដើម្បីកំណត់លទ្ធផលនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ ត្រូវគិតបញ្ចូលតែហេតុការណ៍និងប្រតិបត្តិការទាំងឡាយណាដែលនាំឱ្យលទ្ធផលនោះសម្រេចបានតែប៉ុណ្ណោះ ដូចជា÷

ក- ចំណាយដែលទាក់ទងនឹងឆ្នាំជាប់ពន្ធមុនៗ÷ វៀរលែងតែចំណាយដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ ខ នៃកថាខណ្ឌ២ នៃប្រការ២៥ នៃប្រកាសនេះ ចំណាយណាមួយដែលបានកើតឡើង និងជាកម្មវត្ថុត្រូវកត់ត្រាជាចំណាយនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធមុនណាមួយ មិនអាចយកមកកាត់កងក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធចរន្តបានទេ

ខ- ចំណាយមិនបានទូទាត់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ÷ ប្រសិនបើចំណាយមួយដែលស្របតាមលក្ខខណ្ឌដូចមានចែងនៅក្នុងប្រការ២៤ និងប្រការ២៥ នៃប្រកាសនេះ ត្រូវជាចំណាយនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ ប៉ុន្តែនៅពេលបិទបញ្ជីចំណាយនេះមិនទាន់បានទូទាត់នៅឡើយ សហគ្រាសត្រូវកត់ត្រាចំណាយនេះក្នុងគណនីត្រូវសង(ឧទាហរណ៍÷ ឈ្នួលផ្ទះមិនបានបង់ ពន្ធមិនបានបង់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ...)។ ក្នុងករណីមិនបានកត់ត្រាបែបនេះទេ ចំណាយនេះមិនអាចលើកយកទៅកត់ត្រាជាចំណាយនៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់បានឡើយ

គ- ចំណាយនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់÷ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតទេនូវការកត់បញ្ចូលទៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធមួយនូវចំណាយដែលទាក់ទិននឹងឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់។

ឃ- ចំណាយទាំងឡាយដែលបានទូទាត់ជាមុន÷ ត្រូវកាត់ចេញតែពីចំណូលនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធណាដែលចំណាយទាំងនោះបានកើតឡើងតែប៉ុណ្ណោះ។

៣- ចំណាយដើម្បីប្រកបអាជីវកម្ម÷ ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងតែចំណាយណាមួយដែលបានធ្វើដើម្បីបម្រើអាជីវកម្ម ឬដើម្បីជាប្រយោជន៍នៃអាជីវកម្ម។ ដូច្នេះ ចំណាយណាដែលមិនផ្សាភ្ជាប់ទៅនឹងការគ្រប់គ្រងធម្មតា ឬដែលផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់តតិយជន គឺមិនអាចកាត់កងបានទេ។ ចំណាយដែលមិនមែនជាចំណាយដើម្បីប្រកបអាជីវកម្ម ជាអាទិ៍មាន÷

ក- ចំណាយបម្រើតម្រូវការផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ម្ចាស់សហគ្រាស (ឧទាហរណ៍÷ ចំណាយលំនៅដ្ឋាន ពន្ធផ្ទាល់ខ្លួន ចំណាយលើយានជំនិះប្រើប្រាស់ជាឯកជន សោហ៊ុយលើអ្នកបម្រើ លាភការផ្តល់ជូនម្ចាស់សហគ្រាសឯក-បុគ្គល ឬសហព័ទ្ធ ប្រាក់កាត់យកផ្ទាល់ពីការទូទាត់របស់អតិថិជន ...)

ខ- ចំណាយលេចធ្លោ ឬស្តុកស្តម្ភហួសហេតុ ដែលគ្មានប្រយោជន៍ ឬមានប្រយោជន៍តិចតួចពេកដល់អាជីវកម្ម។ ពាក្យ "ចំណាយស្តុកស្តម្ភហួសហេតុ" សំដៅដល់ចំណាយលើសពីតម្រូវការ ឬខ្ជះខ្ជាយហួសពីភាពសមហេតុសមផល ថ្លៃ ឬតម្លៃខ្ពស់មិនសមហេតុសមផល ឬលេចធ្លោហួសពេក។

៤- ចំណាយដែលមិនបញ្ចូលមកវិញនូវទ្រព្យសកម្ម ឬដែលគ្មានការលុបបំណុលណាមួយ÷ គឺជាចំណាយដែលបណ្តាលឱ្យមានការថយចុះនូវទ្រព្យសកម្មសុទ្ធរបស់សហគ្រាស។ ដូចនេះ ចំណាយណាមួយដែលមិនបណ្តាលឱ្យមានការថយចុះនូវទ្រព្យសកម្មសុទ្ធរបស់សហគ្រាស គឺមិនអាចកាត់កងបានទេ។ ចំណាយដែលមិនបណ្តាលឱ្យមានការថយចុះនូវទ្រព្យសកម្មសុទ្ធ ជាអាទិ៍មាន÷

ក- ចំណាយដែលមិនមែនជាបន្ទុករបស់សហគ្រាសខ្លួនឯងផ្ទាល់

ខ- ចំណាយដែលមានការបញ្ចូលមកវិញនូវចំណែកថ្មីមួយក្នុងទ្រព្យសកម្ម ឬដែលបណ្តាលឱ្យមានការកើនតម្លៃនៃចំណែកណាមួយនៃទ្រព្យសកម្ម

គ- ចំណាយសម្រាប់បង្កើនអាយុកាលប្រើប្រាស់នៃទ្រព្យសកម្មណាមួយ

ឃ- ចំណាយដែលនាំឱ្យមានការលុបបំណុល (ឧទាហរណ៍÷ ការសងប្រាក់ខ្ចី)។

ប្រការ២៥.- គោលការណ៍សម្រាប់ចំណាយអាចកាត់កងបាន

១- សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ចំណាយនានាដែលមានចែងក្នុងប្រការ២៤ នៃប្រកាសនេះ អាចអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងបានលុះណាតែចំណាយទាំងនោះបំពេញបាននូវលក្ខខណ្ឌទាំង ៣ ដូចខាងក្រោម÷

ក- ហេតុការណ៍ដែលបណ្តាលឱ្យមានចំណាយបានកើតឡើង និងជាកាតព្វកិច្ចពិតប្រាកដរបស់សហគ្រាស មានន័យថា ភាពពិតរបស់ចំណាយនោះត្រូវបានបញ្ជាក់អះអាងដោយភ័ស្តុតាងដែលអាចត្រួតពិនិត្យបាន ឧទាហរណ៍÷ វិក្កយបត្រ ប្រតិវេទន៍គយ លិខិតឆ្លើយឆ្លងពាណិជ្ជកម្ម កិច្ចសន្យាខ្ចីប្រាក់ ប័ណ្ណចំណាយ ...

ខ- លទ្ធផលនៃសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចដែលទាក់ទិននឹងចំណាយបានកើតឡើង÷

- ក្នុងករណីដែលចំណាយតម្រូវឱ្យមានការទូទាត់សងចំពោះការផ្គត់ផ្គង់ទ្រព្យសកម្ម ទំនិញឬសេវា លទ្ធផលនៃសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចកើតឡើងនៅពេលដែលសហគ្រាសបានទទួលការផ្គត់ផ្គង់ទ្រព្យសកម្ម ទំនិញឬសេវា
- ក្នុងករណីដែលចំណាយបានកើតឡើងដោយសារសហគ្រាសបានប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម ឬបានផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវា លទ្ធផលនៃសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចកើតឡើងនៅពេលដែលសហគ្រាសបានប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម ឬនៅពេលដែលសហគ្រាសបានផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវា

- លទ្ធផលនៃសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចត្រូវបានចាត់ទុកថាបានកើតឡើង នៅពេលដែលការទូទាត់ណាមួយដូចខាងក្រោមនេះបានកើតឡើង÷
  - ការប៉ះប៉ូវឱ្យកម្មករ សំណងជំងឺចិត្ត ឬសំណងលើការបំពានកិច្ចសន្យា
  - ការចុះថ្លៃ ឬការបង្វិលសងវិញ
  - ប្រាក់រង្វាន់ផ្សេងៗ
  - សំណងលើការទទួលធានា ឬតាមកិច្ចព្រមព្រៀងផ្តល់សេវា
  - ប្រាក់ពន្ធនានាក្រៅពីឥណទានពន្ធបរទេស ពន្ធអប្បបរមា និងពន្ធលើប្រាក់ចំណូល

គ- ចំណាយរបស់សហគ្រាសត្រូវបានកត់ត្រាច្បាស់លាស់ក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ ដោយត្រូវមានភ័ស្តុតាងបញ្ជាក់ត្រឹមត្រូវអំពីចំនួនទឹកប្រាក់និងកាលបរិច្ឆេទ។

២- បន្ថែមលើលក្ខខណ្ឌទាំង ៣ ខាងលើ÷

ក- សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ដើម្បីអាចកាត់កងបាននូវចំណាយដែលមិនទាន់បានទូទាត់នៅដំណាច់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ លុះណាតែចំណាយនោះ គឺជាបំណុលពិតប្រាកដរបស់សហគ្រាស។ ប្រសិនបើទឹកប្រាក់ដែលមិនបានទូទាត់មិនតំណាងឱ្យបំណុលពិតប្រាកដទេនោះ ការកាត់កងមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឡើយ។ ដើម្បីបញ្ជាក់នូវបំណុលពិតប្រាកដ ត្រូវតែមានកំហិតទារដោយម្ចាស់បំណុលជាមួយនឹងការរំពឹងដោយសមស្របថាបំណុលនឹងត្រូវទូទាត់ពិតប្រាកដដោយសហគ្រាស

ខ- ចំពោះចំណាយប្រាក់បៀវត្សដែលត្រូវបើកឱ្យនិយោជិត សហគ្រាសអាចកាត់កងបានក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធចរន្ត ប្រសិនបើប្រាក់បៀវត្សនោះត្រូវបានបើកក្នុងអំឡុងពេល ១៨០ថ្ងៃ នៃឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់។ ក្នុងករណីចំណាយប្រាក់បៀវត្សដែលត្រូវបើកឱ្យនិយោជិតដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌនេះ មិនត្រូវបានទូទាត់ក្នុងរយៈពេល ១៨០ថ្ងៃ នៃឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់ ចំណាយនេះត្រូវបញ្ចូលជាចំណូលជាប់ពន្ធសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធចរន្តវិញ។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើមានការទូទាត់កើតឡើងក្រោយរយៈពេល ១៨០ថ្ងៃ ចំណាយត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់ ចំពោះតែការទូទាត់ដែលបានធ្វើឡើងក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់នោះតែប៉ុណ្ណោះ។ គោលការណ៍ ១៨០ថ្ងៃនេះមិនអនុវត្តចំពោះប្រាក់បម្រុងសម្រាប់សោធនរបស់និយោជិតឡើយ

គ- ចំពោះចំណាយដែលត្រូវទូទាត់ឱ្យបុគ្គលទាក់ទិន សហគ្រាសអាចកាត់កងបានក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធចរន្តប្រសិនបើចំណាយនោះត្រូវបានបើកក្នុងអំឡុងពេល ១៨០ថ្ងៃ នៃឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់ លើកលែងតែចំណាយដែលអាចកាត់កងបាននៃសារពើភណ្ឌ ទ្រព្យជាមូលធន និងទ្រព្យដែលអាចរំលស់បាន។ ចំពោះចំណាយដែលត្រូវទូទាត់ឱ្យបុគ្គលទាក់ទិននិវាសនជនដែលមិនស្ថិតក្នុងរបបស្វ័យប្រកាស មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងមុនការទូទាត់ជាក់ស្តែងឡើយ។ ក្នុងករណីចំណាយដែលត្រូវទូទាត់ឱ្យបុគ្គលទាក់ទិនដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌនេះ មិនត្រូវបានទូទាត់ក្នុងរយៈពេល ១៨០ថ្ងៃ នៃឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់ ចំណាយនេះត្រូវបញ្ចូលជាចំណូលជាប់ពន្ធសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធចរន្តវិញ និងមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្តបន្ទាប់ទេ

ឃ- ក្នុងករណីសហគ្រាសធ្វើការកែតម្រូវដោយខ្លួនឯងដោយបញ្ចូលចំណាយដែលមិនបានទូទាត់មកជាចំណូលឆ្នាំជាប់ពន្ធចរន្តវិញ ដូចបានតម្រូវក្នុងវាក្យខណ្ឌ ខ និងវាក្យខណ្ឌ គ នៃប្រការនេះ ក្នុងអំឡុងពេល ៣០ថ្ងៃ

ក្រោយរយៈពេល ១៨០ថ្ងៃ សហគ្រាសមិនទទួលរងពន្ធបន្ថែមនិងការប្រាក់ទេ។ ក្នុងករណីសហគ្រាសមិនបានកែតម្រូវទាន់ពេលវេលា ពន្ធបន្ថែមនិងការប្រាក់ត្រូវចាប់ផ្តើមគិតពីខែបន្ទាប់ពីរយៈពេល ១៨០ថ្ងៃ។

ប្រការ២៦.- គោលការណ៍សម្រាប់ចំណាយមិនអាចកាត់កងបាន

លើកលែងតែមានបទប្បញ្ញត្តិផ្ទុយ ក្រៅពីចំណាយដែលបំពេញលក្ខខណ្ឌដូចមានចែងក្នុងប្រការ២៥ នៃប្រកាសនេះ ចំណាយផ្សេងទៀតទាំងអស់ គឺជាចំណាយមិនអាចកាត់កងបាន និងត្រូវបញ្ចូលមកជាចំណូលជាប់ពន្ធវិញ។

ជំពូកទី៦

ចំណាយអាចកាត់កងបាន និងចំណាយមិនអាចកាត់កងបាន

ប្រការ២៧.- ចំណាយបង្កើតសហគ្រាស

១- ចំណាយបង្កើតសហគ្រាស គឺជាចំណាយដែលបានចាយដើម្បីបង្កើតសហគ្រាស។ ចំណាយនេះមិនអាចកត់ត្រាបញ្ចូលក្នុងគណនីទ្រព្យសកម្មដទៃណាមួយទេ។ សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ចំណាយបង្កើតសហគ្រាសអាចត្រូវបានកាត់កងបានទាំងស្រុងក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដំបូង។ ប៉ុន្តែបើសហគ្រាសធ្វើការកាត់កងតាមការរំលស់វិញ ចំណាយទាំងនេះអាចធ្វើរំលស់ស្មើភាគក្នុងរយៈពេលមិនលើសពី ២ ឆ្នាំជាប់ពន្ធបានទេ។ ចំណាយបង្កើតសហគ្រាស ជាអាទិ៍មាន÷

- ក- ចំណាយបង្កើតសហគ្រាស និងអភិវឌ្ឍន៍ដំបូង÷ គឺជាចំណាយដែលទាក់ទិនទៅនឹងសកម្មភាពមុនពេលនិងនាពេលបង្កើតសហគ្រាស។ ចំណាយនេះជាអាទិ៍មាន ចំណាយសិក្សាសមិទ្ធិលទ្ធភាពក្នុងការបង្កើតសហគ្រាស ផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ដឹកនាំនិងត្រួតពិនិត្យការដ្ឋាន បណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិក បុរេហិរញ្ញប្បទាន ជំនួយបច្ចេកទេស...
- ខ- ចំណាយទាក់ទិននឹងលក្ខន្តិកៈរបស់ក្រុមហ៊ុន÷ គឺជាចំណាយក្នុងពេលបង្កើតក្រុមហ៊ុន ពេលបន្ថែមឬបន្ថយមូលធនរបស់ក្រុមហ៊ុន ឬចំណាយដែលធ្វើឡើងក្នុងប្រតិបត្តិការប្រហាក់ប្រហែលណាមួយ (ការផ្លាស់ប្តូរទ្រង់ទ្រាយក្រុមហ៊ុន ការរំលាយក្រុមហ៊ុនបញ្ចូលគ្នា...)។ ចំណាយនេះជាអាទិ៍មាន ពន្ធប្រថាប់ត្រាលើលិខិតផ្សេងៗរបស់ក្រុមហ៊ុន (ឧបហារិត ការបង្កើនមូលធន ការរំលាយក្រុមហ៊ុនបញ្ចូលគ្នា...) ប្រាក់កម្រៃនៃការបង្កើតក្រុមហ៊ុន ចំណាយធ្វើបែបបទស្របច្បាប់នៃប្រកាសនកិច្ច...
- គ- ចំណាយក្នុងឱកាសចុះកិច្ចសន្យាខ្ចីបុល
- ឃ- ចំណាយក្នុងការទទួលទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង ក្នុងនេះមានតែពន្ធប្រថាប់ត្រាលើការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិឬសិទ្ធិកាន់កាប់ កម្រៃជើងសា និងចំណាយលើលិខិតស្នាមតាមផ្លូវច្បាប់ប៉ុណ្ណោះ។ ឯចំណាយផ្សេងទៀត គឺជាចំណែកនៃបរិយាទាននៃទ្រព្យសកម្ម ឬជាចំណាយក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលចំណាយទាំងនោះបានកើតឡើង។

២- ចំណាយខាងក្រោមនេះ មិនកំណត់ថាជាចំណាយបង្កើតសហគ្រាសទេ÷

- ក- ចំណាយដែលតែងតែកើតឡើងជាធម្មតាក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ (ឧទាហរណ៍÷ ចំណាយនៃការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទំនិញ ឬសេវា...)
- ខ- ចំណាយថាបនកម្ម និងការជុំដំឡើងដែលត្រូវបានគិតបញ្ចូលក្នុងតម្លៃទិញទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងជាប់ពាក់ព័ន្ធ។

ប្រការ២៨.- ការទិញ

១- ការទិញអាចបែងចែកជា ៣ ប្រភេទ÷

ក- ការទិញដែលអាចស្តុកបាន ដូចជា គ្រឿងផ្គត់ផ្គង់ និងទំនិញ

ខ- ការទិញមិនអាចស្តុកបាន ឬមិនបានស្តុក ដូចជា ទឹក អគ្គិសនី ប្រេងឥន្ធនៈ និងប្រេងរំអិល សម្ភារផ្គត់ផ្គង់តូចតាចសម្រាប់ការិយាល័យ ឧបករណ៍តូចតាចដែលត្រូវផ្លាស់ប្តូរជាញឹកញាប់... (នៅដំណាច់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ ការទិញប្រភេទនេះមិនត្រូវបានធ្វើនិយ័តកម្មដោយគណនីស្តុកទេ ប៉ុន្តែត្រូវធ្វើដោយគណនី "ចំណាយបានពិនិត្យកត់ត្រាមុន")

គ- ការទិញសេវាដែលជាទឹកប្រាក់បានចាយឱ្យអ្នកទទួលម៉ៅការបន្តសម្រាប់ការផលិត ការបំប្លែង ការរក្សាផលិតផលទុកឱ្យបានយូរ ឬការជួសជុល ថែទាំ...។ អ្នកទទួលម៉ៅការបន្ត អាចជាអ្នកផលិតយកតែថ្លៃឈ្នួលពលកម្ម (អ្នកទិញជាអ្នកផ្តល់វត្ថុធាតុដើមឱ្យ) អ្នកទទួលម៉ៅការបន្តខាងឧស្សាហកម្ម ឬអ្នកទទួលម៉ៅការបន្តសម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវា (តាមធម្មតាគឺមានការងារខាងសាធារណការ ការងារសាងសង់អគារ...)។

២- កំណត់ត្រានៃការទិញ÷ ការទិញត្រូវកត់ត្រាក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យនាពេលទទួលវិក្កយបត្រ ទៅតាមបរិយាទានពិតនៃការទិញនោះ។

ក- ចំពោះទ្រព្យសកម្មដែលទិញក្នុងស្រុក បរិយាទានទិញ គឺជាចំណាយពិតប្រាកដរបស់សហគ្រាសក្នុងការទិញដែលមានថ្លៃទិញ បូកចំណាយបន្ទាប់បន្សំដែលជាប់ទាក់ទិនដោយផ្ទាល់នឹងការទិញ ដូចជាចំណាយដឹកជញ្ជូនធានារ៉ាប់រង... និងដកចេញនូវការបញ្ចុះថ្លៃផ្សេងៗដែលអ្នកផ្គត់ផ្គង់បានយល់ព្រមផ្តល់ឱ្យ

ខ- ចំពោះទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងដែលនាំចូល បរិយាទានទិញ ជាអាទិ៍មាន÷

- ថ្លៃទិញ
- ចំណាយដឹកជញ្ជូន
- ចំណាយធានារ៉ាប់រង ដែលបានចាយនៅក្រៅប្រទេស
- ពន្ធគយ ឬអាករដែលមិនអាចស្នើសុំវិញបាន
- ចំណាយឆ្លងកាត់ កម្រៃជើងសា និងជើងសាជំនួញ ដែលត្រូវបង់ឱ្យសហគ្រាសនានា ដែលស្ថិតនៅឯបរទេស (គិតរួមបញ្ចូលទាំងកម្រៃជើងសាធនាគារ ចំណាយសំណុំរឿងនិងចំណាយនៃការទូទាត់)
- ចំណាយផ្សេងៗក្រោយការបញ្ចូលទ្រព្យសកម្មមកក្នុងប្រទេស ដូចជាចំណាយឆ្លងកាត់ កម្រៃជើងសា និងជើងសាជំនួញ ដែលត្រូវបង់ឱ្យសហគ្រាសក្នុងស្រុក ចំណាយដឹកជញ្ជូន និងចំណាយធានារ៉ាប់រងពីព្រំដែនមកដល់ឃ្លាំង។

៣- កំណត់ត្រាពន្ធគយ÷ ពន្ធគយលើទំនិញនាំចេញ-នាំចូល ត្រូវកត់ត្រាក្នុងគណនីពន្ធគយ និងមិនត្រូវកត់ត្រានៅក្នុងគណនីទិញទំនិញទេ។

៤- កំណត់ត្រាអាករលើតម្លៃបន្ថែម÷

ក- ចំពោះសហគ្រាសដែលធ្វើការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករ ត្រូវអនុវត្តតាមគោលការណ៍ ដូចមានចែងសម្រាប់អាករផ្សេងៗនៃកថាខណ្ឌ៥ នៃប្រការនេះ

ខ- ចំពោះសហគ្រាសដែលធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករ÷

- ចំពោះ អាករលើធាតុចូលដែលអាចសុំជាឥណទានបាន ត្រូវកត់ត្រាក្នុងគណនីត្រូវទទួល
- ចំពោះ អាករលើធាតុចូលដែលមិនអាចសុំជាឥណទានបាន ត្រូវអនុវត្តតាមគោលការណ៍ដូចមានចែងសម្រាប់អាករផ្សេងៗនៃកថាខណ្ឌ៥ នៃប្រការនេះ
- ចំពោះ អាករលើធាតុចូលដែលបានកត់ត្រាក្នុងគណនីត្រូវទទួល ដូចមានចែងក្នុងអនុវាក្យខណ្ឌ ១ នៃវាក្យខណ្ឌនេះ ប៉ុន្តែក្រោយមកទៀតក្លាយជាឥណទានមិនអាចស្នើសុំបានដោយបទប្បញ្ញត្តិមិនអនុញ្ញាត សហគ្រាសត្រូវកត់ត្រាអាករលើធាតុចូលនេះ ក្នុងគណនីទ្រព្យសកម្មឬគណនីទិញដែលជាប់ទាក់ទិន។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើ អាករលើធាតុចូលនេះមិនអាចកត់បញ្ចូលទៅក្នុងគណនីទ្រព្យសកម្ម ឬគណនីទិញណាមួយបានទេ សហគ្រាសអាចកត់ត្រាអាករលើធាតុចូលនេះ ជាចំណាយក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលឥណទានមិនត្រូវបានអនុញ្ញាត។

៥- កំណត់ត្រាអាករផ្សេងៗ÷ ដូចជា អាករពិសេស អាករសម្រាប់បំភ្លឺសាធារណៈ អាករលើការស្នាក់នៅ អាករទាំងនេះមិនត្រូវកាត់ចេញពីបរិយាទានទិញទេ។ ប្រសិនបើអាករទាំងនេះមានឆ្លុះបញ្ចាំងក្នុងវិក្កយបត្រនៃការទិញទ្រព្យសកម្ម ឬសេវា អាករទាំងនេះត្រូវបូកបន្ថែមលើថ្លៃទិញ និងត្រូវកត់ត្រាក្នុងគណនីចំណាយ ឬគណនីទ្រព្យសកម្មដែលទាក់ទិន។

៦- ការដកយកទំនិញឬសេវាមកប្រើប្រាស់សម្រាប់ប្រកបអាជីវកម្ម÷ ការដកយកទំនិញឬសេវាមកប្រើប្រាស់សម្រាប់ប្រកបអាជីវកម្មមិនត្រូវចាត់ទុកថាបានលក់ទេ ប៉ុន្តែត្រូវមានភស្តុតាងបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ ហើយមិនត្រូវកត់ត្រាជាចំណាយដែរ។

៧- កំណត់ត្រាការទិញ និងការធ្វើនិយ័តកម្មការទិញ ស្តុកនិងបំណុលអ្នកផ្គត់ផ្គង់÷ ដូចចំណាយផ្សេងទៀតដែរ ការទិញត្រូវកត់ត្រាបញ្ចូលក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលការទិញបានកើតឡើង។ ផ្អែកតាមគោលការណ៍នៃការកត់ត្រាការទិញនាថ្ងៃទទួលវិក្កយបត្រ នាំឱ្យមានចន្លោះពេលមួយនាថ្ងៃបញ្ចប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ គឺការកើតឡើងមុនក្រោយគ្នារវាងការទទួលវិក្កយបត្រ ការទទួលទំនិញ និងការកត់ត្រាគណនេយ្យ។ ក្នុងករណីនេះ ត្រូវធ្វើនិយ័តកម្មនាទិកាសធ្វើសារពើភណ្ឌតាមវិធីដូចខាងក្រោម÷

ក- ប្រសិនបើវិក្កយបត្រមិនទាន់បានទទួល ប៉ុន្តែទំនិញបានប្រគល់ទទួលរួចហើយ បំណុលដែលមានទឹកប្រាក់ប៉ាន់ស្មានមួយត្រូវបានកត់ត្រាក្នុងគណនីត្រូវសង "អ្នកផ្គត់ផ្គង់-វិក្កយបត្រមិនទាន់មកដល់" ដោយកត់ត្រាខាងឥណពន្ធនៃគណនីការទិញ

ខ- ប្រសិនបើវិក្កយបត្រត្រូវបានកត់ត្រា ប៉ុន្តែទំនិញមិនទាន់បានទទួល ទំនិញនេះត្រូវកត់បញ្ចូលក្នុងសារពើភណ្ឌនៅដំណាច់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ ដោយប្រើគណនី "ស្តុកកំពុងនៅតាមផ្លូវ"។

ប្រការ២៩.- ចំណាយសេវាខាងក្រៅ

១- ការជួល ជាអាទិ៍មាន÷

ក- ការជួលអចលនទ្រព្យឬចលនទ្រព្យសម្រាប់បម្រើអាជីវកម្ម÷ ក្នុងនេះអាចមានការបង់ប្រាក់ផ្សេងៗដូចខាងក្រោម÷

- ប្រាក់ឈ្នួល និងចំណាយផ្សេងៗនៃការជួលអចលនទ្រព្យឬចលនទ្រព្យសម្រាប់បម្រើអាជីវកម្ម (រួមទាំងអ្វីដែលបានបង់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកិច្ចសន្យានៃភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ) អាចកាត់កងបាននៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលត្រូវសងនូវប្រាក់ឈ្នួលនិងចំណាយទាំងនេះ ទោះបីជាការបង់ប្រាក់ជាក់ស្តែងត្រូវបានធ្វើឡើងនៅថ្ងៃណាក៏ដោយ
- ប្រាក់ឈ្នួលបង់មុន÷ ប្រាក់នេះត្រូវកត់ត្រាខាងទ្រព្យសកម្មនៃតារាងតុល្យការទៅក្នុងគណនី "ចំណាយបានកត់ត្រាមុន" ដែលពុំមានផលប៉ះពាល់ដល់លទ្ធផលនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធនៃការបង់ប្រាក់ឡើយ។ ទឹកប្រាក់នេះត្រូវបានកាត់ចេញតែពីលទ្ធផលនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលចំណាយជួលបានកើតឡើងប៉ុណ្ណោះ
- ប្រាក់ធានា÷ ប្រាក់ដែលបានបង់ជាប្រាក់ធានា ត្រូវកត់ត្រានៅខាងទ្រព្យសកម្មនៃតារាងតុល្យការ។ ប្រាក់ធានាអាចមានឥទ្ធិពលតែលើលទ្ធផលនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលប្រាក់នេះ ត្រូវបានទទួលយ៉ាងពិតប្រាកដដោយម្ចាស់កម្មសិទ្ធិនៃទ្រព្យជួលតែប៉ុណ្ណោះ
- សម្រាប់គោលដៅសារពើពន្ធ ប្រាក់ទឹកតែដែលសហគ្រាសបានបង់សម្រាប់ការជួលទ្រព្យ គឺជាចំណាយមិនអាចកាត់កងបាន។

ខ- ការជួលកន្លែងស្នាក់នៅ÷ ប្រាក់ឈ្នួលកន្លែងស្នាក់នៅ អាចកាត់កងបានទៅតាមកម្មវត្ថុនៃការប្រើប្រាស់កន្លែងស្នាក់នៅ។ ចំពោះកន្លែងស្នាក់នៅដែលសម្រាប់បម្រើតម្រូវការរបស់និយោជិតសហគ្រាស ប្រាក់ឈ្នួលជាចំណាយដែលអាចកាត់កងបាន និងជាអត្ថប្រយោជន៍បន្ថែមដែលនិយោជិតទទួលបាន។ ចំពោះកន្លែងស្នាក់នៅសម្រាប់បម្រើតម្រូវការផ្សេងទៀត ប្រាក់ឈ្នួលគឺជាចំណាយមិនអាចកាត់កងបាន

២- ការងារថែទាំនិងជួសជុល÷ ជាគោលការណ៍ ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងជាចំណាយចរន្តចំពោះតែការថែទាំជួសជុលណាមួយដែលអាចធ្វើឱ្យទ្រព្យសកម្មអាចដំណើរការឬប្រើប្រាស់បានជាប្រក្រតី ឬដំណើរការបានរហូតដល់ពេលបញ្ចប់នៃរយៈកាលរំលស់របស់វាប៉ុណ្ណោះ។ ដោយឡែកចំពោះការកែលម្អណាមួយ ដែលជាការជួសជុល កែលម្អដើម្បីធ្វើឱ្យទ្រព្យសកម្មមានតម្លៃលើស ឬបង្កើនផលិតភាព ឬពន្យារអាយុកាលប្រើប្រាស់ឱ្យបានវែងជាងអាយុកាលដែលបានកំណត់ទុកពីដើមដំបូង ត្រូវកត់ត្រាចូលក្នុងគណនីទ្រព្យសកម្មជាប់ទាក់ទិន។

៣- ចំណាយធានារ៉ាប់រង÷ ចំណាយដែលបានបង់លើកិច្ចសន្យាធានារ៉ាប់រងហានិភ័យចំពោះទ្រព្យសកម្ម (គ្រោះថ្នាក់អគ្គិភ័យ ព្យុះ...) ឬកិច្ចសន្យាធានារ៉ាប់រងបន្ទុកជាយថាហេតុ (ការទទួលខុសត្រូវខាងពាណិជ្ជកម្ម ឬរដ្ឋប្បវេណី) ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលចំណាយនេះបានកើតឡើង (គឺត្រូវគណនាតាមចំនួនថ្ងៃដែលកិច្ចសន្យាធានារ៉ាប់រងត្រូវគ្របដណ្តប់នៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ)។

៤- កម្រៃជើងសា និងលាភការខាងក្រៅ÷

ក- កម្រៃជើងសា និងលាភការផ្សេងៗបានបង់÷ ចំនួនប្រាក់បង់ថ្លៃសេវាដែលបានផ្តល់ឱ្យដល់សហគ្រាស ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងតែក្នុងករណីដែលភាពពិតនិងប្រយោជន៍របស់សេវាទាំងនេះត្រូវបានបង្ហាញ ហើយចំនួនទឹកប្រាក់មិនត្រូវបានបំផ្លើស

ខ- សួយសារចំពោះសម្បទាន ប្រកាសនីយបត្រ អាជ្ញាប័ណ្ណ សញ្ញាផលិត សិទ្ធិអ្នកនិពន្ធ សិទ្ធិចម្លង÷ សួយសារប្រភេទនេះអាចកាត់កងបាន ក្នុងករណីដែលមិនមែនជាចំណាយលើការទិញទ្រព្យសកម្មណាមួយ ហើយចំនួនទឹកប្រាក់មិនត្រូវបានបំផ្លើស។

៥- បេសកកម្ម÷ ចំណាយបេសកកម្មអាចអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងបាន ប្រសិនបើបេសកកម្មនេះបម្រើអាជីវកម្មយ៉ាងពិតប្រាកដ ហើយចំនួនទឹកប្រាក់ក៏មិនច្រើនហួសហេតុធៀបទៅនឹងប្រភេទនិងទំហំរបស់អាជីវកម្ម ឬធៀបទៅនឹងប្រាក់ចំណូលសុទ្ធដែលសម្រេចបាន។ ចំពោះចំណាយចម្រុះ(ជាអាទិ៍មាន ចំណាយធ្វើដំណើរនិងបេសកកម្មដែលមានលក្ខណៈបម្រើអាជីវកម្មផង និងធ្វើទេសចរណ៍កំសាន្តផង) ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងតែចំពោះចំណែកណាដែលបម្រើអាជីវកម្មតែប៉ុណ្ណោះ។ ចំណាយធ្វើដំណើរនិងបេសកកម្មទៅបរទេស ឬការទៅចូលរួមឬការរៀបចំសន្និសីទ សិក្ខាសាលា ប្រជុំ... អាចអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងបាន ប្រសិនបើប្រយោជន៍សម្រាប់សហគ្រាសនៃការចំណាយទាំងនេះត្រូវបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់លាស់ និងមានការជាប់ទាក់ទិនដោយផ្ទាល់ទៅនឹងអាជីវកម្មរបស់សហគ្រាស។

៦- ការទទួលភ្ញៀវ ការកំសាន្ត ឬការសម្រាកលំហែ÷ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងទេនូវចំណាយលើសកម្មភាពទទួលភ្ញៀវ កំសាន្ត ឬសម្រាកលំហែ ជាអាទិ៍មាន ការផ្គត់ផ្គង់ម្ហូបអាហារ ភេសជ្ជៈ ថ្នាំជក់ កន្លែងស្នាក់នៅ ឬបដិសណ្ឋារកិច្ចណាមួយ ...។

ប្រការ៣០.- ពន្ធនិងអាករ

១- ពន្ធអាករដែលបានបង់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ÷

- ក- ពន្ធអាករណាមួយដែលត្រូវបានបង់តាមវិធីដាក់លិខិតប្រកាសសារពើពន្ធ និងជាប្រភេទពន្ធអាករដែលអាចកាត់កងបាន ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងនៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលពន្ធអាករទាំងនេះត្រូវបានបង់ ឬត្រូវបង់
- ខ- ចំពោះពន្ធអាករដែលបានបង់ដោយមិនដាក់លិខិតប្រកាសសារពើពន្ធ ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលពន្ធអាករទាំងនេះបំពេញបាននូវលក្ខខណ្ឌនានានៃចំណាយអាចកាត់កងបាន។

២- ពន្ធអាករអាចកាត់កងបាន÷ សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូល សហគ្រាសអាចកាត់កងបាននូវពន្ធអាករទាំងឡាយដែលសហគ្រាសបានបង់ រួមមាន ពន្ធប៉ាតង់ ពន្ធលើការនាំចូលនិងការនាំចេញ (ពន្ធគយ) អាករពិសេសលើទំនិញនិងសេវាមួយចំនួន អាករសម្រាប់បំភ្លឺសាធារណៈ អាករលើការស្នាក់នៅ អាករលើធាតុចូលដែលមិនអនុញ្ញាតជាឥណទាន ពន្ធប្រថាប់ត្រា ពន្ធលើអចលនទ្រព្យ ពន្ធលើដីធ្លីមិនបានប្រើប្រាស់ ពន្ធតែមប្រិ៍សារពើពន្ធ ពន្ធលើមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូននិងយានជំនិះគ្រប់ប្រភេទ ...។

៣- ពន្ធអាករដែលមិនអាចកាត់កងបាន÷ សហគ្រាសមិនអាចកាត់កងបានទេនូវប្រាក់រំដោះពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ពន្ធលើប្រាក់ចំណូល និងពន្ធអប្បបរមា និងពន្ធអាករនានាដែលមិនមែនជាបន្ទុករបស់សហគ្រាស ប៉ុន្តែគឺជាបន្ទុករបស់អ្នកទទួលចំណូលដែលត្រូវជាប់ពន្ធ (ឧទាហរណ៍÷ ពន្ធកាត់ទុកទូទៅ ពន្ធលើប្រាក់បៀវត្ស)។

ប្រការ៣១.- បៀវត្ស និងចំណាយប្រហាក់ប្រហែល

១- លក្ខខណ្ឌនៃការកាត់កង÷ ប្រាក់បៀវត្សនិងអត្ថប្រយោជន៍បន្ថែម អាចអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងបាន ក្នុងករណីដែលទឹកប្រាក់ទាំងនេះមានលក្ខណៈសមស្របនិងជាប់ទាក់ទិននឹងការងារពិតប្រាកដរបស់និយោជិត។

២- ចំណាយដែលត្រូវកត់ត្រាក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ÷ ប្រាក់បៀវត្សនិងអត្ថប្រយោជន៍បន្ថែម គឺជាចំណាយប្រចាំឆ្នាំសម្រាប់អាជីវកម្មដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងតែក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលទទួលរងដោយពិតប្រាកដនូវចំណាយនេះប៉ុណ្ណោះ។ ដោយឡែកនៅដំណាច់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ អាចមានប្រាក់បៀវត្សខ្លះត្រូវបានបើកមុន ឬមិនទាន់បានបើកឱ្យនិយោជិត ដែលបានកត់ត្រាក្នុងគណនីចំណាយកត់ត្រាមុន ឬគណនីត្រូវសង។

៣- លាភការផ្សេងៗ ជាទឹកប្រាក់ដែលទទួលបានពីការបំពេញការងារក្នុងរយៈពេលកំណត់ណាមួយ ជាអាទិ៍មាន÷

ក- លាភការនៃបុគ្គលិកទទួលបៀវត្សដែលមិនមែនជាអ្នកគ្រប់គ្រងដែលមានចែងលម្អិតនៅក្នុងប្រកាសស្តីពីពន្ធលើប្រាក់បៀវត្ស

ខ- លាភការនៃសមាជិកសហគ្រាសសហកម្មសិទ្ធិ និងម្ចាស់សហគ្រាសឯកបុគ្គល÷ ដោយសារសមាជិកសហគ្រាសសហកម្មសិទ្ធិ ឬម្ចាស់សហគ្រាសឯកបុគ្គល មានសកម្មភាពបំពេញការងារនៅក្នុងសហគ្រាស និងដោយហេតុថាប្រាក់ចំណូលរបស់សហគ្រាសជាកម្មសិទ្ធិទាំងស្រុងរបស់សមាជិកឬម្ចាស់សហគ្រាស ដូច្នេះចំណាយលើលាភការដល់សមាជិកឬម្ចាស់សហគ្រាស មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កង ហើយក៏មិនចាត់ទុកជាការបែងចែកភាគលាភទេ។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីដែលរដ្ឋបាលសារពើពន្ធមានមូលដ្ឋានត្រឹមត្រូវជឿជាក់ថាការដកយកជាមុននូវទឹកប្រាក់ណាមួយចេញពីប្រាក់ចំណូលអាចធ្វើឱ្យមានឧបសគ្គ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធអាចតម្រូវឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធបង់ពន្ធភ្លាម

គ- លាភការផ្តល់ឱ្យសមាជិកផ្សេងទៀតនៃក្រុមគ្រួសាររបស់ម្ចាស់សហគ្រាសឯកបុគ្គល÷ លាភការដែលផ្តល់ឱ្យកូន កូនប្រសារ និងញាតិពន្ធនានា របស់ម្ចាស់សហគ្រាស គឺអាចកាត់កងបានដរាបណាវាជាថ្លៃនៃការងារពិតប្រាកដ មានចំនួនទឹកប្រាក់មិនបំផ្លើស និងពិតជាបានទូទាត់ឱ្យជាក់ស្តែងមែន

ឃ- លាភការរបស់អ្នកគ្រប់គ្រងសហគ្រាសនីតិបុគ្គល÷ ដោយហេតុថាអ្នកគ្រប់គ្រងទាំងនេះមានសិទ្ធិត្រួតពិនិត្យ និងសិទ្ធិសម្រេច លាភការដែលពួកគេបានទទួលអាចមានលក្ខណៈបំភ្លើស។ លក្ខណវិនិច្ឆ័យដូចតទៅ អាចប្រើប្រាស់បានសម្រាប់បញ្ជាក់បង្ហាញ និងកំណត់ចំនួននៃការបំផ្លើសនេះ (ភាគនៃលាភការដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការបំផ្លើស គឺជាចំណាយមិនអាចកាត់កងបាន)÷

- សារប្រយោជន៍នៃសកម្មភាពដែលបានបំពេញដោយអ្នកគ្រប់គ្រង និងការទទួលខុសត្រូវដែលត្រូវបានប្រគល់ឱ្យអ្នកគ្រប់គ្រងនោះ
- ការវិវត្តនៃប្រាក់ចំណូលរបស់សហគ្រាស
- ទំហំសហគ្រាស
- ការប្រៀបធៀបលាភការនេះជាមួយនឹងលាភការដែលបានផ្តល់ឱ្យអ្នកគ្រប់គ្រងសហគ្រាសដែលមានការងារស្រដៀងគ្នានៅក្នុងសហគ្រាសមានអាជីវកម្មប្រហាក់ប្រហែលគ្នានៅក្នុងតំបន់ ឬជាមួយនឹងលាភការដែលបានផ្តល់ឱ្យនិយោជិតដែលមានឋានៈនិងតួនាទីនៅក្នុងសហគ្រាស
- ការប្រៀបធៀបរវាងលាភការសរុបដែលបានផ្តល់ឱ្យទៅអ្នកគ្រប់គ្រង និងបៀវត្សដែលបានផ្តល់ឱ្យបុគ្គលិកទាំងអស់ដែលត្រូវទទួលបៀវត្ស។

៤- ត្រូវបានចាត់ទុកថាបានចាយក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ ប្រសិនបើមានការកត់ត្រាខាងឥណពន្ធនៃគណនីចំណាយ និងកត់ត្រាខាងឥណទាននៃគណនីសមាគត (អ្នកចូលហ៊ុន) ឬគណនីបុគ្គលទាក់ទិន។ ពាក្យ "ឥណទាន" និង "ឥណទានបានកត់ត្រា" សំដៅដល់ ហេតុការណ៍ដែលសហគ្រាសបានកត់ត្រាជាមុននូវបំណុលសម្រាប់ទូទាត់ឱ្យម្ចាស់បំណុលអនិវាសនជនដែលក្នុងនោះមាន÷

ក- ការទូទាត់ប្រាក់ទៅឱ្យ អ្នកឱ្យជួលឬភ្នាក់ងារ តាមរយៈគណនីធនាគារក្នុងនាមម្ចាស់សហគ្រាសជាអនិវាសនជន

ខ- ការទូទាត់ការប្រាក់ទៅក្នុងគណនីសន្សំរបស់អ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសនជន

គ- ការតម្កល់ប្រាក់សោធននិវត្តន៍ ឬប្រាក់បំណាច់ប្រចាំឆ្នាំ របស់ក្រុមហ៊ុនធានារ៉ាប់រង ឬក្រុមហ៊ុនបរធនបាល ទៅក្នុងគណនីធនាគាររបស់អ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសនជន

ឃ- ការកាត់កងទឹកប្រាក់ដែលត្រូវទូទាត់ដោយអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន (ឬអ្នកដែលត្រូវបានចាត់ទុកជាអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន) នូវទឹកប្រាក់ដែលអ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសនជនជំពាក់

ង- ចំនួនទឹកប្រាក់ដែលបានកត់ត្រាជាឥណទានទៅក្នុងគណនីសមាគត។

៥- ចំណាយខាងសង្គមកិច្ចទាំងឡាយណាដែលបានបញ្ញត្តនៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការងារ គឺអាចកាត់កងបាន។

ប្រការ៣២.- ការប្រាក់

ការប្រាក់ សំដៅដល់ ទឹកប្រាក់ដែលជាកាតព្វកិច្ចបំណុលដែលកូនបំណុលត្រូវបង់ឱ្យម្ចាស់បំណុល រួមបញ្ចូលទាំងប្រាក់ចុះថ្លៃ បុព្វលាភ ឬការទូទាត់ប្រហាក់ប្រហែល លើកលែងតែការបង្វិលសងប្រាក់ដើម។ ការប្រាក់អាចជាតម្លៃនៃការយល់ព្រមមិនតាមទារឥណទានដែលបានផ្តល់ឱ្យជាទំនិញឬសេវា ដែលកូនបំណុលត្រូវសងម្ចាស់បំណុល។ កាតព្វកិច្ចបំណុល សំដៅដល់ កាតព្វកិច្ចទូទាត់សងជាសាច់ប្រាក់ឬជាវត្ថុ ទៅឱ្យបុគ្គលម្នាក់ទៀត រួមបញ្ចូលទាំងកាតព្វកិច្ចរបស់ធនាគារចំពោះប្រាក់បញ្ញើ កាតព្វកិច្ចចំពោះសមតុល្យក្នុងគណនីត្រូវសង រូបិយាណត្តិ សញ្ញាប័ណ្ណ ...។ ការប្រាក់ ជាអាទិ៍មាន÷

១- ការប្រាក់នៃប្រាក់ខ្ចីពីតតិយជន÷

ក- ការប្រាក់នៃប្រាក់ដែលសហគ្រាសខ្ចីពីតតិយជនសម្រាប់បម្រើតម្រូវការក្នុងអាជីវកម្ម ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលការប្រាក់ក្លាយជាបំណុលត្រូវសង។ ក្នុងនេះសហគ្រាសត្រូវបង្ហាញឱ្យឃើញនូវភាពពិតនៃប្រាក់ខ្ចីដោយត្រូវមានភ័ស្តុតាងអាចត្រួតពិនិត្យបាន ដូចជាកិច្ចសន្យាខ្ចីប្រាក់ដែលមានកាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់និងដែលមានកំណត់ច្បាស់លាស់នូវបែបបទនៃការសងប្រាក់ដើមនិងការប្រាក់

ខ- ការប្រាក់នៃប្រាក់ខ្ចីពីតតិយជនសម្រាប់តម្រូវការផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ម្ចាស់សហគ្រាស មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងទេ។ ចំពោះសហគ្រាសឯកបុគ្គល ស្ថានភាពនេះកើតមានឡើងកាលបើគណនីម្ចាស់សហគ្រាសមានសមតុល្យឥណាយិក (សមតុល្យចុងគ្រានៃគណនីម្ចាស់សហគ្រាសនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ គឺត្រូវស្មើនឹងសមតុល្យដើមគ្រានៃឆ្នាំជាប់ពន្ធនោះ ដកចេញនូវការបន្ថែមដើមទុននិងចំណេញក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ ហើយបូកបញ្ចូលនូវការខាតនៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធនិងការដកយកទៅប្រើប្រាស់មុនរបស់ម្ចាស់សហគ្រាស)។ ក្នុងស្ថានភាពនេះសហគ្រាសអាចត្រូវធ្វើការខ្ចីបុល ដើម្បីទប់ទល់នឹងកង្វះខាតសាច់ប្រាក់ដែលបណ្តាលមកពីការដកយកមកប្រើប្រាស់ជាមុនរបស់ម្ចាស់សហគ្រាសនូវទឹកប្រាក់លើសពីចំនួនដែលសហគ្រាសចំណេញ ឬសហគ្រាសមានការខាតបង់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ។ ក្នុងករណីនេះការប្រាក់អាចកាត់កងបាន គឺកម្រិតត្រឹមតែការប្រាក់ដែលទាក់ទិននឹងចំណែកនៃការខ្ចីដែលលើសពីតួលេខសមតុល្យឥណាយិកខ្ពស់បំផុតក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធនៃគណនីម្ចាស់សហគ្រាសតែប៉ុណ្ណោះ។

២- ទឹកប្រាក់នានាដែលបានទូទាត់ឱ្យសម្រាប់ជាលាភការនៃដើមទុនផ្ទាល់របស់សហគ្រាស ឬការប្រាក់សងឱ្យគណនីម្ចាស់សហគ្រាសឯកបុគ្គល មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងទេ។

៣- កំហិតលើការកាត់កងការប្រាក់÷ កំហិតលើការកាត់កងការប្រាក់សម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ គឺជាចំនួនទឹកប្រាក់ការប្រាក់អតិបរមាដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងនៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធនោះ និងត្រូវគណនាតាមរូបមន្ត "ក + ខ" ដែល÷

ក = ចំណូលការប្រាក់ដែលបានទទួល ឬត្រូវបានទទួលនៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ

ខ = ៥០% នៃប្រាក់ចំណូលសុទ្ធដោយមិនគិតពីចំណូលការប្រាក់និងចំណាយការប្រាក់។

ការប្រាក់អនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ ត្រូវគណនានៅដំណាច់ឆ្នាំជាប់ពន្ធនោះ។ ចំណាយការប្រាក់ដែលមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធចរន្ត អាចយោងជាចំណាយការប្រាក់សម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្តបន្ទាប់ទៀតនៅក្នុងកំហិតដូចគ្នារហូតដល់ឆ្នាំជាប់ពន្ធទី៥ ដោយគិតតាមលំដាប់ឆ្នាំដែលការប្រាក់បានកើតឡើង។

ប្រការ៣៣.- ចំណាយពិសេស

១- ទោសទណ្ឌនានារួមមាន ពន្ធបន្ថែម ការប្រាក់យឺតយ៉ាវ និងប្រាក់ពិន័យផ្សេងៗ ដែលសហគ្រាសបានទទួលរងដោយសារការមិនអនុវត្តត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់និងបទប្បញ្ញត្តិនានា មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងទេ។ ទោសទណ្ឌទាំងនោះជាអាទិ៍មាន÷

ក- ពន្ធបន្ថែម និងការប្រាក់យឺតយ៉ាវពីការមិនគោរពកាតព្វកិច្ចសារពើពន្ធ

ខ- ប្រាក់ពិន័យខាងគយ

គ- ប្រាក់ពិន័យពីការល្មើសបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ស្តីពីថ្លៃ ឬបទប្បញ្ញត្តិខាងសេដ្ឋកិច្ច

ឃ- ប្រាក់ពិន័យអនុវត្តលើបទល្មើសផ្ទាល់ខ្លួនរបស់បុគ្គល

ង- ប្រាក់ពិន័យដែលជាការដាក់ទោសចំពោះការល្មើសនឹងបទប្បញ្ញត្តិសាធារណៈ។

២- វិភាគទានសប្បុរសធម៌÷ សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូល វិភាគទានសប្បុរសធម៌ សំដៅដល់វិភាគទានជាសាច់ប្រាក់ ឬជាវត្ថុ ឱ្យដល់សកម្មភាពមិនស្វែងរកចំណេញដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ២ នៃប្រការ៨ នៃប្រកាសនេះ។ កម្រិតនៃការអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងវិភាគទានសប្បុរសធម៌ដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌនេះ មានដូចខាងក្រោម÷

ក- ចំនួនទឹកប្រាក់វិភាគទានសប្បុរសធម៌ដែលអាចកាត់កងបានសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ មិនត្រូវឱ្យលើសពី ៥ ភាគរយ នៃប្រាក់ចំណូលសុទ្ធមុនពេលកាត់កងវិភាគទានសប្បុរសធម៌

ខ- ចំពោះទឹកប្រាក់វិភាគទានសប្បុរសធម៌ដែលនៅសល់ពីការកាត់កង ដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ ក នៃកថាខណ្ឌនេះ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យយោងទៅកាត់កងនៅឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយផ្សេងទៀតបានទេ គឺត្រូវក្លាយជាចំណាយមិនអាចកាត់កងបានសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលទឹកប្រាក់នេះបានកើតឡើង។

៣- អំណោយ÷ អំណោយដែលសហគ្រាសបានធ្វើឡើង ជាចំណាយមិនអាចកាត់កងបាន។

៤- ឧបត្ថម្ភកធនផ្សេងៗ÷ ឧបត្ថម្ភកធនសំដៅដល់ប្រាក់ប៉ះប៉ូវសម្រាប់បំពេញថ្លៃ សម្រាលបន្ទុកអាជីវកម្មជាទាល់នឹងអាជីវកម្ម ដែលសហគ្រាសបានធ្វើទោះបីក្នុងគោលដៅបែបណាក៏ដោយមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងទេ។

៥- ខាតលើឥណទេយ្យ÷ គឺជាការទទួលស្គាល់ជាចំណាយរបស់សហគ្រាសចំពោះបំណុលមិនអាចទារបាន។ សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ចំណាយនេះអាចអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងបានតែក្នុងករណីដែលភាពមិនអាចទារបាននៃបំណុលនេះត្រូវបានបញ្ជាក់បង្ហាញដោយជាក់ស្តែង (ឧទាហរណ៍÷ ការព្យាយាមបង្ហាញឯកសារប្រមូលបំណុល ឬមាន

ភ័ស្តុតាងច្បាស់លាស់នៃការខិតខំព្យាយាមក្នុងការប្រមូល ឬទទួលបានទឹកប្រាក់ដែលជំពាក់ដោយអសារធនភាពជាស្ថាពររបស់កូនបំណុល...) ហើយបំណុលនោះត្រូវបានលុបចេញពីបញ្ជីគណនេយ្យរបស់សហគ្រាស។ ជាទូទៅ ការបោះបង់ចោលនូវបំណុលជាទង្វើមិនប្រក្រតីនៃការគ្រប់គ្រងដែលមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងទេ។

៦- ចំណាយពិសេសផ្សេងៗ÷ ការបាត់បង់ផ្សេងៗនិងចំណាយដទៃទៀតតាមធម្មតា គឺអាចកាត់កងបានតែក្នុងករណីដែលការបាត់បង់និងចំណាយទាំងនេះកើតមានឡើងក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃដំណើរការអាជីវកម្មធម្មតារបស់សហគ្រាស។ ដោយឡែកចំពោះការបាត់បង់និងចំណាយណាមួយដែលទាក់ទិននឹងទង្វើមិនធម្មតានៃការគ្រប់គ្រង គឺមិនអាចកាត់កងបានទេ។ម្យ៉ាងវិញទៀត ត្រូវធានាថាការបាត់បង់និងចំណាយទាំងនេះ មិនត្រូវបានកាត់កងរួចហើយតាមរបៀបណាមួយផ្សេងទៀតនោះទេ (ឧទាហរណ៍÷ ការបាត់បង់ទំនិញដោយសារចោរកម្មឬគ្រោះមហន្តរាយ ពុំត្រូវមានការកាត់កងអ្វីដោយឡែកនោះទេពីព្រោះការបាត់បង់នេះត្រូវបានគិតបញ្ចូលមកកាត់កងជាស្វ័យប្រវត្តិតាមយន្តការនៃការធ្វើគណនេយ្យកម្ម ការទិញ ការលក់ និងស្តុក)។

ជំពូកទី៧
វិធានទូទៅស្តីពីរំលស់

ប្រការ៣៤.- រំលស់ និងលក្ខខណ្ឌរំលស់

រំលស់ និងលក្ខខណ្ឌរំលស់ ត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម÷

១- លទ្ធកម្ម (ការទិញ ការទទួលបាន ការបញ្ចូល...) នៃទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងពុំបណ្តាលឱ្យមានការថយចុះនៃទ្រព្យសកម្មសុទ្ធទេ ពីព្រោះការចំណាយត្រូវបានជាថ្នូរបញ្ចូលមកវិញនៅក្នុងទ្រព្យសកម្មរបស់សហគ្រាសនូវទ្រព្យសកម្មថ្មីមួយដែលពុំមានឥទ្ធិពលដល់លទ្ធផលជាប់ពន្ធឡើយ។ ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងតែងតែត្រូវសឹករេចដោយការប្រើប្រាស់ និងដោយអាយុកាល ឬភាពហួសសម័យ ហើយការសឹករេចនេះ គឺជាចំណាយពិតប្រាកដមួយដែលត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងពីប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធរបស់សហគ្រាសតាមរយៈការធ្វើរំលស់។

២- រំលស់ គឺជាការកត់ត្រាអំពីការសឹករេចនៃទ្រព្យសកម្មដែលបណ្តាលមកពីការប្រើប្រាស់ ពេលវេលាប្រើប្រាស់ ការផ្លាស់ប្តូរបច្ចេកវិទ្យា ឬពីមូលហេតុផ្សេងទៀត ដោយធ្វើការបែងចែកបរិយាទាននៃទ្រព្យសកម្មទៅតាមរយៈពេលគ្រោងទុកនៃការប្រើប្រាស់ (អាយុកាលប្រើប្រាស់) ដែលផ្អែកតាមផែនការរំលស់មួយ។ រាល់ការកែប្រែធំដុំក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មតម្រូវឱ្យមានការសើរើផែនការរំលស់ដែលកំពុងអនុវត្ត។

៣- សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូល រំលស់ដែលអាចកាត់កងបានត្រូវបំពេញលក្ខខណ្ឌ ៥ ដូចខាងក្រោម÷

ក- រំលស់ត្រូវធ្វើតែលើទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងដែលបានកត់ត្រាក្នុងទ្រព្យសកម្មនៃតារាងតុល្យការរបស់សហគ្រាស

ខ- រំលស់ត្រូវធ្វើតែលើទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងដែលទទួលរងការសឹករេច

គ- រំលស់ត្រូវធ្វើលើមូលដ្ឋាន និងក្នុងដែនកំណត់នៃថ្លៃដើម

ឃ- រំលស់ត្រូវគណនាតាមវិធីដូចមានចែងក្នុងប្រការ៣៥ ដល់ប្រការ៣៩ នៃប្រកាសនេះ

ង- រំលស់ត្រូវបានធ្វើយ៉ាងពិតប្រាកដដោយសហគ្រាស។

ដោយឡែក ដីធ្លីមិនមែនជាទ្រព្យអាចរំលស់បានទេ។

៤- ក្នុងការកំណត់ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ ការកាត់កងរំលស់ត្រូវបានផ្ដល់ឱ្យម្ចាស់ទ្រព្យសកម្មរូបី ឬអ្នកជួលទ្រព្យសកម្មរូបីក្នុងករណីដែលអ្នកជួលទទួលខុសត្រូវលើហានិភ័យចំពោះការបាត់បង់ឬការខូចខាតនៃទ្រព្យ។ ជាធម្មតា ចំពោះភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ ភតិកៈជាអ្នកទទួលរងនូវហានិភ័យខាងលើ។

ប្រការ៣៥.- ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងដែលអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើរំលស់

១- សហគ្រាសត្រូវធ្វើរំលស់តែលើទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងដែលកត់ត្រាក្នុងទ្រព្យសកម្មនៃតារាងតុល្យការរបស់ខ្លួន។ ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង គឺជាចំណែក (ឬសមាសភាគ) នៃទ្រព្យសកម្ម សម្រាប់ប្រើប្រាស់យូរអង្វែងនៅក្នុងសកម្មភាពអាជីវកម្មនិងរក្សាបាននូវរូបរាងដើមដដែលចាប់ពីពេលដាក់ប្រើប្រាស់រហូតដល់ពេលឈប់ប្រើការ។ អាចចាត់ទុកទ្រព្យសកម្មណាមួយជាទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង ប្រសិនបើទ្រព្យសកម្មនោះមានលក្ខណៈស្របតាមលក្ខណវិនិច្ឆ័យទាំងពីរដូចខាងក្រោម÷

- ក- គោលដៅ÷ ទ្រព្យសកម្មគ្រប់ប្រភេទ (ទ្រព្យសកម្មអរូបី ឬទ្រព្យសកម្មរូបី) ដែលសហគ្រាសបានទិញឬបានផលិត មិនមែនសម្រាប់បំប្លែងភាពដើម្បីលក់ ឬមិនមែនសម្រាប់លក់ ប៉ុន្តែសម្រាប់ប្រើប្រាស់យូរអង្វែង (ឧទាហរណ៍÷ រថយន្តដែលសហគ្រាសលក់រថយន្តទិញមកសម្រាប់លក់ទៅវិញ គឺជាចំណែកមួយនៃការទិញនិងស្តុក រីឯរថយន្តសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងអាជីវកម្មរបស់សហគ្រាស គឺជាទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង)។ ទ្រព្យសកម្មទាំងនេះអាចលក់ទៅវិញបានតែក្នុងករណីនៅក្រោយពេលបានប្រើប្រាស់រួចហើយ
- ខ- រយៈពេល÷ ការរក្សាទុកទ្រព្យសកម្មនៅក្នុងអង្គភាពអាជីវកម្មត្រូវបានកំណត់ថាជាប់លាប់ ប្រសិនបើមានរយៈពេលលើសពី ១ឆ្នាំ ដោយគិតចាប់តាំងពីពេលដាក់ប្រើប្រាស់ដំបូង។

២- ភាពខុសគ្នារវាងទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងនិងចំណាយ÷ ចំណាយដែលមានថ្លៃជាការបញ្ចូលនូវចំណែកថ្មីមួយទៅក្នុងទ្រព្យសកម្មនៃសហគ្រាស គឺជាទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង។ ចំពោះចំណាយទាក់ទិននឹងទ្រព្យសកម្មដែលបានកត់ត្រារួចហើយនៅក្នុងតារាងតុល្យការ សហគ្រាសត្រូវអនុវត្តតាមកថាខណ្ឌ២ នៃប្រការ២៩ នៃប្រកាសនេះ។

៣- ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងត្រូវបានបែងចែកដូចខាងក្រោម÷

- ក- ទ្រព្យសកម្មអរូបី÷

  ទ្រព្យសកម្មអរូបីដែលអាចរំលស់បាន ជាអាទិ៍មាន÷

  - ចំណាយបង្កើតសហគ្រាស
  - ចំណាយស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍÷ គឺជាចំណាយនៃការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍ដែលសហគ្រាសបានធ្វើឡើងសម្រាប់បម្រើការងារអាជីវកម្ម។ ដូចគ្នានឹងចំណាយបង្កើតសហគ្រាសដែរ ចំណាយនេះគឺជាចំណាយគ្មានថ្លៃមកវិញនៅក្នុងទ្រព្យសកម្មរបស់សហគ្រាសទេ។ គណនីទាំងឡាយដែលសម្រាប់កត់ត្រានូវចំណាយទាំងនេះ គឺជាគណនីទ្រព្យសកម្មដែលគ្មានតម្លៃពិតប្រាកដ។ ដូច្នេះក្នុងការកត់ត្រាជាទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងនូវគម្រោងការស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍន៍ណាមួយ គម្រោងការនោះត្រូវអាចសម្គាល់និងញែកដាច់ដោយឡែកបាន និងត្រូវមានរំពឹងយ៉ាងមុតមាំក្នុងការទទួលផលខាងពាណិជ្ជកម្ម។ សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ចំណាយនេះអាចកាត់ចេញទាំងស្រុងបានពីលទ្ធផលនៃការិយបរិច្ឆេទដែលចំណាយបានកើតឡើង

- ប្រកាសនីយបត្រ ពាណិជ្ជសញ្ញា អាជ្ញាប័ណ្ណ សម្បទាន កម្មវិធីកុំព្យូទ័រ (ចំណែកដែលមានច្បាប់ការពារ)
- មូលនិធិពាណិជ្ជកម្ម
- សិទ្ធិធ្វើអាជីវកម្ម
- ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងអរូបីផ្សេងទៀត

ទ្រព្យសកម្មអរូបីដែលមិនអាចរំលស់បាន ជាអាទិ៍មាន៖ មូលបត្រ ភាគកម្ម ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងៗ និងសិទ្ធិប្រើប្រាស់ដីធ្លី...។

ខ- ទ្រព្យសកម្មរូបី៖ ទ្រព្យសកម្មរូបីត្រូវបានបែងចែកជា ៤ ថ្នាក់ ដូចខាងក្រោម៖

- ទ្រព្យថ្នាក់១៖ រួមមាន សំណង់នានា រួមបញ្ចូលទាំង អគារ រចនាសម្ព័ន្ធរបស់អគារ សំណង់ដែលជាសមាសភាគនៃអគារ ផ្លូវថ្នល់ ផ្លូវដែក នាវាដឹកជញ្ជូន
- ទ្រព្យថ្នាក់២៖ រួមមាន កុំព្យូទ័រ ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ឧបករណ៍អេឡិចត្រូនិក និងបរិក្ខារទុកដាក់ទិន្នន័យ
- ទ្រព្យថ្នាក់៣៖ រួមមាន រថយន្ត រថយន្តដឹកទំនិញ គ្រឿងសង្ហារិម និងបរិក្ខារការិយាល័យ
- ទ្រព្យថ្នាក់៤៖ រួមមាន រាល់គ្រប់ប្រភេទនៃទ្រព្យសកម្មរូបីដទៃផ្សេងៗទៀត ក្រៅពីទ្រព្យក្នុងថ្នាក់១ ថ្នាក់២ និងថ្នាក់៣

ក្នុងករណីទ្រព្យសកម្មរូបីណាមួយដែលមានលក្ខណៈពិសេស អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារអាចកំណត់វិធីរំលស់ដោយឡែកបាន។

ប្រការ៣៦.- វិធីកត់ត្រាទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង

១- ចំពោះទ្រព្យសកម្មអរូបី និងទ្រព្យសកម្មនៅក្នុងថ្នាក់១ សហគ្រាសត្រូវកត់ត្រាដោយឡែកតាមគណនីទ្រព្យសកម្មនីមួយៗ នូវទឹកប្រាក់ដែលជាប់ទាក់ទិននឹងទ្រព្យសកម្មនោះ (ថ្លៃទិញ ទឹកប្រាក់កាត់បន្ថយ ទឹកប្រាក់បង្វិលសងវិញ ការកែលម្អជាប់លាប់...)។

២- ចំពោះទ្រព្យសកម្មរូបីក្នុងថ្នាក់២ ថ្នាក់៣ និងថ្នាក់៤ សហគ្រាសត្រូវកត់ត្រាក្នុងគណនីទ្រព្យសកម្មរួមសម្រាប់ថ្នាក់នីមួយៗ ហើយត្រូវកត់ត្រាចូលនូវចំនួនទឹកប្រាក់ដែលមិនទាន់បានធ្វើរំលស់ ចំនួនទឹកប្រាក់ទាំងអស់ដែលទាក់ទិននឹងលទ្ធកម្មបន្ថែមនូវទ្រព្យសកម្ម (ការទិញបន្ថែម ការទទួលបន្ថែម ការបញ្ចូលបន្ថែម...) និងចំនួនទឹកប្រាក់ទាំងអស់ដែលទាក់ទិននឹងការបញ្ចេញទ្រព្យសកម្មក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ។

៣- ធនធានធម្មជាតិ៖ ចំណាយនានាក្នុងការស្វែងរុករកនិងអភិវឌ្ឍន៍ រួមទាំងចំណាយការប្រាក់ទាក់ទិននឹងការស្វែងរុករកនិងអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវកត់ត្រាបង្គរទៅក្នុងគណនីធនធានធម្មជាតិ។

៤- កសិកម្មរយៈពេលវែង (ទ្រព្យសកម្មជីវសាស្ត្រ)

ក- ដំណាំកសិកម្ម៖ ត្រូវកត់ត្រាបង្គរទៅក្នុងគណនីទ្រព្យសកម្មជីវសាស្ត្រនូវចំណាយនានាក្នុងការអភិវឌ្ឍ ចំណាយពាក់ព័ន្ធផ្ទាល់ជាមួយការដាំដុះ រួមទាំងចំណាយការប្រាក់ទាក់ទិននឹងការអភិវឌ្ឍនិងការដាំដុះ និងចំណាយរៀបចំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលបម្រើឱ្យការដាំដុះ

ខ- ការចិញ្ចឹមសត្វ÷ ត្រូវកត់ត្រាបង្គរទៅក្នុងគណនីទ្រព្យសកម្មជីវសាស្ត្រនូវចំណាយនានាក្នុងការអភិវឌ្ឍចំណាយពាក់ព័ន្ធផ្ទាល់ជាមួយការចិញ្ចឹមសត្វ រួមទាំងចំណាយការប្រាក់ទាក់ទិននឹងការអភិវឌ្ឍនិងការចិញ្ចឹមសត្វ និងចំណាយរៀបចំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលបម្រើឱ្យការចិញ្ចឹមសត្វ។

៥- ក្នុងករណីទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងអាជីវកម្មផងនិងប្រើប្រាស់ក្រៅអាជីវកម្មផង សហគ្រាសត្រូវអនុវត្តដូចខាងក្រោម÷

ក- ការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងសម្រាប់បម្រើតម្រូវការផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ម្ចាស់សហគ្រាស ឬផ្តល់ឱ្យនិយោជិតឬតតិយជនត្រូវចាត់ទុកថាបានផ្គត់ផ្គង់សេវាតាមតម្លៃទីផ្សារ (កត់ត្រាចូលក្នុងចំណូលបន្ទាប់បន្សំ)។ ក្នុងករណីនេះ ការផ្តល់ឱ្យនិយោជិតត្រូវបានអនុញ្ញាតជាចំណាយកាត់កងបាននិងត្រូវជាប់ពន្ធលើអត្ថប្រយោជន៍បន្ថែម

ខ- ចំពោះសហគ្រាសឯកបុគ្គលឬសហគ្រាសសហកម្មសិទ្ធិ ការប្រើប្រាស់ដីនិងអគារផ្ទាល់ខ្លួនសម្រាប់ធ្វើអាជីវកម្មសហគ្រាសមិនត្រូវកត់ត្រាចូលក្នុងតារាងតុល្យការ ហើយក៏មិនត្រូវបានចាត់ទុកជាការជួលដែរ។ ក្នុងករណីសហគ្រាសបានកត់ត្រាចូលក្នុងតារាងតុល្យការ ចំណាយរំលស់មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងពីប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធឡើយ ហើយមិនត្រូវចាត់ទុកថាបានលក់ទេនៅពេលឈប់ប្រើប្រាស់ក្នុងអាជីវកម្ម។ សម្រាប់គោលដៅនៃវាក្យខណ្ឌនេះ ម្ចាស់ដីនិងអគារ រួមបញ្ចូលបុគ្គលទាំងឡាយដែលមានឈ្មោះក្នុងសៀវភៅគ្រួសារដែលចេញដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច

គ- ចំពោះសហគ្រាសដែលបានអនុវត្តតាមវិធានដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ ក នៃកថាខណ្ឌនេះការប្រើប្រាស់ចម្រុះនូវទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងកត់ត្រាក្នុងតារាងតុល្យការពុំមានផលប៉ះពាល់អ្វីដល់ការធ្វើរំលស់ទេ។

ប្រការ៣៧.- រំលស់ត្រូវធ្វើនៅលើមូលដ្ឋាន និងក្នុងដែនកំណត់នៃថ្លៃដើម

១- រំលស់ត្រូវធ្វើលើមូលដ្ឋាននៃថ្លៃដើមនៃទ្រព្យសកម្មដែលត្រូវរំលស់។ ទឹកប្រាក់បូកយោងនៃរំលស់ទ្រព្យសកម្មណាមួយមិនអាចលើសពីថ្លៃដើមនៃទ្រព្យសកម្មនោះបានទេ ទោះបីការវាយតម្លៃឡើងវិញធំជាងថ្លៃដើមក៏ដោយ។ ថ្លៃដើមគឺជាតម្លៃពីដំបូងនៃទ្រព្យសកម្ម នៅពេលនិងនៅទីកន្លែង ដែលទ្រព្យសកម្មនោះត្រូវបានកត់ត្រាក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យបញ្ចូលទៅក្នុងទ្រព្យរបស់សហគ្រាស។ ថ្លៃដើមនៃទ្រព្យសកម្មហៅថា បរិយាទានប្រវត្តិសាស្ត្រ ដែលជាគោលការណ៍មិនអាចកែប្រែបានឡើយ។

២- ថ្លៃដើមឬបរិយាទានប្រវត្តិសាស្ត្រនៃទ្រព្យសកម្មដែលត្រូវបញ្ចូលជាទ្រព្យរបស់សហគ្រាស ត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម÷

ក- ចំពោះទ្រព្យសកម្មដែលសហគ្រាសបានទិញ ត្រូវកំណត់តាមថ្លៃទ្រព្យដែលបានទិញដោយ÷

- ត្រូវកត់ត្រាក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យនូវថ្លៃទិញ ដកចេញនូវការបញ្ចុះថ្លៃ បូកបញ្ចូលនូវចំណាយបន្ទាប់បន្សំផ្សេងៗ (ពន្ធគយនិងចំណាយជាប់ទាក់ទិន ការដឹកជញ្ជូន ចំណាយឆ្លងកាត់និងឃ្លាំងស្តុក ចំណាយទទួលទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង មានការលើកដាក់ ធានារ៉ាប់រងលើការដឹកជញ្ជូន...) និងចំណាយដំឡើងដែលចាំបាច់ក្នុងការដាក់ទ្រព្យសកម្មឱ្យដំណើរការ

- ចំណាយទូទៅ និងចំណាយហិរញ្ញវត្ថុ ទាក់ទិននឹងទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែង មិនត្រូវគិតបញ្ចូលក្នុងថ្លៃដើមនៃការទិញទេ
- ក្នុងករណីមានការពន្យារពេលទូទាត់ តម្លៃទ្រព្យសកម្មដែលត្រូវកត់ត្រា ត្រូវផ្អែកលើថ្លៃព្រមព្រៀង ដូច្នេះគឺពុំទាក់ទិនទៅនឹងបែបបទនៃការទូទាត់នៅថ្ងៃក្រោយឡើយ ទោះបីតម្លៃត្រូវសងកើនឡើងឬថយចុះក៏ដោយ

ខ- ចំពោះទ្រព្យសកម្មដែលសហគ្រាសបានផលិត ត្រូវកំណត់តាមថ្លៃដើមផលិតកម្មដោយ÷

- ត្រូវកត់ត្រាក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យតាមតម្លៃពិតនៃផលិតកម្ម ដែលជាថ្លៃដើមនៃការទិញវត្ថុធាតុនិងសម្ភារផ្គត់ផ្គង់ដែលបានប្រើប្រាស់ បូកបន្ថែមនូវចំណាយផ្ទាល់ទាំងអស់ (ចំណាយពលកម្ម ចំណាយសេវាខាងក្រៅ) និងចំណាយប្រយោលនៃផលិតកម្មក្នុងលក្ខណៈដែលចំណាយទាំងនោះអាចកំណត់បាន និងសមហេតុសមផលទៅក្នុងថ្លៃដើមផលិតកម្មនៃទ្រព្យសកម្មនោះ។ ថ្លៃដើមនៃផលិតកម្ម ត្រូវបានគណនាតាមគណនេយ្យថ្លៃដើម ឬប្រសិនបើគ្មានគណនេយ្យថ្លៃដើមទេ ត្រូវគណនាតាមវិធីគណនាស្ថិតិ
- ថ្លៃដើមផលិតកម្មមិនត្រូវរួមបញ្ចូលទេនូវចំណាយលើការស្តុក ការលក់និងការគ្រប់គ្រងទូទៅ ការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ និងចំណាយហិរញ្ញវត្ថុ។ ដោយឡែក ចំពោះថ្លៃដើមផលិតកម្មនៃទ្រព្យសកម្មធំៗ ដូចជាការសាងសង់រោងចក្រឧស្សាហកម្ម ការដាំដំណាំឬការចិញ្ចឹមសត្វរយៈពេលវែង ការប្រាក់នៃបំណុលនានាដែលបានផ្តល់ទុនក្នុងការសាងសង់ ការដាំដុះឬការចិញ្ចឹមទាំងនេះ ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យបូកបញ្ចូលចាប់ពីពេលខ្ចីបុលដំបូងរហូតដល់ពេលធ្វើផលិតកម្មប៉ុណ្ណោះ

គ- ចំពោះទ្រព្យសកម្មដែលសហគ្រាសទទួលបានពីរដ្ឋ សមូហភាពសាធារណៈ ឬអ្នកវិនិយោគឯកជន ត្រូវកត់ត្រាក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យតាមតម្លៃឧបហារិត ដូចដែលបានកំណត់ក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនៃឧបហារិត

ឃ- ចំពោះទ្រព្យសកម្មដែលសហគ្រាសបានមកដោយគ្មានបង់ថ្លៃ ត្រូវកត់ត្រាក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យតាមតម្លៃទីផ្សារ ឬថ្លៃដែលសហគ្រាសឯករាជ្យធ្វើប្រតិបត្តិការជាមួយគ្នា។

៣- អាករលើតម្លៃបន្ថែមដែលបានបង់លើការទិញឬការផលិតទ្រព្យសកម្មដែលមិនអនុញ្ញាតជាឥណទានអាករលើធាតុចូល ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យបូកបញ្ចូលក្នុងថ្លៃដើមនៃទ្រព្យនោះ។

ប្រការ៣៨.~ វិធីរំលស់ធម្មតា

វិធីរំលស់ធម្មតានៃទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម÷

១- ទ្រព្យសកម្មអរូបី÷ ទ្រព្យសកម្មអរូបីទាំងអស់ត្រូវធ្វើរំលស់តាមវិធីរំលស់ស្មើភាគទៅតាមអាយុកាលប្រើប្រាស់នៃទ្រព្យទាំងនោះ ឬ ១០ ភាគរយក្នុងមួយឆ្នាំ ប្រសិនបើមិនអាចកំណត់អាយុកាលប្រើប្រាស់បាន។

២- ទ្រព្យសកម្មរូបី÷

- ទ្រព្យសកម្មថ្នាក់១÷ ត្រូវធ្វើរំលស់ដោយឡែកពីគ្នា តាមវិធីរំលស់ស្មើភាគតាមអត្រា ៥ ភាគរយ ក្នុងមួយឆ្នាំនៃបរិយាទានលទ្ធកម្ម (ថ្លៃដើម)។ ចំពោះអគារ ដែលមានលក្ខណៈជាអគារមិនមែនបេតុង រំលស់ត្រូវធ្វើឡើងតាមអត្រា ១០ ភាគរយ ក្នុងមួយឆ្នាំ
- ទ្រព្យសកម្មថ្នាក់២ ÷ ត្រូវធ្វើរំលស់តាមវិធីរំលស់ថយចុះជាលំដាប់តាមអត្រា ៥០ ភាគរយ នៃមូលដ្ឋានរំលស់ក្នុងមួយឆ្នាំ

- ទ្រព្យសកម្មថ្នាក់៣ ÷ ត្រូវធ្វើរំលស់តាមវិធីរំលស់ថយចុះជាលំដាប់តាមអត្រា ២៥ ភាគរយ នៃមូលដ្ឋានរំលស់ ក្នុងមួយឆ្នាំ
- ទ្រព្យសកម្មថ្នាក់៤ ÷ ត្រូវធ្វើរំលស់តាមវិធីរំលស់ថយចុះជាលំដាប់តាមអត្រា ២០ ភាគរយ នៃមូលដ្ឋានរំលស់ក្នុងមួយឆ្នាំ។

៣- ធនធានធម្មជាតិ÷ ទឹកប្រាក់រំលស់ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងនៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ ត្រូវបានគណនាដោយយកសមតុល្យនៃគណនីធនធានធម្មជាតិទៅគុណនឹងផលចែករវាងបរិមាណដែលផលិតបាននៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ និងចំនួនប៉ាន់ស្មាននៃផលិតផលសរុបដែលអាចទាញយកបានពីធនធាននោះ។

៤- កសិកម្មរយៈពេលវែង

ក- ដំណាំកៅស៊ូ÷ អនុញ្ញាតឱ្យធ្វើរំលស់ក្នុងរយៈពេល ២០ឆ្នាំ ទៅតាមអត្រាដែលបានកំណត់ដូចខាងក្រោម÷

ឆ្នាំទទួលផល	អត្រារំលស់
ឆ្នាំទី១ និងទី២	៣%
ឆ្នាំទី៣ និងទី៤	៤%
ឆ្នាំទី៥ ដល់ឆ្នាំទី១០	៥%
ឆ្នាំទី១១ និងទី១២	៧%
ឆ្នាំទី១៣ ដល់ឆ្នាំទី១៥	៦%
ឆ្នាំទី១៦ ដល់ឆ្នាំទី១៩	៥%
ឆ្នាំទី២០	សមតុល្យនៅសល់

ខ- ដំណាំកសិកម្មក្រៅពីកៅស៊ូ÷ ទឹកប្រាក់រំលស់ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងនៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ ត្រូវគណនាតាមវិធីរំលស់ស្មើភាគតាមអាយុកាលនៃការទទួលផល ឬ ៥ ភាគរយ ក្នុងមួយឆ្នាំដោយជ្រើសរើសជម្រើសណាមួយដែលឆាប់ជាង

គ- ការចិញ្ចឹមសត្វ÷ ទឹកប្រាក់រំលស់ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងនៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ ត្រូវគណនាតាមវិធីរំលស់ស្មើភាគតាមអាយុកាលនៃការទទួលផល ឬ ១០ ភាគរយ ក្នុងមួយឆ្នាំដោយជ្រើសរើសជម្រើសណាមួយដែលឆាប់ជាង។

ប្រការ៣៩.- ពេលចាប់ផ្តើមធ្វើរំលស់

១- រំលស់ទ្រព្យសកម្មតាមវិធីរំលស់ស្មើភាគត្រូវអនុវត្តដូចខាងក្រោម÷

ក- រំលស់ត្រូវធ្វើឡើងចាប់ពីពេលដែលទ្រព្យសកម្មត្រូវបានដាក់ប្រើប្រាស់ និងបញ្ចប់នៅពេលដែលទ្រព្យសកម្មត្រូវបានរំលស់អស់(នៅពេលនោះទឹកប្រាក់រំលស់បូកយោងត្រូវស្មើនឹងថ្លៃដើមនៃទ្រព្យសកម្ម)។ ចំណុចបញ្ចប់ក៏អាចកើតមានឡើងមុនកាលបរិច្ឆេទរំលស់អស់ ដូចក្នុងករណីនៃការបញ្ចេញទ្រព្យសកម្មរបស់សហគ្រាសដោយការលក់ ការដាក់ឱ្យទៅជាកាកសំណល់ឬបំផ្លាញចោលដែរ។ ទ្រព្យសកម្មដែលបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ក្នុងអំឡុងពេលណាមួយនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធ ត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យគិតរំលស់ពេញមួយឆ្នាំ

ខ- ចំពោះឆ្នាំបញ្ចប់រំលស់÷

- ក្នុងករណីទ្រព្យសកម្មត្រូវបានបញ្ចេញពីសហគ្រាស ទឹកប្រាក់រំលស់ត្រូវស្មើនឹងសូន្យ
- ក្នុងករណីទ្រព្យសកម្មណាមួយបានបញ្ចប់អាយុកាលប្រើប្រាស់របស់វា ទឹកប្រាក់រំលស់ត្រូវស្មើនឹងសមតុល្យមិនទាន់រំលស់នៃគណនីទ្រព្យសកម្មនៃទ្រព្យនោះ។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើសមតុល្យនេះធំជាងទឹកប្រាក់រំលស់ប្រចាំឆ្នាំ (ឧទាហរណ៍÷មានការកែលម្អជាប់លាប់) ទ្រព្យសកម្មជាប់ទាក់ទិនត្រូវបានចាត់ទុកថាបានកើនអាយុកាលប្រើប្រាស់ និងត្រូវបានធ្វើរំលស់ជាបន្តទៀតរហូតដល់សមតុល្យនេះតូចជាងទឹកប្រាក់រំលស់ប្រចាំឆ្នាំ ទើបធ្វើរំលស់ឱ្យអស់ដើម្បីបញ្ចប់រំលស់តែម្តង។

២- រំលស់ទ្រព្យសកម្មតាមវិធីរំលស់ថយចុះជាលំដាប់ត្រូវអនុវត្តដូចខាងក្រោម÷

ក- រំលស់ត្រូវធ្វើឡើងចាប់ពីពេលដែលទ្រព្យសកម្មត្រូវបានដាក់ប្រើប្រាស់។ ទ្រព្យសកម្មដែលបានដាក់ប្រើប្រាស់ក្នុងអំឡុងពេលណាមួយនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធ ត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យគិតរំលស់ពេញមួយឆ្នាំ

ខ- ទឹកប្រាក់រំលស់ដែលអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងសម្រាប់ថ្នាក់នីមួយៗ ស្មើនឹងមូលដ្ឋានរំលស់គុណនឹងអត្រារំលស់សម្រាប់ថ្នាក់នីមួយៗ

គ- មូលដ្ឋានរំលស់សម្រាប់ឆ្នាំទី១ នៃអាជីវកម្ម គឺស្មើនឹងចំនួនសរុបនៃថ្លៃដើមនៃទ្រព្យសកម្មក្នុងគណនីទ្រព្យសកម្មរួមបញ្ចូលគ្នាតាមថ្នាក់នីមួយៗដែលបានដាក់ប្រើប្រាស់

ឃ- ចំពោះឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្តបន្ទាប់ មូលដ្ឋានរំលស់ស្មើនឹងសមតុល្យដើមគ្រានៃគណនីទ្រព្យសកម្មរួមបញ្ចូលគ្នាបូកនឹងថ្លៃដើមទ្រព្យសកម្មដាក់ប្រើប្រាស់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ ដកថ្លៃទ្រព្យសកម្មដែលបានដកចេញឬលក់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ

ង- នៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ ប្រសិនបើទ្រព្យណាមួយនៅក្នុងគណនីទ្រព្យសកម្មរួមបញ្ចូលគ្នាត្រូវបានដកចេញឬលក់ពីអាជីវកម្ម សហគ្រាសត្រូវដកចេញពីមូលដ្ឋានរំលស់នៃទ្រព្យសកម្មរួមបញ្ចូលគ្នានូវតម្លៃទ្រព្យដែលបានដកចេញឬលក់នោះ។

- ប្រសិនបើការកត់ត្រាបែបនេះធ្វើឱ្យសមតុល្យគណនីទ្រព្យសកម្មរួមបញ្ចូលគ្នាក្លាយជាអវិជ្ជមាន សហគ្រាសត្រូវកត់ត្រាជាប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធនូវទឹកប្រាក់ស្មើនឹងសមតុល្យអវិជ្ជមាននេះ ហើយសមតុល្យគណនីទ្រព្យសកម្មរួមបញ្ចូលគ្នាត្រូវកែតម្រូវមកសូន្យវិញ
- នៅចុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ ប្រសិនបើក្នុងគណនីទ្រព្យសកម្មរួមបញ្ចូលគ្នាណាមួយ ជាក់ស្តែងគ្មាននៅសល់ទ្រព្យសកម្មអ្វីទៀតទេនោះ សមតុល្យវិជ្ជមាននៃគណនីទ្រព្យសកម្មរួមបញ្ចូលគ្នានោះ ត្រូវបានកត់ត្រាជាការខាតបង់អាចកាត់កងបាន ហើយសមតុល្យនៃគណនីទ្រព្យសកម្មរួមបញ្ចូលគ្នាត្រូវបានកែតម្រូវមកសូន្យវិញ។

៣- រំលស់ធនធានធម្មជាតិ ឬកសិកម្មរយៈពេលវែង÷ សហគ្រាសត្រូវចាប់ផ្តើមធ្វើរំលស់ធនធានធម្មជាតិ ឬកសិកម្មរយៈពេលវែងនៅឆ្នាំដែលចាប់ផ្តើមធ្វើផលិតកម្ម។ សម្រាប់គោលដៅនៃកថាខណ្ឌនេះ ឆ្នាំចាប់ផ្តើមធ្វើផលិតកម្ម គឺជាឆ្នាំដែលសហគ្រាសបានទទួលចំណូលពីការធ្វើអាជីវកម្មលើធនធានធម្មជាតិ ឬកសិកម្មរយៈពេលវែង។ ចំពោះទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងដែលបានទិញឬបានបង្កើតក្រោយឆ្នាំចាប់ផ្តើមធ្វើផលិតកម្ម សហគ្រាសត្រូវធ្វើរំលស់នៅដំណាច់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ

ដែលទ្រព្យទាំងនោះត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់តាមវិធីដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ១ និងកថាខណ្ឌ២ នៃប្រការ៣៨ នៃប្រកាសនេះ។ ប្រសិនបើអាជីវកម្មលើធនធានធម្មជាតិ ឬកសិកម្មរយៈពេលវែង ត្រូវបានបញ្ចប់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ សហគ្រាសត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងជាចំណាយនៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធនូវតម្លៃទ្រព្យសកម្មដែលនៅសេសសល់ទាំងអស់ រួមបញ្ចូលទាំងចំណាយស្វែងរុករក ចំណាយអភិវឌ្ឍន៍ ចំណាយដាំដុះ និងចំណាយចិញ្ចឹមសត្វ។

ប្រការ៤០.- រំលស់ត្រូវបានធ្វើយ៉ាងពិតប្រាកដដោយសហគ្រាស

១- នៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធនីមួយៗ សហគ្រាសត្រូវតែធ្វើរំលស់សម្រាប់ធានាការសឹករេចដើម្បីកាត់កងក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធនោះ ទោះបីមានប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធគ្រប់គ្រាន់ ឬមិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការកាត់កងក៏ដោយ។ រំលស់ត្រូវធ្វើយ៉ាងពិតប្រាកដដោយសហគ្រាសក្រោមមូលដ្ឋានបរិយាទានប្រវត្តិសាស្ត្រ។ ក្នុងករណីនៅដំណាច់ឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ សហគ្រាសធ្វើការវាយតម្លៃទៅតាមតម្លៃពិតបច្ចុប្បន្ននូវទ្រព្យសកម្មរបស់ខ្លួន (ធ្វើសារពើភណ្ឌលម្អិត) សហគ្រាសត្រូវជូនដំណឹងមករដ្ឋបាលសារពើពន្ធអំពីលទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃនោះ។ សម្រាប់គោលដៅពន្ធដារ ប្រសិនបើលទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃធ្វើឱ្យមានការប្រែប្រួលតម្លៃពិតនៃទ្រព្យសកម្មក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ លម្អៀងលើសនៃការវាយតម្លៃឡើងវិញត្រូវចាត់ទុកជាប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ និងជាមូលដ្ឋានបន្ថែមសម្រាប់រំលស់បន្ត។

២- ទឹកប្រាក់រំលស់ដែលអាចកាត់កងបាន ត្រូវតែគណនាតាមបទប្បញ្ញត្តិដូចមានចែងក្នុងជំពូកនេះនិងបានកត់ត្រាក្នុងតារាងគណនារំលស់នៃលិខិតប្រកាសពន្ធលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធនីមួយៗ។

៣- សហគ្រាសមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យលើកពេលរំលស់ទ្រព្យសកម្មណាមួយទេ។

៤- ទឹកប្រាក់រំលស់ឬចំណែកណាមួយនៃទឹកប្រាក់រំលស់សម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ ដែលពុំបានកត់ត្រាក្នុងតារាងគណនារំលស់នៃលិខិតប្រកាសពន្ធលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យយកទៅកាត់កងក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធផ្សេងទៀតបានឡើយ ។

៥- រំលស់ដែលត្រូវបានបដិសេធចេញពីចំណាយអាចកាត់កងបានដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ៤ នៃប្រការនេះ ត្រូវបានចាត់ទុកថាត្រូវបានធ្វើឡើងជាប្រក្រតីសម្រាប់ការគណនាតម្លៃលើស ឬតម្លៃខ្វះនៃការលក់

៦- ឧទាហរណ៍÷

ក- សហគ្រាសមួយបានទិញឃ្លាំងមួយនៅថ្ងៃទី១៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៤ ដែលមានថ្លៃដើម ៤០០ ០០០ ០០០រៀល។

ខ- សហគ្រាសបានធ្វើរំលស់ឃ្លាំងនោះជាទៀងទាត់តាមវិធីរំលស់ស្មើភាគតាមអត្រា ៥ ភាគរយ សម្រាប់អាយុកាលប្រើប្រាស់ ២០ឆ្នាំ លើកលែងតែនៅឆ្នាំ២០០៦ ដោយសារតែនៅឆ្នាំជាប់ពន្ធនោះ សហគ្រាសមានការខាតបង់ធ្ងន់ធ្ងរ

គ- ឃ្លាំងត្រូវបានលក់ចេញនៅថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ បានប្រាក់ ១៥០ ០០០ ០០០រៀល

ឃ- ស្ថានភាពទាក់ទិននឹងការគណនារំលស់ តម្លៃលើសឬតម្លៃខ្វះ នៃឃ្លាំងនេះមានដូចតទៅ÷

- អត្រារំលស់÷ ៥ ភាគរយ (ឃ្លាំងមានអាយុកាលប្រើប្រាស់ ២០ ឆ្នាំ ជាទ្រព្យសកម្មរូបីថ្នាក់១)
- រំលស់ត្រូវបានកត់ត្រាជាចំណាយសម្រាប់ឆ្នាំនីមួយៗ÷

- រំលស់ឆ្នាំ២០០៤ (៤០០ ០០០ ០០០ រៀល x ៥%) = ២០ ០០០ ០០០ រៀល (ឆ្នាំចាប់ផ្តើមរំលស់គិតស្មើនឹងរំលស់ប្រចាំឆ្នាំ)
- រំលស់ឆ្នាំ២០០៥ = ២០ ០០០ ០០០ រៀល
- រំលស់ឆ្នាំ២០០៦ = ០ រៀល
- រំលស់ឆ្នាំ២០០៧ = ២០ ០០០ ០០០ រៀល
- រំលស់ឆ្នាំ២០០៨ = ២០ ០០០ ០០០ រៀល
- រំលស់ឆ្នាំ២០០៩ = ២០ ០០០ ០០០ រៀល
- រំលស់ឆ្នាំ២០១០ = ២០ ០០០ ០០០ រៀល
- រំលស់ឆ្នាំ២០១១ = ២០ ០០០ ០០០ រៀល
- រំលស់ឆ្នាំ២០១២ = ២០ ០០០ ០០០ រៀល
- រំលស់ឆ្នាំ២០១៣ = ២០ ០០០ ០០០ រៀល
- រំលស់ឆ្នាំ២០១៤ = ២០ ០០០ ០០០ រៀល
- រំលស់ឆ្នាំ២០១៥ = ២០ ០០០ ០០០ រៀល
- រំលស់ឆ្នាំ២០១៦ = ២០ ០០០ ០០០ រៀល
- រំលស់ឆ្នាំ២០១៧ = ២០ ០០០ ០០០ រៀល
- រំលស់ឆ្នាំ២០១៨ = ០ រៀល (ឆ្នាំបញ្ចេញទ្រព្យសកម្មរំលស់គិតស្មើសូន្យ)

តម្លៃនៅសល់មិនទាន់រំលស់ = ថ្លៃដើម (បរិយាទានប្រវត្តិសាស្ត្រ) - តម្លៃរំលស់បូកយោង

- ថ្លៃដើម (បរិយាទានប្រវត្តិសាស្ត្រ) = ៤០០ ០០០ ០០០ រៀល
- តម្លៃរំលស់បូកយោង = ២៦០ ០០០ ០០០ រៀល
- តម្លៃនៅសល់មិនទាន់រំលស់ = ១៤០ ០០០ ០០០ រៀល

តម្លៃលើស = ថ្លៃលក់ - តម្លៃនៅសល់មិនទាន់រំលស់

- ថ្លៃលក់ = ១៥០ ០០០ ០០០ រៀល
- តម្លៃនៅសល់មិនទាន់រំលស់ = ១៤០ ០០០ ០០០ រៀល
- តម្លៃលើស = ១០ ០០០ ០០០ រៀល

ង- សម្រាប់គោលដៅពន្ធដារ តម្លៃលើសនេះត្រូវតែបន្ថែមទឹកប្រាក់រំលស់លើកពេលចំនួន ២០ ០០០ ០០០ រៀល នៅឆ្នាំ២០០៦។ ដូច្នេះតម្លៃលើសជាប់ពន្ធ គឺ ៣០ ០០០ ០០០ រៀល (១០ ០០០ ០០០ រៀល + ២០ ០០០ ០០០ រៀល)

ច- ករណីនៃតម្លៃខ្វះ÷

ប្រសិនបើឃ្លាំងលក់បានថ្លៃ ១១០ ០០០ ០០០ រៀលវិញ តម្លៃខ្វះ គឺ÷

- ថ្លៃលក់ = ១១០ ០០០ ០០០ រៀល

- តម្លៃនៅសល់មិនទាន់រំលស់ = ១៤០ ០០០ ០០០ រៀល
- តម្លៃខ្វះ (ខាត) = ៣០ ០០០ ០០០ រៀល

តម្លៃខ្វះ (ខាត) ដែលអាចកាត់កងបានសម្រាប់គោលដៅនៃពបច គឺមានតែ ១០ ០០០ ០០០ រៀល ប៉ុណ្ណោះ គឺតម្លៃដែលកត់ត្រាខាត ៣០ ០០០ ០០០ រៀល ត្រូវបានកាត់បន្ថយតម្លៃរំលស់លើកពេលក្នុងឆ្នាំ២០០៦ ចំនួន ២០ ០០០ ០០០ រៀល។

៧- ការកែតម្រូវលិខិតប្រកាសពន្ធលើប្រាក់ចំណូល÷

ក- ឆ្លងតាមឧទាហរណ៍ក្នុងកថាខណ្ឌ៦ នៃប្រការនេះ ឃើញថាសហគ្រាសត្រូវជាប់ពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ចំពោះទឹកប្រាក់រំលស់ដែលបានលើកពេល។ សម្រាប់ការអនុវត្តជាក់ស្តែង សហគ្រាសត្រូវធ្វើការកែតម្រូវគណនីរំលស់ទ្រព្យសកម្មនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលមានកំហុស ដោយគិតបញ្ចូលមកវិញនូវទឹកប្រាក់រំលស់លើកពេល

ខ- ចំពោះទឹកប្រាក់រំលស់ឬទឹកប្រាក់សំវិធានធនដែលបង្កើតឡើងដោយខុសគោលការណ៍ ឬដែលមានទឹកប្រាក់លើសពីកម្រិតអនុញ្ញាត សហគ្រាសត្រូវកែតម្រូវទឹកប្រាក់រំលស់ឬសំវិធានធនដែលខុសនេះ សម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលមានកំហុស

គ- សម្រាប់ករណីដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ ក និងវាក្យខណ្ឌ ខ នៃកថាខណ្ឌនេះ សហគ្រាសត្រូវដាក់លិខិតប្រកាសកែតម្រូវលិខិតប្រកាសពន្ធលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំ តាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ

ឃ- នៅក្រោយពេលដែលសហគ្រាសបានអនុវត្តតាមបទប្បញ្ញត្តិដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ ក វាក្យខណ្ឌ ខ និងវាក្យខណ្ឌ គ នៃកថាខណ្ឌនេះរួចហើយ សហគ្រាសអាចធ្វើរំលស់ឬសំវិធានធនជាបន្តទៀតទៅតាមគោល-ការណ៍ដែលច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធបានអនុញ្ញាត។

ប្រការ៤១.- វិធីរំលស់ពិសេស

រំលស់ពិសេសត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម÷

១- រំលស់ពិសេស ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងនៅក្នុងឆ្នាំទី១ នៃការទិញ ឬនាពេលក្រោយមកទៀតនៅឆ្នាំទី១ នៃការដាក់ប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មរូបី។ ចំនួនដែលអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងនេះ ស្មើនឹង ៤០ ភាគរយ នៃតម្លៃមូលធននៃទ្រព្យសកម្មរូបីថ្មី ឬទ្រព្យសកម្មរូបីប្រើប្រាស់រួច ដែលបានដាក់ប្រើប្រាស់ក្នុងផលិតកម្មឬការកែច្នៃ។ ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដដែល តម្លៃមូលធននៃទ្រព្យសកម្មរូបីដែលនៅសល់ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើរំលស់តាមវិធីរំលស់ធម្មតាដូចមានចែងក្នុងប្រការ៣៨ នៃប្រកាសនេះ។

២- រំលស់ពិសេសនៃទ្រព្យសកម្មរូបី នឹងត្រូវបានយកមកកាត់កងដើម្បីកំណត់ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធរបស់គម្រោងវិនិយោគមានលក្ខណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ ប្រសិនបើអ្នកវិនិយោគមិនជ្រើសយកការប្រើប្រាស់សិទ្ធិទទួលរយៈពេលលើកលែងពន្ធដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ៣ នៃមាត្រា ២០ ថ្មី (មួយ) នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ។

៣- ទ្រព្យសកម្មរូបីដែលបានទទួលនូវការកាត់កងរំលស់ពិសេស ត្រូវដាក់ប្រើប្រាស់យ៉ាងតិចបំផុត ៤ឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់ពីឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលរំលស់ពិសេសត្រូវបានកាត់កង។ ប្រសិនបើទ្រព្យសកម្មរូបីនោះត្រូវបានឈប់ប្រើប្រាស់មុនរយៈពេលនេះ អ្នកវិនិយោគត្រូវកត់ត្រាបញ្ចូលក្នុងប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធវិញនូវចំនួនមួយស្មើនឹងទឹកប្រាក់រំលស់ពិសេសដែល

បានកាត់កង កាត់បន្ថយដោយចំនួនមួយស្មើនឹង ២ ភាគរយ នៃទឹកប្រាក់រំលស់ពិសេសដែលបានកាត់កងសម្រាប់ខែនីមួយៗ ឬចំណែកនៃខែដែលទ្រព្យនោះត្រូវបានដាក់ប្រើប្រាស់។ ចំនួននេះនឹងមិនប៉ះពាល់ដល់តម្លៃពិតគណនេយ្យនៃទ្រព្យសកម្មរូបី សម្រាប់ការកំណត់ប្រាក់ចំណេញមូលធន តាមមាត្រា ៧ ថ្មី (មួយ) នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធទេ។

៤- ឧទាហរណ៍÷

សហគ្រាសវិនិយោគមួយចាប់ផ្តើមប្រកបអាជីវកម្មនៅដើមឆ្នាំជាប់ពន្ធ ២០០៤ មានម៉ាស៊ីន ៣គ្រឿង សម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងអាជីវកម្ម។ សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ម៉ាស៊ីនស្ថិតក្នុងទ្រព្យសកម្មថ្នាក់៤ ដែលបានកត់ត្រាក្នុងតារាងរំលស់មានតម្លៃ ២៦ ០០០ ០០០ រៀល (ម៉ាស៊ីនទី១÷ ១០ ០០០ ០០០ រៀល, ម៉ាស៊ីនទី២÷ ១០ ០០០ ០០០ រៀល និងម៉ាស៊ីន ទី៣÷ ៦ ០០០ ០០០ រៀល)។ នៅឆ្នាំ២០០៥ សហគ្រាសបានលក់ម៉ាស៊ីនទី៣ ទៅឱ្យសហគ្រាសផ្សេងក្នុងតម្លៃ ៥ ០០០ ០០០ រៀល ហើយបានទិញម៉ាស៊ីនគំរូថ្មីមួយគ្រឿងមកវិញមានតម្លៃ ២០ ០០០ ០០០ រៀល។ សហគ្រាសបានជ្រើសយកវិធីរំលស់ពិសេសសម្រាប់ដំណើរការវិនិយោគ។ រំលស់ត្រូវបានគណនាដូចខាងក្រោម÷

រំលស់ម៉ាស៊ីនទាំង ៣គ្រឿងសម្រាប់ឆ្នាំ២០០៤÷

- រំលស់ពិសេស (២៦ ០០០ ០០០ x ៤០%) =១០ ៤០០ ០០០ រៀល
- មូលដ្ឋានរំលស់ធម្មតា (២៦ ០០០ ០០០ - ១០ ៤០០ ០០០) =១៥ ៦០០ ០០០ រៀល
- រំលស់ធម្មតា (១៥ ៦០០ ០០០ x ២០%) = ៣ ១២០ ០០០ រៀល
- សរុបរំលស់សម្រាប់ឆ្នាំ ២០០៤ (១០ ៤០០ ០០០ + ៣ ១២០ ០០០) =១៣ ៥២០ ០០០ រៀល
- មូលដ្ឋានរំលស់យោងទៅឆ្នាំ២០០៥ (២៦ ០០០ ០០០ - ១៣ ៥២០ ០០០) =១២ ៤៨០ ០០០រៀល

រំលស់សម្រាប់ឆ្នាំ២០០៥÷

- រំលស់ពិសេសសម្រាប់ម៉ាស៊ីនទិញថ្មី (២០ ០០០ ០០០ x ៤០%) =៨ ០០០ ០០០ រៀល
- មូលដ្ឋានរំលស់ធម្មតាសម្រាប់ម៉ាស៊ីនទិញថ្មី (២០ ០០០ ០០០ - ៨ ០០០ ០០០) =១២ ០០០ ០០០ រៀល
- មូលដ្ឋានរំលស់ធម្មតាសម្រាប់ម៉ាស៊ីនទាំងអស់÷

  ១២ ៤៨០ ០០០ + ១២ ០០០ ០០០ - ៥ ០០០ ០០០ (ចំណូលពីការលក់ម៉ាស៊ីនចាស់)= ១៩ ៤៨០ ០០០ រៀល
- ទឹកប្រាក់រំលស់ធម្មតា (១៩ ៤៨០ ០០០ x ២០%) = ៣ ៨៩៦ ០០០ រៀល
- សរុបទឹកប្រាក់រំលស់សម្រាប់ឆ្នាំ២០០៥ (៨ ០០០ ០០០ + ៣ ៨៩៦ ០០០) = ១១ ៨៩៦ ០០០ រៀល
- មូលដ្ឋានរំលស់យោងទៅឆ្នាំ២០០៦ (១៩ ៤៨០ ០០០ - ១១ ៨៩៦ ០០០) = ៧ ៥៨៤ ០០០ រៀល

ការកែតម្រូវពន្ធលើប្រាក់ចំណូលទាក់ទិនទៅនឹងការលក់ម៉ាស៊ីនក្នុងឆ្នាំ២០០៥ (បន្ទាប់ពីដាក់ប្រើបាន ១៦ខែ)÷

- ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធសម្រាប់ឆ្នាំ ២០០៥ ត្រូវបានកើនឡើងដោយសារការកែតម្រូវការកាត់កងរំលស់ពិសេសមកវិញនូវចំនួនទឹកប្រាក់ ២% សម្រាប់ខែនីមួយៗដែលទ្រព្យសកម្មបានដាក់ប្រើ។ ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធដែលត្រូវបញ្ចូលមកវិញសម្រាប់ឆ្នាំ២០០៥ ត្រូវបានគណនាដូចខាងក្រោម÷

- រំលស់ពិសេស (៦ ០០០ ០០០ x ៤០%) =២ ៤០០ ០០០ រៀល
- ដកចេញការកែតម្រូវសម្រាប់រយៈពេលដែលទ្រព្យសកម្មបានប្រើ (២ ៤០០ ០០០ x ២%) x ១៦ខែ =៧៦៨ ០០០ រៀល

- ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធដែលត្រូវបញ្ចូលមកវិញសម្រាប់ឆ្នាំ២០០៥ (២ ៤០០ ០០០ - ៧៦៨ ០០០)
=១ ៦៣២ ០០០ រៀល

តម្លៃលើសឬខ្វះដែលបានមកពីការលក់ម៉ាស៊ីន ត្រូវអនុវត្តតាមជំពូកទី៨ នៃប្រកាសនេះ។

ជំពូកទី៨

វិធានទូទៅស្តីពីតម្លៃលើស និងតម្លៃខ្វះនៃទ្រព្យសកម្ម

ប្រការ៤២.- គោលការណ៍

១- អនុលោមតាមមាត្រា ៧ ថ្មី (មួយ) នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ តម្លៃលើសដែលបានមកពីការលក់ចំណែកនានានៃទ្រព្យសកម្ម ក្នុងពេលកំពុងប្រកបអាជីវកម្ម ឬនៅពេលបញ្ចប់អាជីវកម្មជាចំណែកមួយនៃប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ។

២- តម្លៃលើសឬតម្លៃខ្វះ កើតឡើងអំពីលម្អៀងរវាងថ្លៃលក់និងតម្លៃនៅសល់មិនទាន់រំលស់នៃទ្រព្យសកម្ម ឬកើតឡើងអំពីការវាយតម្លៃឡើងវិញនូវទ្រព្យសកម្ម។

៣- តម្លៃលើសឬតម្លៃខ្វះ ត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម÷

ក- តម្លៃលើសឬតម្លៃខ្វះដែលសម្រេចបាន÷ តម្លៃនេះកើតមានឡើងតាមការបញ្ចេញទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងណាមួយ។ ការបញ្ចេញនេះអាចជាការលក់ (ករណីភាគច្រើន) ការធ្វើឧបហារិតទៅក្នុងសហគ្រាសមួយទៀត ការដោះដូរ ការបែងចែក ការផ្តល់ជាអំណោយ ការយកវិញរបស់ម្ចាស់សហគ្រាសនាពេលកំពុងធ្វើអាជីវកម្មឬនាពេលបញ្ចប់អាជីវកម្ម ការរុះរើចេញ ការបំផ្លាញ ការឈប់ប្រើប្រាស់...។ ការបញ្ចេញនេះអាចជាអំពើដោយចេតនារបស់ម្ចាស់សហគ្រាសឬអ្នកគ្រប់គ្រងសហគ្រាស ឬជាវិបាកនៃការដកហូតតាមផ្លូវច្បាប់ ឬគ្រោះមហន្តរាយ...

ខ- តម្លៃលើសបានកត់ត្រា÷ ការវាយតម្លៃឡើងវិញនូវទ្រព្យសកម្មដែលបានកត់ត្រាក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យនូវតម្លៃបច្ចុប្បន្នរបស់ទ្រព្យទាំងនោះជំនួសឱ្យតម្លៃចាស់នាំឱ្យកើតឡើងនូវតម្លៃលើស។ តម្លៃលើសនេះជាតម្លៃគណនេយ្យសុទ្ធសាធ និងមិនមានឥទ្ធិពលលើប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធឡើយ ក្នុងករណីដែលតម្លៃនេះមិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងគោលដៅរំលស់សារពើពន្ធ

គ- តម្លៃខ្វះក្រោមរូបភាពជាសំវិធានធនមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងជាចំណាយទេ វៀរលែងតែតម្លៃខ្វះដែលសម្រេចបាន ដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ ក នៃកថាខណ្ឌនេះប៉ុណ្ណោះ។

ប្រការ៤៣.- ការគណនាតម្លៃលើសឬតម្លៃខ្វះ

១- ការលក់ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងណាមួយបង្កើតបាននូវតម្លៃលើស កាលបើថ្លៃលក់មានតួលេខធំជាងតម្លៃនៅសល់មិនទាន់រំលស់នៃទ្រព្យដែលបានលក់នោះ។

២- តម្លៃនៅសល់មិនទាន់រំលស់÷

ក- ចំពោះទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងដែលត្រូវបានរំលស់តាមវិធីរំលស់ស្មើភាគ÷ តម្លៃនៅសល់មិនទាន់រំលស់ស្មើនឹងបរិយាទានប្រវត្តិសាស្ត្រនៃទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងជាប់ទាក់ទិនណាមួយ បូកការកែលម្អជាប់លាប់ដកទឹកប្រាក់រំលស់បូកយោងដែលបានអនុវត្តចំពោះទ្រព្យនោះ

ខ- ចំពោះទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងដែលត្រូវបានរំលស់តាមវិធីរំលស់ថយជាលំដាប់÷ ចំពោះការបញ្ចេញទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងប្រភេទនេះណាមួយ សហគ្រាសមិនត្រូវគណនាតម្លៃលើស ឬតម្លៃខ្វះ សម្រាប់ទ្រព្យនោះដោយផ្ទាល់ទេ។ សហគ្រាសត្រូវអនុវត្តតាមបទប្បញ្ញត្តិដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ២ នៃប្រការ៣៩ នៃប្រកាសនេះ ហើយតម្លៃលើសឬតម្លៃខ្វះនឹងត្រូវស្តែងចេញសម្រាប់គណនីទ្រព្យសកម្មរួមបញ្ចូលគ្នាក្នុងថ្នាក់នីមួយៗតែម្តង។

៣- ឧទាហរណ៍÷

ក- សហគ្រាសបានទិញនិងដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មថ្នាក់១ ចំនួនមួយមានតម្លៃ ២៥០ ០០០ ០០០ រៀល។ នៅឆ្នាំទី៣ សហគ្រាសបានធ្វើការកែលម្អជាប់លាប់ចំនួន ៥០ ០០០ ០០០ រៀល នៅឆ្នាំទី៥ សហគ្រាសបានលក់ទ្រព្យសកម្មនោះចេញវិញក្នុងតម្លៃ ៣៥០ ០០០ ០០០ រៀល។

ខ- ការគណនារំលស់÷

- អត្រារំលស់÷ ៥ ភាគរយ (ទ្រព្យសកម្មរូបីថ្នាក់១)
- រំលស់ត្រូវបានកត់ត្រាជាចំណាយសម្រាប់ឆ្នាំនីមួយៗ÷
    - រំលស់ឆ្នាំទី១÷ ២៥០ ០០០ ០០០ x ៥% = ១២ ៥០០ ០០០ រៀល
    - រំលស់ឆ្នាំទី២÷ ២៥០ ០០០ ០០០ x ៥% = ១២ ៥០០ ០០០ រៀល
    - រំលស់ឆ្នាំទី៣÷ (២៥០ ០០០ ០០០ + ៥០ ០០០ ០០០) x ៥% = ១៥ ០០០ ០០០ រៀល
    - រំលស់ឆ្នាំទី៤÷ (២៥០ ០០០ ០០០ + ៥០ ០០០ ០០០) x ៥% = ១៥ ០០០ ០០០ រៀល
    - សរុបទឹកប្រាក់រំលស់បូកយោង = ៥៥ ០០០ ០០០ រៀល

គ- តម្លៃលើសឬតម្លៃខ្វះ÷

- បរិយាទានប្រវត្តិសាស្ត្រ = ២៥០ ០០០ ០០០ រៀល
- ការកែលម្អជាប់លាប់ = ៥០ ០០០ ០០០ រៀល
- រំលស់បូកយោង = ៥៥ ០០០ ០០០ រៀល
- តម្លៃនៅសល់មិនទាន់រំលស់ = ២៤៥ ០០០ ០០០ រៀល
- ថ្លៃលក់ = ៣៥០ ០០០ ០០០ រៀល
- តម្លៃលើស (៣៥០ ០០០ ០០០ - ២៤៥ ០០០ ០០០) = ១០៥ ០០០ ០០០ រៀល

ប្រការ៤៤.- ករណីពិសេស

ករណីពិសេសមួយចំនួនទាក់ទិននឹងតម្លៃលើសឬតម្លៃខ្វះត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម÷

១- ការខាតបង់ពីការលក់ ឬដោះដូរទ្រព្យសម្បត្តិ ទោះដោយផ្ទាល់ ឬប្រយោលក្តី រវាងបុគ្គលទាក់ទិនដែលមិនអនុវត្តតាមគោលការណ៍ជំហោងដៃ ត្រូវអនុវត្តតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃប្រកាសលេខ ៩៨៦ សហវ.ប្រក ចុះថ្ងៃទី១០ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៧ ស្តីពីវិធាននិងនីតិវិធីសម្រាប់បែងចែកចំណូលនិងចំណាយក្នុងចំណោមបុគ្គលទាក់ទិន។

២- ចំពោះឧបហារិតចូលក្រុមហ៊ុន តម្លៃលើសឬតម្លៃខ្វះត្រូវគណនាតាមតម្លៃពិតនៃសន្លឹកហ៊ុនឬភាគហ៊ុនដែលបានប្រគល់សម្រាប់ជាថ្នូរនៃឧបហារិត។ ជាធម្មតា តម្លៃពិតនៃសន្លឹកហ៊ុនឬភាគហ៊ុន ត្រូវស្មើនឹងតម្លៃប៉ាន់ស្មាននៃទ្រព្យសកម្មដែលបានយកមកបញ្ចូលដោយឧបហារិតទៅក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យរបស់សហគ្រាសដែលទទួលឧបហារិត។

៣- ចំពោះការដោះដូរ ទោះបីមានឬគ្មានការបន្ថែមប្រាក់ក៏ដោយ ត្រូវបានចាត់ទុកជាប្រតិបត្តិការលក់ និងប្រតិបត្តិការទិញជាធម្មតា។ តម្លៃលើសឬតម្លៃខ្វះ គឺស្មើនឹងទឹកប្រាក់លម្អៀងរវាងតម្លៃទីផ្សារនៃទ្រព្យសកម្មដែលបានទទួលក្នុងការដោះដូរ និងតម្លៃនៅសល់មិនទាន់រំលស់នៃទ្រព្យសកម្មដែលបានដោះដូរ។ ការដោះដូរត្រូវជាប់ពន្ធក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលកើតមានការដោះដូរនេះ។

៤- ចំពោះការធ្វើអំណោយ ឬការដកយកវិញនូវទ្រព្យពីទ្រព្យសកម្មរបស់សហគ្រាស ឬការបញ្ឈប់សកម្មភាពអាជីវកម្ម តម្លៃលើសឬតម្លៃខ្វះនៃអំណោយឬទ្រព្យ ត្រូវគណនាតាមតម្លៃទីផ្សារនាថ្ងៃធ្វើអំណោយ ឬថ្ងៃដកយកវិញ ឬថ្ងៃបញ្ឈប់សកម្មភាព។

ជំពូកទី៩

ពន្ធកាត់ទុក

ប្រការ៤៥.- គោលការណ៍

១- ស្របតាមមាត្រា ២៥ ថ្មី មាត្រា ២៦ ថ្មី (មួយ) និងមាត្រា ៣១ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ អ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាសដែលធ្វើការទូទាត់ជាសាច់ប្រាក់ ឬជាវត្ថុ ឱ្យទៅបុគ្គលនិវាសជនឬអនិវាសនជន ត្រូវធ្វើការកាត់ទុកប្រាក់ពន្ធបង់ជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធនាពេលទូទាត់។ សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធកាត់ទុក ប្រតិបត្តិការណាមួយដែលជាកម្មវត្ថុនៃពន្ធកាត់ទុក ដែលបានកត់ត្រាក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យ ត្រូវចាត់ទុកថាបានទូទាត់។

២- ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៣១ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ អ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាស ឬបុគ្គលណាមួយដែលបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារបានតម្រូវឱ្យធ្វើការកាត់ទុកនិងបង់ប្រាក់ពន្ធក្នុងនាមនៃតតិយជន ត្រូវបានកំណត់ថាជាភ្នាក់ងារកាត់ទុក។

ប្រការ៤៦.- ពន្ធកាត់ទុកលើការទូទាត់ឱ្យទៅបុគ្គលនិវាសនជន

ភ្នាក់ងារកាត់ទុកដែលធ្វើការទូទាត់ជាសាច់ប្រាក់ឬជាវត្ថុឱ្យទៅបុគ្គលនិវាសនជន ត្រូវកាត់ទុកនិងបង់ប្រាក់ពន្ធទៅតាមអត្រាកំណត់ដូចខាងក្រោម លើចំនួនទូទាត់មុនការកាត់ទុកប្រាក់ពន្ធ÷

១- តាមអត្រា ១៥ ភាគរយ ចំពោះ÷

ក- ការទូទាត់ចំពោះការបំពេញសេវានានា រួមទាំងការគ្រប់គ្រង ឬការពិគ្រោះយោបល់ ឬសេវាប្រហាក់ប្រហែលឱ្យទៅបុគ្គលនិវាសជនដែលមិនមែនជាអ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាស។ ប្រាក់ចំណូលពីការបំពេញសេវានានា រួមទាំងការគ្រប់គ្រង ឬការពិគ្រោះយោបល់ ឬសេវាប្រហាក់ប្រហែល សំដៅដល់ប្រាក់ចំណូលពីរាល់សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចរបស់បុគ្គល ក្រៅពីការផលិតនិងការលក់ទំនិញ ភតិសន្យា ការជួល ការលក់ទ្រព្យ និងក្រៅពីសកម្មភាពបម្រើការងារដូចមានចែងក្នុងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធលើប្រាក់បៀវត្ស។ ដោយមិនកំណត់ត្រឹមតែ

ដូចតទៅនេះ ប្រាក់ចំណូលពីការបំពេញសេវា ជាអាទិ៍មាន÷ កម្រៃជើងសា ឬជើងសាជំនួញ ប្រាក់ចំណូលពីសកម្មភាពដឹកជញ្ជូន ជួសជុល សាងសង់ គ្រប់គ្រង ពិគ្រោះយោបល់ ប្រាក់ចំណូលពីសេវាប្រហាក់ប្រហែល ដូចជា សេវាបច្ចេកទេស វិទ្យាសាស្ត្រ សិល្បៈ អប់រំសិក្សាធិការ វេជ្ជសាស្ត្រ ទន្តសាស្ត្រ នីតិសាស្ត្រ វិស្វកម្ម ស្ថាបត្យកម្ម ការសិក្សា ស្រាវជ្រាវ គណនេយ្យ...

ខ- ការទូទាត់ឱ្យទៅបុគ្គលនិវាសជននូវចំណូលពីសួយសារចំពោះទ្រព្យសកម្មអរូបី និងការទូទាត់រាល់អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗពីភាគកម្មក្នុងធនធានរ៉ែ ក្រៅពីប្រាក់ចំណូលសុទ្ធបានមកពីអាជីវកម្មលើធនធាននេះ និងភាគលាភដែលត្រូវជាប់ពន្ធតាមបទប្បញ្ញត្តិដោយឡែក

គ- ការទូទាត់ការប្រាក់ដែលអ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាសដែលមិនមែនជាធនាគារក្នុងស្រុក បង់ឱ្យទៅអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន។

២- តាមអត្រា ១០ ភាគរយ ចំពោះការទូទាត់ប្រាក់ចំណូលពីការជួលចលនទ្រព្យឬអចលនទ្រព្យ÷ សម្រាប់គោលដៅនៃពន្ធកាត់ទុក ប្រាក់ចំណូលពីការជួលចលនទ្រព្យឬអចលនទ្រព្យ សំដៅដល់សាច់ប្រាក់ឬវត្ថុដែលអ្នកទទួលជួលបានបង់សម្រាប់ជាថ្នូរនៃការប្រើប្រាស់ចលនទ្រព្យ ដូចជា បរិក្ខារឧស្សាហកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម បច្ចេកទេស វិទ្យាសាស្ត្រ មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន... និងអចលនទ្រព្យ ដូចជា ដីធ្លី អគារ សំណង់ផ្សេងៗ...។ ក្នុងនេះ អចលនទ្រព្យត្រូវរួមបញ្ចូលទាំងទ្រព្យបន្ទាប់បន្សំនៃអចលនទ្រព្យនោះ ព្រមទាំងសិទ្ធិអនុវត្តទៅតាមច្បាប់ដែលចែងពីកម្មសិទ្ធិដីធ្លី សិទ្ធិកាន់កាប់ សិទ្ធិអាស្រ័យផលលើអចលនទ្រព្យ និងសិទ្ធិនានាដែលបង្កឱ្យមានការទូទាត់ជាប្រាក់ ឬជាវត្ថុតាមចំនួនផ្សេងៗ ឬតាមចំនួនកំណត់។

៣- តាមអត្រា ៦ ភាគរយ ចំពោះការប្រាក់ដែលធនាគារក្នុងស្រុកបង់ឱ្យទៅអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជនដែលមានគណនីបញ្ញើមានកាលកំណត់។

៤- តាមអត្រា ៤ ភាគរយ ចំពោះការប្រាក់ដែលធនាគារក្នុងស្រុកបង់ទៅឱ្យទៅអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជនដែលមានគណនីសន្សំគ្មានកាលកំណត់។

ប្រការ៤៧.- ពន្ធកាត់ទុកលើការទូទាត់ទៅឱ្យបុគ្គលអនិវាសនជន

វៀរលែងតែមានចែងផ្សេងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិស្តីពីពន្ធដារ ភ្នាក់ងារកាត់ទុកដែលធ្វើការទូទាត់ប្រាក់ចំណូលប្រភពកម្ពុជាដូចមានចែងក្នុងប្រការ៧ នៃប្រកាសនេះ ឱ្យទៅអ្នកជាប់ពន្ធអនិវាសនជន ត្រូវកាត់ទុកនិងបង់នូវប្រាក់ពន្ធតាមអត្រា ១៤ ភាគរយ នៃទឹកប្រាក់ដែលត្រូវទូទាត់។

ប្រការ៤៨.- ការលើកលែងការកាត់ទុកប្រាក់ពន្ធ

១- ការទូទាត់ជាសាច់ប្រាក់ឬជាវត្ថុចំពោះករណីដូចខាងក្រោមមិនតម្រូវឱ្យធ្វើការកាត់ទុកប្រាក់ពន្ធទេ÷

ក- ការប្រាក់ដែលបង់ទៅឱ្យធនាគារក្នុងស្រុក និងការទូទាត់ប្រាក់ចំណូលលើកលែងពន្ធ ដូចមានចែងក្នុងប្រការ៨ នៃប្រកាសនេះ

ខ- ការទូទាត់ទៅឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាល ឬស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាលនូវសួយសារ ឬប្រាក់ថ្លៃឈ្នួលលើចលនទ្រព្យ ឬអចលនទ្រព្យ (ក្នុងនេះមានរួមបញ្ចូលផងដែរនូវប្រាក់បង់លើឡូត៍នេសាទ ព្រៃគុប កំពង់ចម្លង ភាស៊ីផ្សារ...) ដែលបំពេញបាននូវលក្ខខណ្ឌទាំងពីរដូចតទៅ÷

- ការទូទាត់នេះ ត្រូវទាក់ទិននឹងចលនទ្រព្យឬអចលនទ្រព្យបានកត់ត្រាជាទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋនៅក្នុងបញ្ជីសារពើភណ្ឌដែលគ្រប់គ្រងដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- ប្រាក់ទូទាត់ត្រូវមានការបញ្ជាក់ពីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ថាជាចំណូលបង់ចូលថវិការដ្ឋ

គ- ការទូទាត់ប្រាក់ចំណូលរបស់រូបវន្តបុគ្គលដែលត្រូវជាប់ពន្ធលើប្រាក់បៀវត្ស ឬពន្ធលើអត្ថប្រយោជន៍បន្ថែមដូចមានចែងក្នុងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធលើប្រាក់បៀវត្ស

ឃ- ការទូទាត់នូវការប្រាក់ដោយរាជរដ្ឋាភិបាលឬស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាល ទៅឱ្យបុគ្គលអនិវាសនជនចំពោះប្រាក់ខ្ចីដែលរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ឬរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ បានទទួលស្គាល់និងយល់ព្រម

ង- ការទូទាត់ប្រាក់ចំពោះការផ្គត់ផ្គង់សេវាណាមួយដែលមានតម្លៃក្រោម ៥០ ០០០ រៀល។

២- ការទូទាត់ជាសាច់ប្រាក់ ឬជាវត្ថុក្នុងចំណោមអ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាសត្រូវបានលើកលែងពីពន្ធកាត់ទុកចំពោះករណីដូចខាងក្រោម÷

ក- ប្រាក់ចំណូលពីការបំពេញសេវានានា រួមទាំងការគ្រប់គ្រង ឬការពិគ្រោះយោបល់ ឬសេវាប្រហាក់ប្រហែល

ខ- ប្រាក់ចំណូលពីការផ្គត់ផ្គង់÷

- កញ្ចប់សូហ្វវែរដែលអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់ដោយភ្ជាប់លក្ខខណ្ឌ (Shrink-wrap Software)
- សូហ្វវែរសម្រាប់ប្រើប្រាស់ដោយអង្គភាពមានការកំណត់ (Site License)
- សូហ្វវែរដែលអាចទាញយកមកប្រើប្រាស់ (Downloadable Software)
- សូហ្វវែរដែលភ្ជាប់ជាមួយកុំព្យូទ័រ (Software Bundled with Computer Hardware)

គ- ប្រាក់ចំណូលពីការជួលចលនទ្រព្យឬអចលនទ្រព្យ។

សម្រាប់ករណីដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌនេះ ការទូទាត់ណាមួយដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យលើកលែងពន្ធកាត់ទុកលុះណាតែចំនួនទឹកប្រាក់នោះត្រូវបានកត់ត្រាក្នុងវិក្កយបត្រ ដែលបានចេញយ៉ាងត្រឹមត្រូវដោយភាគីអ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាសម្ខាងទៀត។

ប្រការ៤៩.- ការគណនាទឹកប្រាក់ពន្ធកាត់ទុក

១- ចំនួនប្រាក់ពន្ធត្រូវកាត់ទុក ត្រូវបានគណនាលើទឹកប្រាក់ដែលត្រូវទូទាត់ឱ្យបុគ្គលណាមួយនៅមុនពេលកាត់ទុកប្រាក់ពន្ធ។

២- ចំពោះការទូទាត់ប្រាក់ឱ្យអនិវាសនជនដែលទាក់ទិនទៅនឹងការផ្គត់ផ្គង់សម្ភារបរិក្ខារផងនិងសេវាផង ដូចជាការទូទាត់ចំណាយទិញម៉ាស៊ីនពីក្រៅប្រទេស ដែលរួមមានថ្លៃទិញម៉ាស៊ីននិងថ្លៃសេវាដំឡើងដោយអ្នកបច្ចេកទេសជាបុគ្គល

អនិវាសនជនសម្រាប់ដំណើរការដើមដំបូងនៃម៉ាស៊ីន មូលដ្ឋានសម្រាប់គិតពន្ធកាត់ទុកគឺជាចំណែកប្រាក់ដែលទាក់ទិននឹងសេវាផ្គុំដំឡើងតែប៉ុណ្ណោះ។

ប្រការ៥០.- កាតព្វកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ភ្នាក់ងារកាត់ទុក

១- ភ្នាក់ងារកាត់ទុកមានកាតព្វកិច្ចដាក់លិខិតប្រកាស និងបង់ប្រាក់ពន្ធដែលបានកាត់ទុកជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធយ៉ាងយឺតបំផុតត្រឹមថ្ងៃទី២០ នៃខែបន្ទាប់ពីខែដែលបានធ្វើការកាត់ទុក តាមទម្រង់ដែលបានកំណត់ដោយរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ។

២- ភ្នាក់ងារកាត់ទុកដែលមានកាតព្វកិច្ចកាត់ទុកប្រាក់ពន្ធ ប៉ុន្តែមិនបានធ្វើការកាត់ទុកនិងបង់ជាប្រាក់ពន្ធជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រាក់ពន្ធដែលមិនបានកាត់ទុកនោះ ព្រមទាំងទោសទណ្ឌផ្សេងៗ ដូចមានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ។

ជំពូកទី១០
ការគណនាពន្ធលើប្រាក់ចំណូល

ប្រការ៥១.- ប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធ

១- ការបញ្ចូលមកវិញនិងការកាត់ចេញផ្សេងៗ÷ អាស្រ័យដោយបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារមិនស្របគ្នាទាំងស្រុងទៅនឹងវិធានគណនេយ្យ នាំឱ្យប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធអាចមិនស្មើគ្នានឹងប្រាក់ចំណេញគណនេយ្យទេ។ ដូច្នេះ ដើម្បីគណនាប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ សហគ្រាសត្រូវយកលទ្ធផលគណនេយ្យមុនបង់ពន្ធនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធនោះ មកធ្វើការកែតម្រូវដូចខាងក្រោម÷

ក- បូកបញ្ចូលមកវិញនូវចំណាយមិនអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កង ដូចជា÷
- ចំណាយរំលស់គណនេយ្យ
- ចំណាយលើការកំសាន្តសប្បាយ ការលំហែកំសាន្ត និងការទទួលភ្ញៀវ
- ការកើនឡើងនូវសំវិធានធន
- អំណោយនិងឧបត្ថម្ភកធនផ្សេងៗ
- ខាតពីការលក់ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងតាមបញ្ជីគណនេយ្យ
- ចំណាយផ្សេងទៀតដែលមិនអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កង

ខ- បូកបញ្ចូលមកវិញនូវចំណូលជាប់ពន្ធដែលមិនត្រូវបានកត់ត្រាជាចំណូលក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យ ដូចជា÷
- ការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញនិងសេវាដោយឥតគិតថ្លៃ
- អំណោយនិងឧបត្ថម្ភកធនផ្សេងៗ
- តម្លៃលើសពីការលក់ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូល
- ចំណូលជាប់ពន្ធផ្សេងទៀតដែលមិនបានកត់ត្រាក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យ

គ- ដកចេញវិញនូវចំណាយមិនកត់ត្រាក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យ តែជាចំណាយកាត់កងបានក្នុងឆ្នាំ÷

- វិលស់អនុញ្ញាតតាមច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ
- វិលស់ពិសេសអនុញ្ញាតតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូល
- ការថយចុះនូវសំវិធានធន
- ខាតពីការលក់ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូល
- ចំណាយផ្សេងៗទៀតអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងបាន

ឃ- ដកចេញវិញនូវចំណូលបានកត់ត្រាក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យ តែជាចំណូលមិនត្រូវជាប់ពន្ធក្នុងឆ្នាំ÷

- ចំណូលលើភាគលាភទទួលបានពីអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជន
- ចំណេញពីការលក់ទ្រព្យសកម្មរយៈពេលវែងតាមបញ្ជីគណនេយ្យ
- ចំណូលផ្សេងៗបានកត់ត្រាក្នុងបញ្ជីតែជាចំណូលមិនត្រូវជាប់ពន្ធក្នុងឆ្នាំ

២- ក្រោយពីបានធ្វើការកែតម្រូវដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ១ នៃប្រការនេះ សហគ្រាសត្រូវគណនាវិភាគទានសប្បុរសធម៌ដែលអាចកាត់កងបានតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃពន្ធលើប្រាក់ចំណូលសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ ដោយត្រូវអនុវត្តដូចខាងក្រោម÷

ក- គណនាមូលដ្ឋានសម្រាប់គិតវិភាគទានសប្បុរសធម៌ ដោយត្រូវយកវិភាគទានសប្បុរសធម៌ដែលបានចំណាយនៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ ទៅបូកនឹងលទ្ធផលក្រោយការកែតម្រូវដែលបានគណនាតាមកថាខណ្ឌ១ នៃប្រការនេះ

ខ- គណនាវិភាគទានសប្បុរសធម៌អតិបរមាដែលអាចកាត់កងបានសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ ដោយយកលទ្ធផលដែលបានគណនាក្នុងវាក្យខណ្ឌ ក នៃកថាខណ្ឌនេះ ទៅគុណនឹង ៥ ភាគរយ

គ- វិភាគទានសប្បុរសធម៌អាចកាត់កងបានសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ÷

- ក្នុងករណីទឹកប្រាក់វិភាគទានសប្បុរសធម៌ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធតិចជាង ឬស្មើនឹងវិភាគទានសប្បុរសធម៌អតិបរមាអាចកាត់កងបានសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ គ្មានការកែតម្រូវចំណាយវិភាគទានសប្បុរសធម៌ទេ
- ក្នុងករណីទឹកប្រាក់វិភាគទានសប្បុរសធម៌ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធច្រើនជាងវិភាគទានសប្បុរសធម៌អតិបរមាដែលអាចកាត់កងបានសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ ទឹកប្រាក់លម្អៀងត្រូវចាត់ទុកជាចំណាយមិនអាចកាត់កងបានសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ។ ទឹកប្រាក់លម្អៀងនេះ ត្រូវបូកបញ្ចូលវិញទៅក្នុងលទ្ធផលក្រោយការកែតម្រូវដែលបានគណនាតាមកថាខណ្ឌ១ នៃប្រការនេះ ដើម្បីរកលទ្ធផលក្រោយការកាត់កងវិភាគទានសប្បុរសធម៌

៣- បន្ទាប់មកសហគ្រាសត្រូវគណនារកលទ្ធផលក្រោយការកែតម្រូវការប្រាក់ ដោយ÷

ក- គណនាប្រាក់ចំណូលសុទ្ធក្រៅពីការប្រាក់ ដោយយកលទ្ធផលក្រោយការកាត់កងវិភាគទានសប្បុរសធម៌ទៅបូកនឹងចំណាយការប្រាក់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ រួចដកនឹងចំណូលការប្រាក់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ

ខ- គណនាចំណាយការប្រាក់អតិបរមាអាចកាត់កងបានក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ ដោយយកចំណូលការប្រាក់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធទៅបូកនឹង ៥០ ភាគរយ នៃប្រាក់ចំណូលសុទ្ធក្រៅពីការប្រាក់ដូចបានគណនាក្នុងវាក្យខណ្ឌ ក នៃកថាខណ្ឌនេះ

គ- ក្នុងករណីចំណាយការប្រាក់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ ច្រើនជាងចំណាយការប្រាក់អតិបរមាដែលអាចកាត់កងបានក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ សហគ្រាសត្រូវគណនាចំណាយការប្រាក់ដែលមិនអាចកាត់កងបានក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ ដោយយកចំណាយការប្រាក់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដកចំណាយការប្រាក់អតិបរមាដែលអាចកាត់កងបានក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដែល

បានគណនាក្នុងវាក្យខណ្ឌ ខ នៃកថាខណ្ឌនេះ។ ចំណាយការប្រាក់ដែលនៅសល់ពីការកាត់កងនេះ ត្រូវបានចាត់ទុកជាចំណាយការប្រាក់សម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់ រហូតដល់ឆ្នាំជាប់ពន្ធទី៥ តាមលំដាប់ឆ្នាំដែលចំណាយការប្រាក់បានកើតឡើងតាមវិធីដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌនេះ

ឃ- ក្នុងករណីចំណាយការប្រាក់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ ស្មើនឹងចំណាយការប្រាក់អតិបរមាដែលអាចកាត់កងបានក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ ចំណាយការប្រាក់ត្រូវបានអនុញ្ញាតទាំងស្រុងដោយមិនមានការកែតម្រូវទេ

ង- ក្នុងករណីចំណាយការប្រាក់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ តិចជាងចំណាយការប្រាក់អតិបរមាដែលអាចកាត់កងបានក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ ចំណាយការប្រាក់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធអាចកាត់កងបានទាំងអស់សម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ។ ប្រសិនបើសហគ្រាសមានចំណាយការប្រាក់ដែលនៅសល់យោងពីឆ្នាំមុន សហគ្រាសអាចយកមកកាត់កងបាន ប៉ុន្តែចំនួនដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងសរុប មិនត្រូវឱ្យលើសពីចំណាយការប្រាក់អតិបរមាដែលអាចកាត់កងបានក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធទេ។ ក្នុងករណីនេះ ការប្រាក់យោងពីឆ្នាំមុនដែលអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងត្រូវដកចេញពីចំណូលជាប់ពន្ធ

ច- គណនាលទ្ធផលក្រោយការកែតម្រូវការប្រាក់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ ដោយយកលទ្ធផលក្រោយការកាត់កងវិភាគទានសប្បុរសធម៌ បូកចំណាយការប្រាក់ដែលមិនអាចកាត់កងបានក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធ តាមវាក្យខណ្ឌ គ ឬដកចំណាយការប្រាក់យោងពីឆ្នាំមុន តាមវាក្យខណ្ឌ ង។

៤- គណនាប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ ដោយយកលទ្ធផលក្រោយការកែតម្រូវការប្រាក់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធតាមវាក្យខណ្ឌ ច នៃកថាខណ្ឌ៣ នៃប្រការនេះ ដកការខាតបង់ពីឆ្នាំមុនៗដែលបានអនុញ្ញាតតាមច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធប្រសិនបើមាន។

ប្រការ៥២.- ការគណនាពន្ធលើប្រាក់ចំណូល

ពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ត្រូវបានគណនាដូចតទៅ÷

ក- គណនាពន្ធលើប្រាក់ចំណូលដោយយកប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធ ដូចបានគណនាក្នុងប្រការ៥១ នៃប្រកាសនេះ ទៅគុណនឹងអត្រាពន្ធដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ២០ ថ្មី (មួយ) នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ

ខ- ដកឥណទានពន្ធបរទេសតាមមាត្រា ៣៦ នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ដូចមានចែងក្នុងប្រការ៥៧ នៃប្រកាសនេះ ចំពោះសហគ្រាសនិវាសនជនដែលមានប្រាក់ចំណូលប្រភពបរទេស ប៉ុន្តែមិនត្រូវឱ្យលើសពីពន្ធលើប្រាក់ចំណូលក្នុងវាក្យខណ្ឌ ក នៃកថាខណ្ឌនេះទេ

គ- ដកប្រាក់ពន្ធបង់មុនលើការបែងចែកភាគលាភដែលបានបង់ដោយសហគ្រាសតាមមាត្រា២៣ ថ្មី (ពីរ) នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ប៉ុន្តែមិនត្រូវឱ្យលើសពីពន្ធលើប្រាក់ចំណូលបន្ទាប់ពីកាត់កងឥណទានពន្ធបរទេស ក្នុងវាក្យខណ្ឌ ខ នៃកថាខណ្ឌនេះទេ។ ការដកពន្ធបង់មុនលើការបែងចែកភាគលាភ ក្នុងវាក្យខណ្ឌនេះកម្រិតត្រឹមតែពន្ធបង់មុនលើការបែងចែកភាគលាភណាមួយចេញពីប្រាក់ចំណូលដែលកើតឡើងក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធប៉ុណ្ណោះ។

ប្រការ៥៣.- ការគណនាពន្ធលើប្រាក់ចំណូលត្រូវបង់ ឬឥណទានពន្ធសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ

ពន្ធលើប្រាក់ចំណូលត្រូវបង់ ឬឥណទានពន្ធសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ ត្រូវបានកំណត់ដូចតទៅ÷

១- ក្នុងករណីដែលលទ្ធផលគណនាតាមប្រការ៥២ នៃប្រកាសនេះ មានចំនួនច្រើនជាងផលបូកនៃឥណទានពន្ធកាត់ទុកតាមបទប្បញ្ញត្តិដូចមានចែងក្នុងជំពូកទី៩ នៃប្រកាសនេះ និងចំនួនប្រាក់រំដោះពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ដែលអ្នកជាប់ពន្ធបានបង់សម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធតាមមាត្រា ២៨ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ សហគ្រាសត្រូវបង់បន្ថែមនូវចំនួនលម្អៀងនោះជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ។

២- ប្រសិនបើលទ្ធផលគណនាតាមប្រការ៥២ នៃប្រកាសនេះ មានចំនួនតិចជាងផលបូកនៃឥណទានពន្ធកាត់ទុកតាមបទប្បញ្ញត្តិដូចមានចែងក្នុងជំពូកទី៩ នៃប្រកាសនេះ និងចំនួនប្រាក់រំដោះពន្ធលើប្រាក់ចំណូលដែលអ្នកជាប់ពន្ធបានបង់សម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធតាមមាត្រា ២៨ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ សហគ្រាសអាចប្រើប្រាស់ចំនួនលម្អៀងជាឥណទានសម្រាប់កាត់កងទៅនឹងការបង់ប្រាក់រំដោះពន្ធលើប្រាក់ចំណូលនៅក្នុងខែបន្ទាប់ពីខែដែលបានដាក់លិខិតប្រកាសពន្ធលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំ ឬពន្ធលើប្រាក់ចំណូលសម្រាប់ឆ្នាំបន្ទាប់។

៣- មុននឹងធ្វើការទូទាត់ប្រាក់ពន្ធតាមកថាខណ្ឌ១ នៃប្រការនេះ ឬយោងទៅប្រើជាប្រាក់រំដោះពន្ធលើប្រាក់ចំណូលតាមកថាខណ្ឌ២ នៃប្រការនេះ សហគ្រាសត្រូវតែកំណត់ជាមុននូវបំណុលពន្ធអប្បបរមាក្នុងករណីដែលសហគ្រាសមិនបានទទួលលិខិតបញ្ជាក់ពីការកាន់បញ្ជីកាគណនេយ្យបានត្រឹមត្រូវ ពីអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។

ប្រការ៥៤.- ការគណនាប្រាក់ពន្ធអប្បបរមា ប្រាក់ពន្ធត្រូវបង់ ឬឥណទានពន្ធសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ

ប្រាក់ពន្ធអប្បបរមា ប្រាក់ពន្ធត្រូវបង់ ឬឥណទានពន្ធសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ ត្រូវបានកំណត់ដូចតទៅ÷

១- ពន្ធអប្បបរមាដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ២៤ ថ្មី (ពីរ) នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ត្រូវបង់នៅពេលធ្វើការទូទាត់ប្រាក់ពន្ធលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំ។ ពន្ធអប្បបរមាត្រូវបង់សម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយអាចត្រូវបានកាត់បន្ថយ ដោយពន្ធលើប្រាក់ចំណូលដែលបានបង់ជាក់ស្តែងក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធនោះ។

២- ក្នុងករណីដែលពន្ធលើប្រាក់ចំណូលដែលបានគណនាក្នុងប្រការ៥២ នៃប្រកាសនេះ លើសពីពន្ធអប្បបរមា សហគ្រាសគ្មានទីកប្រាក់ពន្ធអប្បបរមាត្រូវបង់ទេ ហើយសហគ្រាសត្រូវអនុវត្តតាមបទប្បញ្ញត្តិដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ១ និងកថាខណ្ឌ២ នៃប្រការ៥៣ នៃប្រកាសនេះ នៅពេលដាក់លិខិតប្រកាសបង់ពន្ធលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំ។

៣- ក្នុងករណីដែលពន្ធអប្បបរមាលើសពីពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ពន្ធអប្បបរមាត្រូវបានកាត់បន្ថយដោយឥណទានពន្ធរបស់សហគ្រាសតាមកថាខណ្ឌ១ នៃប្រការ៥៣ នៃប្រកាសនេះ (គឺផលបូកនៃចំនួនប្រាក់រំដោះពន្ធលើប្រាក់ចំណូលដែលសហគ្រាសបានបង់សម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធតាមមាត្រា ២៨ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ និងប្រាក់ពន្ធដែលសហគ្រាសដទៃបានកាត់ទុកតាមបទប្បញ្ញត្តិដូចមានចែងក្នុងជំពូកទី៩ នៃប្រកាសនេះ និងឥណទានពន្ធលើប្រាក់ចំណូលយោងពីឆ្នាំមុន ប្រសិនបើមាន) ក្នុងនោះ÷

- ក- ប្រសិនបើពន្ធអប្បបរមាច្រើនជាងឥណទានពន្ធតាមកថាខណ្ឌ៣ នៃប្រការនេះ សហគ្រាសត្រូវបង់បន្ថែមនូវចំនួនលម្អៀង
- ខ- ប្រសិនបើឥណទានពន្ធតាមកថាខណ្ឌ៣ នៃប្រការនេះ ច្រើនជាងពន្ធអប្បបរមា ចំនួនលម្អៀងត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យយោងទៅប្រើប្រាស់ជាឥណទានពន្ធលើប្រាក់ចំណូលសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់ (ប្រាក់រំដោះពន្ធលើប្រាក់ចំណូល ឬពន្ធលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំ)។

ប្រការ៥៥.- វិធានស្តីពីការយោងការខាតបង់

១- ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១៧ នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ការយោងការខាតបង់ត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម÷

ក- ការខាតបង់កើតឡើងក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ ត្រូវបានចាត់ជាបន្ទុកនិងត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់ចេញពីប្រាក់ចំណូលសម្រេចបាននៅក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់ (ឆ្នាំជាប់ពន្ធទី១ នៃការយោងការខាតបង់)។ ប្រសិនបើប្រាក់ចំណូលនេះមិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការទូទាត់ជាស្ថាពរទេ ចំណែកនៃការខាតបង់ដែលនៅសេសសល់ត្រូវយោងទៅឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្តបន្ទាប់រហូតដល់ឆ្នាំជាប់ពន្ធទី៥

ខ- ចំនួនកាត់កងក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយត្រូវស្មើនឹងចំនួនប្រាក់ចំណូលដែលសម្រេចបានក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធនោះ ដោយមិនត្រូវរក្សាទុកចំណែកណាមួយនៃការខាតបង់សម្រាប់យោងទៅឆ្នាំបន្ទាប់ទៀតឡើយ

គ- នៅពេលណាដែលការខាតបង់មានលើសពីមួយឆ្នាំ បទប្បញ្ញត្តិដូចមានចែងក្នុងវាក្យខណ្ឌ ក នៃកថាខណ្ឌនេះត្រូវអនុវត្តចំពោះការខាតបង់ទាំងឡាយតាមលំដាប់ឆ្នាំដែលការខាតបង់បានកើតឡើង។

២- លក្ខខណ្ឌនៃការអនុញ្ញាតការខាតបង់÷

ក- ភ័ស្តុតាងបញ្ជាក់ពីការខាតបង់÷

- ដើម្បីអាចកាត់កងបាន សហគ្រាសត្រូវគណនាការខាតបង់ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ ហើយការខាតបង់នោះបានបំពេញក្នុងលិខិតប្រកាសពន្ធលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំដែលបានដាក់ជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ
- សហគ្រាសដែលត្រូវទទួលរងការកំណត់ពន្ធជាឯកតោភាគីរបស់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យយោងការខាតបង់ពីឆ្នាំជាប់ពន្ធមុន មកកាត់កងក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលមានការកំណត់ពន្ធជាឯកតោភាគី ឬយោងការខាតបង់ក្នុងឆ្នាំដែលមានការកំណត់ពន្ធជាឯកតោភាគីទៅកាត់កងទៅឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់បានទេ។ ចំពោះការខាតបង់ដែលកើតមានមុនឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលមានការកំណត់ពន្ធជាឯកតោភាគី ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យយោងទៅកាត់កងនៅឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់ពីឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលមានការកំណត់ពន្ធជាឯកតោភាគីបាន ប្រសិនបើមិនទាន់ហួសអាយុកាលយោងខាត ៥ឆ្នាំ
- ការខាតបង់ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យយកមកកាត់កង ត្រូវតែមានការបញ្ជាក់អះអាងដោយឯកសារនិងបញ្ជីគណនេយ្យស្របតាមស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា និងបានធ្វើនិយ័តកម្មស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ។

ខ- អត្តសញ្ញាណនៃសហគ្រាស÷

- ការខាតបង់របស់សហគ្រាសណាមួយអាចអនុញ្ញាតឱ្យយោងបានសម្រាប់តែសហគ្រាសនោះប៉ុណ្ណោះ
- ក្នុងករណីផ្លាស់ប្តូរសកម្មភាពអាជីវកម្ម ដែលក្នុងនោះជាការបញ្ឈប់សកម្មភាពចាស់ និងចាប់ផ្តើមសកម្មភាពថ្មីទៀត។ (ឧទាហរណ៍÷ សហគ្រាសឈប់ធ្វើសកម្មភាពខាងលក់ដូរ មកធ្វើសកម្មភាពខាងការងារសំណង់...) ការខាតបង់ដែលសហគ្រាសបានទទួលរងក្នុងសកម្មភាពចាស់របស់ខ្លួន មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យយកមកកាត់ចេញទេពីប្រាក់ចំណូលដែលសហគ្រាសសម្រេចបានក្នុងសកម្មភាពថ្មីរបស់ខ្លួន

គ- ឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលត្រូវអនុវត្តការយោងការខាតបង់÷

- ការខាតបង់ក្នុងឆ្នាំជាប់ពន្ធណាមួយ ត្រូវយោងមកកាត់កងជាដាច់ខាតពីលទ្ធផលចំណេញនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្តបន្ទាប់ ដោយមិនអនុញ្ញាតឱ្យរំលងឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលមានលទ្ធផលចំណេញណាមួយទេ
- ប្រសិនបើដោយមូលហេតុណាមួយ សហគ្រាសមិនបានយោងការខាតបង់ទាំងអស់ ឬយោងតែចំណែកណាមួយទៅកាត់កងនឹងលទ្ធផលចំណេញនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់ណាមួយ ដែលបទប្បញ្ញត្តិស្ដីពីពន្ធដារបានអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កង ការខាតបង់នេះមិនអាចយោងទៅកាត់កងពីលទ្ធផលចំណេញនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្ទាប់ៗទៀតបានទេ
- ការយោងការខាតបង់ត្រូវអនុវត្តរៀងៗគ្នាទៅតាមលំដាប់ឆ្នាំដែលការខាតបង់បានកើតឡើងដោយមិនឱ្យលើសពី ៥ឆ្នាំ។

ប្រការ៥៦.- អត្រាពន្ធលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំ

អត្រាពន្ធលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំ មានដូចតទៅ÷

១- ២០ ភាគរយ ចំពោះប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធដែលសម្រេចបានដោយនីតិបុគ្គល។

២- ៣០ ភាគរយ ចំពោះប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធដែលសម្រេចបានក្រោមកិច្ចសន្យាបែងចែកផលិតផលប្រេងកាត និងឧស្ម័នធម្មជាតិ ឬសម្រេចបានពីការធ្វើអាជីវកម្មលើធនធានធម្មជាតិ រួមទាំងព្រៃឈើ រ៉ែ មាស ឬត្បូងថ្មមានតម្លៃនានា។

៣- ០ ភាគរយ ចំពោះប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធរបស់គម្រោងវិនិយោគមានលក្ខណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ ដែលស្ថិតនៅក្នុងរយៈពេលលើកលែងពន្ធ។

៤- តាមតារាងអត្រាពន្ធកំណើនតាមថ្នាក់ខាងក្រោម ចំពោះប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធដែលសម្រេចបានដោយរូបវន្តបុគ្គលសហគ្រាសឯកបុគ្គល និងសមាជិកម្នាក់ៗរបស់ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិ ដែលមិនត្រូវបានចាត់ទុកជានីតិបុគ្គល ÷

ភាគនៃប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធប្រចាំឆ្នាំ				អត្រាពន្ធ
ពី	០ ៛	ដល់	១៦ ០០០ ០០០ ៛	០ %
ពី	១៦ ០០០ ០០១ ៛	ដល់	២៤ ០០០ ០០០ ៛	៥ %
ពី	២៤ ០០០ ០០១ ៛	ដល់	១០២ ០០០ ០០០ ៛	១០ %
ពី	១០២ ០០០ ០០១ ៛	ដល់	១៥០ ០០០ ០០០ ៛	១៥ %
	លើសពី		១៥០ ០០០ ០០០ ៛	២០ %

ប្រការ៥៧.- ឥណទានពន្ធបរទេស

១- អ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជនដែលបានទទួលប្រាក់ចំណូលប្រភពបរទេស និងបានបង់ពន្ធតាមច្បាប់ពន្ធដារបរទេសត្រូវបានទទួលនូវឥណទានពន្ធសម្រាប់កាត់កងពីប្រាក់ពន្ធលើប្រាក់ចំណូលដែលត្រូវបង់នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប៉ុន្តែលុះណាតែមានការបង្ហាញឯកសារបញ្ជាក់ពីការបង់ពន្ធនៅបរទេសនោះ។

២- ដើម្បីគណនាប្រាក់ពន្ធដែលត្រូវបង់នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មុនពេលកាត់ឥណទានពន្ធនេះ ត្រូវយកចំនួនសរុបនៃប្រាក់ចំណូលដែលបានទទួលពីប្រភពកម្ពុជានិងប្រភពបរទេសមកគិត។

៣- ឥណទានពន្ធត្រូវបានកំណត់ដាច់ដោយឡែកពីគ្នា សម្រាប់ប្រាក់ពន្ធដែលបានបង់ដោយនិវាសនជនកម្ពុជានៅប្រទេសក្រៅនីមួយៗ។ ឥណទានពន្ធដែលអនុញ្ញាតឱ្យកាត់កងសម្រាប់ឆ្នាំជាប់ពន្ធ និងសម្រាប់ប្រាក់ពន្ធដែលបានបង់នៅប្រទេសក្រៅណាមួយ គឺចំនួនដែលទាបជាងគេក្នុងចំណោម÷

ក- ប្រាក់ពន្ធដែលបានបង់ជាក់ស្តែងនៅប្រទេសក្រៅណាមួយនោះ

ខ- ចំនួនដែលបានមកពីការយកប្រាក់ពន្ធលើប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធសរុបពីគ្រប់ប្រភពសម្រាប់រយៈពេលជាមួយគ្នា ដែលគណនាតាមអត្រាពន្ធក្នុងមាត្រា ២០ ថ្មី (មួយ) នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ទៅគុណនឹងផលចែករវាងប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធដែលបានទទួលនៅប្រទេសក្រៅនោះ និងប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធសរុបពីគ្រប់ប្រភព។

៤- ឥណទានពន្ធបរទេសអាចផ្តល់ឱ្យបាន លុះណាតែអ្នកជាប់ពន្ធនិវាសនជនបានបំពេញបែបបទ ព្រមទាំងផ្តល់ឯកសារនានាកំណត់ដោយរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ ជាពិសេសសេចក្តីបញ្ជាក់របស់អ្នកទូទាត់ប្រាក់ពន្ធនៅបរទេសនិងរដ្ឋបាលសារពើពន្ធបរទេសនោះ។

ប្រការ៥៨.- ពន្ធបង់មុនលើការបែងចែកភាគលាភ

១- អនុលោមតាមមាត្រា ២៣ ថ្មី (ពីរ) នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ប្រសិនបើសហគ្រាសណាមួយបែងចែកភាគលាភចេញពីប្រាក់ចំណូលមុនបង់ពន្ធលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំទៅឱ្យអ្នកចូលហ៊ុនក្នុងស្រុក ឬអ្នកចូលហ៊ុនបរទេស សហគ្រាសនោះ ត្រូវបង់ពន្ធបង់មុនលើការបែងចែកភាគលាភដែលមានចំនួនស្មើនឹងផលគុណនៃទឹកប្រាក់ភាគលាភបំប៉ោងទៅតាមអត្រាពន្ធលើប្រាក់ចំណូល គុណនឹងអត្រាពន្ធលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ២០ ថ្មី (មួយ) នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ។

២- ពន្ធបង់មុនលើការបែងចែកភាគលាភ មិនអនុវត្តទេចំពោះគម្រោងវិនិយោគមានលក្ខណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ដែលស្ថិតក្នុងរយៈពេលលើកលែងពន្ធលើប្រាក់ចំណូល។

៣- ប្រាក់ពន្ធដែលបានបង់តាមកថាខណ្ឌ១ នៃប្រការនេះត្រូវបានអនុញ្ញាតជាឥណទានពន្ធសម្រាប់កាត់កងនឹងពន្ធលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលមានការបែងចែក។ ប្រសិនបើឥណទានពន្ធមានចំនួនលើសពីប្រាក់ពន្ធលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំ ចំនួនលើសនោះត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យយោងទៅមុខសម្រាប់កាត់កងនឹងពន្ធលើប្រាក់ចំណូលនៃឆ្នាំជាប់ពន្ធបន្តបន្ទាប់។

៤- ភាគលាភដែលបានបង់ពន្ធតាមកថាខណ្ឌ១ នៃប្រការនេះ នៅពេលបែងចែកបន្ត មិនត្រូវជាប់ពន្ធបង់មុនលើការបែងចែកភាគលាភទៀតទេ។

៥- ពន្ធបង់មុនលើការបែងចែកភាគលាភដូចមានចែងក្នុងប្រការនេះ មិនអនុវត្តទេចំពោះប្រាក់ចំណូលពីបុព្វលាភធានារ៉ាប់រងឬធានារ៉ាប់រងបន្តលើទ្រព្យសម្បត្តិ ឬហានិភ័យផ្សេងៗនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ១ នៃមាត្រា ២១ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ។

៦- ឧទាហរណ៍÷ ក្នុងខែតុលា ឆ្នាំ២០២០ សហគ្រាសមួយបានបែងចែកប្រាក់ចំណូលនៃឆ្នាំចរន្តចំនួន ៤០ ០០០ ០០០ រៀល ទៅឱ្យម្ចាស់ភាគហ៊ុននៃសហគ្រាសនោះ។ ដូចនេះ សហគ្រាសត្រូវប្រកាសបង់ពន្ធបង់មុនលើការបែងចែកភាគលាភ សម្រាប់រយៈពេលជាប់ពន្ធខែតុលា ឆ្នាំ២០២០ នូវចំនួនដូចខាងក្រោម÷

រូបមន្តបំប៉ោងសម្រាប់ពន្ធលើប្រាក់ចំណូលតាមអត្រា ២០%

$$\text{ភាគលាភមុនបង់ពន្ធ} = \frac{\text{ភាគលាភដែលបានទទួល}}{១ - \frac{២០}{១០០}\ (\text{អត្រាពន្ធ})} = \frac{\text{ភាគលាភដែលបានទទួល}}{០,៨}$$

$$= ៤០\ ០០០\ ០០០ \div ០,៨ \quad = ៥០\ ០០០\ ០០០\ \text{រៀល}$$

ពន្ធបង់មុនលើការបែងចែកភាគលាភ = ៥០ ០០០ ០០០ x ២០% = <u>១០ ០០០ ០០០ រៀល</u>

ជំពូកទី១១

បញ្ជីគណនេយ្យ

ប្រការ៥៩.- ភាតព្វកិច្ចគណនេយ្យ

១- ការកាន់បញ្ជីគណនេយ្យ÷

ក- សហគ្រាសត្រូវកាន់ កត់ត្រា បញ្ជីគណនេយ្យ តាមស្តង់ដារបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា

ខ- គោលការណ៍សំខាន់ៗក្នុងការកត់ត្រាបញ្ជីគណនេយ្យ ជាអាទិ៍មាន÷

- ត្រូវប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធគណនេយ្យទ្វេភាគ ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានគណនេយ្យបង្គរ
- រាល់ប្រតិបត្តិការត្រូវកត់ត្រាជាប្រាក់រៀល ឬរូបិយប័ណ្ណបរទេសណាមួយដែលមានការអនុញ្ញាតពីស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច
- ត្រូវចេញវិក្កយបត្រលើរាល់ប្រតិបត្តិការជាមួយបុគ្គលដទៃទៀត។ វិក្កយបត្រត្រូវមានលេខរៀង និងនិទ្ទេសត្រឹមត្រូវតាមការកំណត់
- ត្រូវកត់ត្រាសេចក្តីរាយលម្អិតនៃវិក្កយបត្រឱ្យបានត្រឹមត្រូវចូលក្នុងទិនានុប្បវត្តិ
- លិខិតយុត្តិការត្រូវមានចុះថ្ងៃខែឆ្នាំ និងរៀបចំទុកដាក់តាមលំដាប់ច្បាស់លាស់
- ត្រូវកត់ត្រាចូលបញ្ជីគណនេយ្យនូវរាល់ប្រតិបត្តិការតាមលំដាប់ដែលប្រតិបត្តិការទាំងនោះបានកើតឡើង
- កំណត់ត្រាគណនេយ្យនីមួយៗ ត្រូវបង្ហាញអំពីប្រភព ខ្លឹមសារ ខ្ទង់គណនី លក្ខណៈសង្ខេបនៃប្រតិបត្តិការ និងឯកសារយោងជាសំអាង

- រាល់ការកែតម្រូវ ត្រូវរក្សាទុកនូវភស្តុតាងបញ្ជាក់ពីការកែតម្រូវនោះ ដើម្បីអាចរកឃើញឡើងវិញបាននូវទឹកប្រាក់ពិតប្រាកដនៃចលនាសាច់ប្រាក់នៅក្នុងគណនី
- បញ្ជីគណនេយ្យត្រូវធ្វើជាភាសាខ្មែរ ដោយប្រើលេខខ្មែរ ឬលេខឡាតាំង ប៉ុន្តែអាចកាន់បញ្ជីគណនេយ្យជំនួយជាភាសាផ្សេងបាន

២- ការបង្ហាញឯកសារគណនេយ្យ÷ សហគ្រាសត្រូវមានភស្តុតាងបញ្ជាក់នូវរាល់ចំណូលចំណាយដែលបានប្រកាស។ នៅពេលរដ្ឋបាលសារពើពន្ធមានសំណើឱ្យបង្ហាញភស្តុតាង សហគ្រាសត្រូវបង្ហាញនូវរាល់ឯកសារគណនេយ្យ បញ្ជីសារពើភណ្ឌ ប័ណ្ណចំណូល ប័ណ្ណចំណាយ... ដើម្បីបញ្ជាក់អះអាងនូវភាពពិតប្រាកដនៃព័ត៌មានដែលបានចុះនៅក្នុងលិខិតប្រកាស។ ក្នុងករណីដែលសហគ្រាសមិនអនុញ្ញាតឱ្យរដ្ឋបាលសារពើពន្ធពិនិត្យបញ្ជីគណនេយ្យ ឬឯកសារផ្សេងៗ សហគ្រាសត្រូវបានចាត់ទុកជាអំពើរាំងស្ទះការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ។

៣- ការរក្សាទុកឯកសារគណនេយ្យ÷ ដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌ៣ នៃមាត្រា ៩៨ នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ បុគ្គលដែលត្រូវកាន់ កត់ត្រា ឬរក្សាទុកបញ្ជីឯកសារនានា ឬទិន្នន័យប្បវត្តិ ដែលបានកំណត់ដោយបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ ឬបទប្បញ្ញត្តិដទៃ ត្រូវរក្សាទុកបញ្ជីឬឯកសារទាំងនេះ ក្នុងរយៈពេល ១០ ឆ្នាំ គិតពីដំណាច់ឆ្នាំជាប់ពន្ធដែលបញ្ជីឬឯកសារទាំងនេះបានកត់ត្រានូវព័ត៌មានផ្សេងៗលើប្រតិបត្តិការរបស់សហគ្រាស។

៤- សហគ្រាសដែលបានប្រព្រឹត្តដូចខាងក្រោម ត្រូវបានចាត់ទុកជាអំពើរាំងស្ទះការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ÷

ក- មិនបានរក្សាទុកបញ្ជីគណនេយ្យ និងឯកសារផ្សេងទៀត ឬមិនបានចេញវិក្កយបត្រលើប្រតិបត្តិការ

ខ- បានកសាង ឬផ្តល់នូវកំណត់ត្រា ឯកសារ របាយការណ៍ ឬព័ត៌មានក្លែងបន្លំផ្សេងៗ

គ- បានលាក់ទុក ឬបំផ្លាញចោលដោយចេតនានូវបញ្ជីគណនេយ្យ កំណត់ត្រា ឯកសារ របាយការណ៍ ឬព័ត៌មានផ្សេងៗ។

ដោយមិនគិតដល់ទោសទណ្ឌដទៃទៀត សហគ្រាសដែលប្រព្រឹត្តអំពើខាងលើនេះត្រូវទទួលរងទោសទណ្ឌដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១៣៣ និងមាត្រា ១៣៦ នៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ។

ជំពូកទី១២

អវសានប្បញ្ញត្តិ

ប្រការ៦០.- ការទុកជានិរាករណ៍

ប្រកាសលេខ ១០៥៩ សហវ.ប្រក.ពដ. ចុះថ្ងៃទី១២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៣ ស្តីពីពន្ធលើប្រាក់ចំណេញ និងបទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយណាដែលផ្ទុយពីប្រកាសនេះ ត្រូវទុកជានិរាករណ៍។

ប្រការ៦១.- ភារកិច្ចអនុវត្ត

នាយកខុទ្ទកាល័យ អគ្គលេខាធិការ ប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុកជាអគ្គនាយក នៃអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុកជាអគ្គនាយក និងអគ្គនាយក នៃគ្រប់អគ្គនាយកដ្ឋាន អគ្គាធិការនៃអគ្គាធិការដ្ឋាន និងប្រធានគ្រប់អង្គភាពពាក់ព័ន្ធក្រោមឱវាទក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងគ្រប់សហគ្រាសនិងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនានា ត្រូវអនុវត្តតាមខ្លឹមសារនៃប្រកាសនេះឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខានេះតទៅ។

ថ្ងៃអង្គារ ៤កើត ខែមាឃ ឆ្នាំកុរ ឯកស័ក ព.ស.២៥៦៣

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៨ ខែ មករា ឆ្នាំ២០២០

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

អគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន

កន្លែងទទួល៖

- ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- ខុទ្ទកាល័យសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ នាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ខុទ្ទកាល័យសម្តេច ឯកឧត្តម លោកជំទាវឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- សាលារាជធានី-ខេត្ត
- ដូចប្រការ ៦១ "ដើម្បីអនុវត្ត"
- រាជកិច្ច
- ឯកសារ កាលប្បវត្តិ